

LIVSMEDELSVERKET

Ruokavirasto • Finnish Food Authority

Odlingsinspektörens handbok 2025

LIVSMEDELSVERKET

Ruokavirasto • Finnish Food Authority

Framsíðans bilder: Tarja Hietaranta

Livsmedelsverkets utsädesenhet

Odlingsinspektörens handbok 2025

Innehåll

1 Till läsaren.....	6
2 Anvisningar för granskning av utsädesproduktion.....	7
3 Huvudpunkterna för en lyckad odlingsgranskning.....	8
4 Kompletteringar av handboken och ändringar i odlingsgranskningspraxis.....	9
5 Produktion av certifikatutsäde.....	10
6 Utsädesklasssystemet.....	11
6.1 Utsädesklasser.....	12
7 Garantibevisens modeller och färger.....	14
7.1 Nationella garantibevis.....	14
7.2 Modeller av utländska garantibevis.....	19
8 Odlingsgranskning.....	24
8.1 Anmälningar i anslutning till odlingsgranskningarna.....	24
8.1.1 Begäran om odlingsgranskning.....	24
8.1.2 Avbeställning av odlingsgranskning.....	25
8.1.3 Omgranskning.....	25
8.2 Odlingsinspektör.....	25
8.2.1 Auktoriserad odlingsinspektör.....	25
8.2.2 Auktoriserad odlingsinspektör i en affär.....	26
8.2.3 Ansvarsperson för utsäde.....	26
8.2.4 Ny inspektör.....	26
8.2.5 Tystnadsplikt och jäv.....	27
8.3. Tillsynskontroller.....	28
9 Huvudprinciper för odlingsgranskning.....	28
9.1 Odlingsgranskningens förlopp.....	29
9.2 Odlingsförutsättningar.....	32
9.2.1 Andra sorter av en art som odlas till utsäde på brukningsenheten samt sortgruppering.....	32
9.2.2 Eventuell övrig produktion på lägenheten av en sort som odlas till utsäde.....	32
9.2.3 Förfruktsbegränsningar.....	33
9.2.4 Arter av vilka det finns både vår- och höstformer.....	34
9.2.5 Uppgifter om grundutsäde.....	35
9.2.6 Odlingens areal, skiftens storlek och skiftessignum.....	35
9.2.7 Ekologiskt eller i övergångsperiod producerat utsäde.....	36

9.2.8	Icke sortbetecknat kommersiellt utsäde och standardutsäde	37
9.2.9	Botten-, fång- och stödgrödor, anläggning av vall i skyddssäd	37
9.2.10	Blandbestånd	37
9.2.10	Gemensam användning av maskiner, anläggningar och lagerutrymmen	38
9.2.11	Om odlingsmetoderna	38
9.3	Översiktsgranskning	38
9.3.1	Isoleringsavstånd	39
9.3.2	Ogräsväxter	40
9.3.3	Flyghavre	42
9.3.3.1	Utsädesproduktion och flyghavre	42
9.3.3.2	Att söka efter flyghavre i beståndet	44
9.3.3.3	Om flyghavre konstateras	44
9.3.3.4	Flyghavre konstateras i en utsädesodling	45
9.3.3.5	Flyghavre observeras på grannens skifte	45
9.3.3.7	Inspektören utför granskning på en lägenhet med skiften som är under uppsikt i fråga om flyghavre	48
9.3.3.8	Avförande ur flyghavreregistret och från Livsmedelsverkets uppsikt	49
9.3.3.9	Anskaffning av tilläggsmark till en utsädesproduktionslägenhet	51
9.4	Kontroll av provrutor	52
9.4.1	Val av provrutor och observationer i provrutorna	52
9.4.2	Provrutornas antal	53
9.4.3	Provrutans storlek	53
9.4.4	Sortäktighet	53
9.4.4.1	Godkännande eller underkännande av odlingen på basis av sortäktigheten	55
9.4.5	Främmande arter	59
9.4.6	Beståndens utsädesburna växtsjukdomar	61
9.5	Åtgärder som avtalats i samband med odlingsgranskningen	62
9.6	Utsädesodlingar avsedda för produktion av hybrider samt granskning av dessa	62
9.7	Utsädesodlingsarealens utveckling och de vanligaste orsakerna till underkännande av utsädesodlingar	63
10	Anvisningar för ifyllande av odlingsgranskningsprotokoll	64
10.1	Ifyllande av det elektroniska odlingsinspektionsprotokollet	64
10.1.1	Framsida	64
10.1.2	Allmänna anvisningar för att spara granskningen	65
10.1.3	Allmän information	65
10.1.4	Skiften	66
10.1.5	Kontroll av provrutor	70
10.1.6	Kontrollskiften	72

10.1.7 Sammandrag	74
10.1.8 Skicka inspektionen.....	76
10.1.9 Problemsituationer	77
10.2. Ifyllning av pappersprotokoll för odlingsinspektion	77
11 Arterna och granskningen av dem.....	85
11.1 Havre (<i>Avena sativa</i>)	86
11.3 Råg (<i>Secale cereale</i>)	99
11.4 Rågvete (<i>x Triticosecale</i>)	103
11.5 Vete (<i>Triticum aestivum</i>).....	107
11.6 Solros (<i>Helianthus annuus</i>)	114
11.7 Klöver (<i>Trifolium</i> -släktet)	115
11.8 Hampa (<i>Cannabis sativa</i>)	118
11.9 Ärt (<i>Pisum sativum</i>).....	121
11.10 Bondböna (<i>Vicia faba</i>)	125
11.11 Oljedådra (<i>Camelina sativa</i>).....	128
11.12 Kummin (<i>Carum carvi</i>)	129
11.13 Lupiner (<i>Lupinus</i> -släktet).....	130
11.14 Ängssvingel, rödsvingel och rörsvingel (<i>Festuca</i> -släktet)	131
11.15 Lin (<i>Linum usitatissimum</i>)	135
11.16 Rajgräs (<i>Lolium</i> -släktet).....	136
11.17 Raps och rybs (<i>Brassica napus</i> ssp. <i>oleifera</i> och <i>B. rapa</i> ssp. <i>oleifera</i>).....	137
11.18 Timotej (<i>Phleum pratense</i>).....	142
11.19 Icke sortbetecknat kommersiellt utsäde	145
12 Identifiering av flyghavre	146
12.1 Allmänna kännetecken för flyghavre	146
12.2 Noggrannare kännetecken för flyghavre	147
12.2.1 Kärnornas utseende	147
12.2.2 Strå och blad	148
12.3 Flyghavre, fatuoider och korsningar	148
12.4 Identifieringstabell för flyghavre	149
13 Utsädesburna växtsjukdomar	152
13.1 Vitrost (<i>Albugo candida</i>)	152
13.2 Havreflygsot (<i>Ustilago avenae</i>).....	152
13.3 Flygsot på korn och vete (<i>Ustilago nuda</i> och <i>Ustilago tritici</i>).....	152
13.4 Kornets bladfläcksjuka (<i>Pyrenophora teres</i>)	152
13.5 Strimsjuka (<i>Pyrenophora graminea</i>)	152
13.6 Bomullsmögel (<i>Sclerotinia sclerotiorum</i>)	152
13.7 Mjöldryga (<i>Claviceps purpurea</i>)	152
13.8 Stinksot på vete (<i>Tilletia caries</i> och <i>Tilletia laevis</i>)	153
14 Fakturering av odlingsgranskningen.....	156
14.1 Uppgifter som ska ingå i fakturabilagan	156
14.2 Granskning och ifyllande av bilagan samt sändning av fakturan.....	156

14.3 Fakturering av tillsynskontroller (Duplicate)	157
15 Bilder på odlingsväxternas art- och sortegenskaper	159
15.1 Ärt.....	159
15.2 Havre	160
15.3 Korn	165
15.4 Raps och rybs	168
15.5 Vete	169
16 Ordlista och definitioner	174
17 Kontaktuppgifter	176
Bilaga 1	177

1 Till läsaren

Livsmedelsverkets utsädesenhet finns i Loimaa. Odlingsgranskningarna sköts av sektionen för utsädeskvalitet.

Vid Livsmedelsverkets utsädesenhet har vi som målsättning att upprätthålla en hög kvalitet på det finländska utsädet. För att nå detta mål har vi förbundit oss till att fortlöpande förbättra och utveckla kvaliteten i vår egen verksamhet. En viktig förutsättning för en lyckad verksamhet är ett smidigt samarbete med yrkeskunniga odlingsinspektörer som kan sin sak.

Odlingsgranskningen är av avgörande betydelse för hela utsädesproduktionskedjan, eftersom utsädesodlingens skick i stor utsträckning också är avgörande för kvaliteten på utsädesskörden. Därför är det av yttersta vikt att odlingsgranskningsuppgifterna sköts av kompetenta inspektörer, som genom sin egen insats utvecklar den finländska jordbruksproduktionen.

Vi bifogar här en ny, uppdaterad anvisning för odlingsgranskning. Förordningen *flyghavre vid utsädesproduktion* uppdaterades i maj 2025. De särskilda villkoren för havre har tagits bort från paragraf 4 i förordningen. Dvs. havre inte längre orsakar automatiskt avslag av odlingen. Också begränsningen i antal av kontrollskiften vid havres utsädesodling har tagits bort. Härefter är det möjligt att odla havre som utsäde, om gården har max. 4 kontrollskiften.

I odlingsinspektörens handbok har vi samlat de mest aktuella uppgifterna och anvisningarna inom branschen, och den är avsedd som hjälpmedel för inspektören i det praktiska granskningsarbetet. Vi tar gärna emot utvecklingsidéer beträffande handboken för att den ska kunna bli till ännu större nytta än tidigare.

Med granskningshälsningar,

Ritva Vallivaara-Pasto
sektionschef

2 Anvisningar för granskning av utsädesproduktion

Livsmedelsverkets utsädesenhet ger dessa anvisningar (Odlingsinspektörens handbok 2025) för odlingsgranskningsarbetet inom utsädesproduktionen, som beskriver praxis och metoder för odlingsgranskningarna. Anvisningarna grundar sig på utsädeslagen (600/2019), som trädde i kraft 1.7.2019 enligt EU:s regelverk om marknadsföring av utsäde, samt på lagen om bekämpning av flyghavre (185/2002) och jord- och skogsbruksministeriets förordningar (nr 390/2020, 391/2020, 393/2020, 395/2020, 276/2021 och 368/2021) som utfärdats med stöd av lagarna inklusive senare gjorda förändringar.

I Finland är det tillåtet att för utsädesändamål marknadsföra endast sådana utsädespartier vars generationer och tekniska kvalitet certifierats, dvs. bekräftats av en myndighet i Finland eller myndigheter i någon annan medlemsstat i Europeiska gemenskapen. Granskningen av produktionen av utsädespotatis avviker från granskningen av övrigt utsäde. Utsädesenheten har sammanställt en separat handbok för potatis.

Dessa anvisningar träder i kraft 1.5.2025 och tillämpas vid utsädesproduktionen och odlingsgranskningarna 2025.

sektionschef Ritva Vallivaara-Pasto

3 Huvudpunkterna för en lyckad odlingsgranskning

- Meddela odlaren i god tid att du kommer att utföra granskningen och lämna dina kontaktuppgifter. Odlingarna bör granskas när sortkännetecknen för den art som ska granskas framträder som tydligast.
- Odlaren ska uppvisa garantibevis för de grundutsädespartier som använts för att grunda odlingen. Grundutsädespartier som inte använts för att grunda en odling ska tas bort från det elektroniska protokollet. Grundutsädespartier som saknas i det elektroniska protokollet ska läggas till.
- Grundutsädets handelspartibeteckning ska antecknas i sin helhet enligt garantibeviset. Eventuella bokstäver i slutet av partibeteckningen ska också läggas till.
- De väsentliga förfruktsuppgifterna ska framgå av protokollet. I mobilen visas i huvudsak de tre föregående årens förfrukter. Saknade förfruktsuppgifter måste läggas till på skiftena. Förfruktsuppgiften kan skrivas "Ok" endast om det gäller en flerårig utsädesodling vars förfruktsuppgifter redan har kontrollerats under ett tidigare granskningsår. Se närmare anvisningar för anteckning av förfrukterna i avsnitt 10. För korspollinerade arter, anteckna det kortaste avståndet från odlingen till ett annat bestånd av samma art endast om det finns risk för korsning.
- Alla skiften i utsädesodlingen och den övriga produktionen av samma sort ska granskas och skiftesnumren antecknas i protokollet. Skiften måste läggas till för kontroll. Skiftenas arealer anges med ett ars noggrannhet.
- Fråga odlaren om det finns skiften som är under uppsikt i fråga om flyghavre på lägenheten. Det väsentliga är att utreda för vilka skiften en flyghavrekontroll ska göras, och om kontrollen görs av landsbygdsnäringsmyndigheten eller odlingsinspektören. Försök att kontrollera de kontrollskiften som ska inspekteras vid den första odlingsinspektionen. Se närmare anvisningar för flyghavre i avsnitt 9.3.3. Fråga odlaren om lov om du använder en flyghavremoped.
- Provrutornas storlek och antal ska väljas enligt odlingens art och areal. Provrutornas antal kan vid behov ökas enligt avsnitt 9.4. Provrutornas storlek får inte ändras.
- Det finns orsak att fråga efter uppdragsgivarens åsikt, när 1) det finns rikligt av andra odlingsväxter eller ogräs i odlingen, och det är osäkert om de går att sortera bort från skörden, 2) odlingen kan godkännas för en högre utsädesklass i ett läge där endast en liten del av odlingen orsakar en sänkning av utsädesklassen på grund av olämpliga förfrukter.
- Livsmedelsverket och uppdragsgivaren bör informeras om eventuella problem i en utsädesodling i ett så tidigt skede som möjligt, eftersom problemen ofta kräver snabba åtgärder.
- Under "Kontroll av provrutor" i protokollet antecknas det totala antalet avvikande individer, skadliga odlingsväxter och sjukdomsangripna individer som hittats, inte antalet per provruta.
- De elektroniska protokollen över de utförda granskningarna ska returneras till Livsmedelsverket omedelbart, eftersom 1) inga beslut kan fattas förrän protokollen har returnerats, 2) eventuella underkännanden kan kräva snabbt agerande, så att odlaren och uppdragsgivaren har tid att reagera, 3) fakturabilagan inte kan göras upp förrän protokollen har returnerats. Protokollen för ängssvingel och höstsäd ska returneras senast den sista juli. Alla protokoll som har skickats till inspektören ska returneras till Livsmedelsverket vid avbeställda granskningar. Odlarna önskar att hela lägenheten i mån av möjlighet ska granskas färdigt på en gång. Detta är inte alltid möjligt när det på lägenheten odlas utsäde av arter som utvecklas i mycket varierande takt, såsom höst- och vårsäd eller ängssvingel och bondeböna. Oberoende av detta ska även de senare arternas förfrukts- och grundutsädesuppgifter kontrolleras redan vid den första granskningen, så att en del underkännanden kan konstateras i ett så tidigt skede som möjligt.

4 Kompletteringar av handboken och ändringar i odlingsgranskningspraxis

3 Huvudpunkterna för en lyckad odlingsgranskning

Uppdaterats enligt använda av elektroniskt odlingsgranskningsprotokoll.

7 Garantibevisens modeller och färger

Några bilder uppdaterats. Garantibevis av standardutsäde tilläggat.

9.2.1 Andra sorter av en art som odlas till utsäde på brukningsenheten samt sortgruppering
Hampa har lagts till bland de växtarter från vilka gården får producera endast en sort åt gången.

9.2.9 Botten-, fång- och stödgrödor, anläggning av vall i skyddssäd
Anteckningen och exemplet om att utsäde kan skördas från både havre och ärter i en blandad odling har tagits bort. Detta är inte möjligt, eftersom det har visat sig svårt att inspektera havre bland ärter.

9.3.3.1 Utsädesproduktion och flyghavre
Anvisningen har uppdaterats i enlighet med förordningsändringen: Odling av havre för utsäde är möjlig om gården har högst fyra övervakningsskiften. Havre på ett övervakningsskifte leder inte längre automatiskt till att hela odlingen underkänns.

9.3.3.7 Inspektören utför granskning på en lägenhet med skiften som är under uppsikt i fråga om flyghavre
Anvisning har lagts till om från vilka övervakningsskiften odlingsinspektören kan göra en renhetskontroll.

9.3.3.8 Avförande ur flyghavreregistret och från Livsmedelsverkets uppsikt
Anvisningen om ansvaret för inspektion av övervakningsskifte har ändrats i de fall då endast en del av basskiftet har använts för utsädesproduktion.

10 Anvisningar för ifyllande av odlingsgranskningsprotokoll

Anvisningarna för ifyllandet av odlingsinspektionsprotokollet har flyttats från avsnitt 14 till avsnitt 10. Anvisningarna beskriver ifyllandet av det primära, det vill säga det elektroniska odlingsinspektionsprotokollet, samt pappersprotokollet som används i undantagsfall.

11 Arter och deras granskning

Uppdateringar har gjorts på artspecifika sidor. Artspecifika sidor har ordnats i en ny ordning. Läs den artspecifika sidan för den art du granskar i god tid innan du går på granskningen.

14 Fakturering av odlingsgranskningen

Den primära sändningsmetoden för bilagor till beräkningar har uppdaterats till e-post. Förtydliganden har lagts till i anvisningen.

5 Produktion av certifikatutsäde

Dessa anvisningar gäller praxis och förfarande vid odlingsgranskning i samband med produktion av utsäde av stråsäd, vall- och foderväxter, olje- och spånadsväxter samt grönsaksväxter.

I Finland får endast certifikatutsäde marknadsföras för utsädesändamål. Certifieringen innebär att officiella granskningar av utsädesodlingen och dess skörd har utförts, samt att odlingen och skörden uppfyller de förutsättningar och kvalitetsfordringarna som fastställts i utsädesförfattningarna. De officiella granskningarna utförs av auktoriserade odlingsinspektörer eller Livsmedelsverkets egna tjänstemän i enlighet med de metoder som beskrivs i denna handbok samt med förvaltningslagen.

Officiell utsädesproduktion sker i ett övervakat system med sorter som godkänts till den nationella sortlistan eller EG:s officiella sortlista. Systemets syfte är att producera utsäde vars generation, sortäktighet och andra kvalitetsegenskaper, exempelvis renhet, grobarhet och sundhet, är kända. Urskiljbarheten, enhetligheten och beständigheten för nya sorter undersöks innan sorten införs i sortlistan. Den som upprätthåller sorten sköter för sin del om att sorten förblir sortren och att basutsäde finns att tillgå så länge sorten är införd i sortlistan. Den gällande versionen av Finlands nationella sortlista finns att läsa på Livsmedelsverkets webbplats (www.ruokavirasto.fi/sv/) och EG:s officiella sortlista på adressen <https://ec.europa.eu/>.

Minimikvalitetskraven på utsädesodlingar och deras skörd inom utsädesproduktionen är de samma i Europeiska gemenskapens medlemsstater. Medlemsstaterna har dock rätt att ställa högre krav på utsädesodlingar och utsädespartier i den egna, inhemska utsädesproduktionen. Godkännandet av utsädesodlingarna och certifieringen av deras skörd görs alltså enligt kraven i den nationella lagstiftningen. Det packeri som tar emot skörden kan, om packeriet så önskar, ställa högre kvalitetskrav på varan.

Granskningen av en utsädesodling under växtperioden är obligatorisk. Granskningarna utförs av odlingsinspektörer som auktoriserats av Livsmedelsverket. Efter godkänd odlingsgranskning levererar odlaren utsädesskörden till ett utsädespackeri. Det packeri som iordningställer och förpackar utsädet ska ha ett giltigt godkännande av Livsmedelsverket för förpackande av den aktuella artgruppen. Efter iordningställandet av utsädespartiet bildar förpackaren ett handelsparti av utsädesskörden, varpå en för uppgiften auktoriserad provtagare tar ett officiellt prov av handelspartiet. Provet skickas till Livsmedelsverket, där man i utsädeslaboratoriet undersöker provets renhet, grobarhet och fukthalt. Beroende på den producerade arten, sorten och utsädesklassen undersöks också tusenkornsvikten, sortäktigheten på sortfältet och sundheten. Handelspartiet certifieras om det uppfyller kvalitetskraven i utsädeslagen och de förordningar som utfärdats med stöd av den. Förpackningarna i det certifierade utsädespartiet förses med garantibevis som utfärdats av Livsmedelsverket. Varje förpackning i handelspartiet ska vara försedd med ett garantibevis som visar att handelspartiet är certifierat.

6 Utsädesklasssystemet

Utsädesklasssystemet beskriver utsädespartiernas härstamning. Med hjälp av systemet kan härstamningen för varje handelsparti av utsäde spåras ända tillbaka till förädlarens material. Utsädesklasssystemet är en väsentlig del av utsädesproduktionen. I utsädesklasssystemet är grundutsädet utsädesklass alltid högre än skördens. Saken beskrivs noggrannare i tabellerna nedan. Utsädesklasserna och deras ordning beskrivs art- och artgruppsvis.

Utsädesklasssystemet börjar från ett underhållsparti, som är det sortrenaste utsädet av högsta utsädesklass som innehåller av förädlaren eller den som upprätthåller sorten. Ett underhållsparti används för utsädesförökning av sorten. Allt utsäde av en sort härstammar från underhållspartiet via en eller flera generationer. Partiet kan också benämnas **förädlarmaterial (JM)**. Beräkningen av utsädesklass för utsädesvara som producerats från förädlarmaterial begränsas, när alla granskningar som förutsätts för certifieringen inte har utförts på förädlarmaterialet.

Förädlaren eller den som upprätthåller sorten producerar **stamutsäde (PB)**, som härstammar direkt från underhållspartiet. Stamutsäde kan produceras av stamutsäde, om uppdragsgivaren är den som äger eller upprätthåller sorten.

Följande utsädesklass efter stamutsäde kallas **basutsäde (B)**. Antalet basutsädesgenerationer beror på arten och artgruppen. Det finns exempelvis tre basutsädesgenerationer av spannmålsväxter, men bara en basutsädesgeneration av vall- och vallbaljväxter.

Av basutsädet producerar man slutligen **certifikatutsäde (C)**. Även antalet generationer av certifikatutsäde beror på arten och artgruppen. Det finns två generationer certifikatutsäde av spannmålsväxter med undantag för råg, men bara en generation certifikatutsäde av vall- och vallbaljväxter.

Det är möjligt att hoppa över generationer och producera till exempel B1 → B3 → C2 av vete. Utan motiverat undantagslov kan man dock aldrig producera till exempel C1 → C1 eller C2 → B3 av någon art.

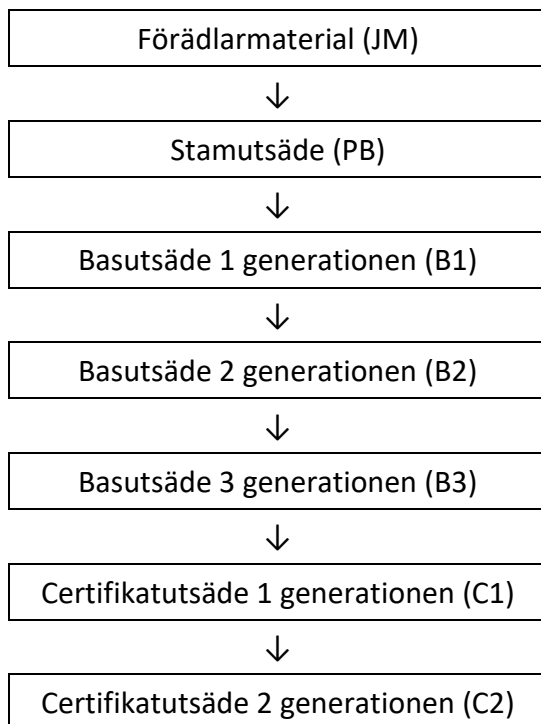
Av vissa arter (bl.a. oljedådra el. *camelina*, kummin, rörlan, vit sötväppling och bovete) kan man producera **icke sortbetecknat kommersiellt utsäde (K)**. Grundutsädet, med vilket utsädesodlingen grundas, måste vara godkänt eller certifierat. Generationskedjans längd är dock inte begränsad, så av utsädesklassen K kan man producera en ny K-generation.

Standardutsäde (ST) kan produceras av vissa arter av grönsaksväxter, om vilka man får tilläggsinformation av Livsmedelsverket. Standardutsäde kan produceras av standardutsäde.

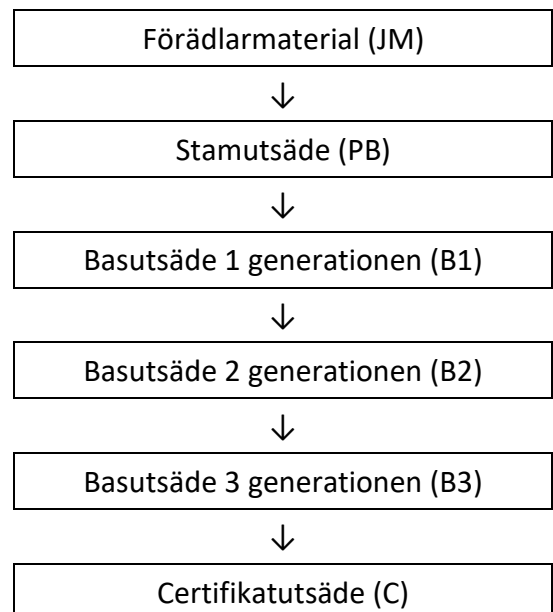
Ursprungssorterna (APK) ligger utanför det normala utsädesklasssystemet. Med dessa så kallade lantsorter avses stammar av kulturväxter som är naturligt anpassade till betingelserna i sin region. En APK-utsädesodling ska också odlingsgranskas. Den ska uppfylla kraven för en utsädesodling när det gäller isoleringsavstånd och förfrukter. Dessutom får det inte förekomma flyghavre eller stinksot i odlingen.

6.1 Utsädesklasser

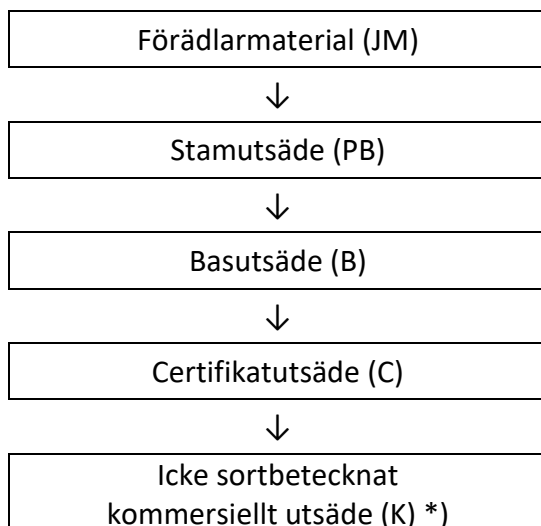
Havre, korn, rågvete och vete

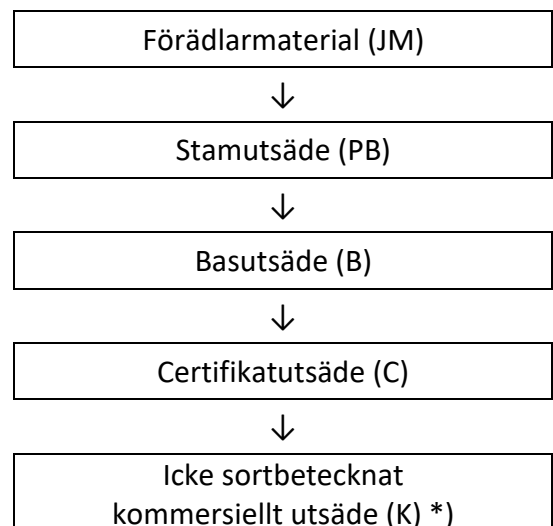
Råg

Vall- och vallbaljväxter

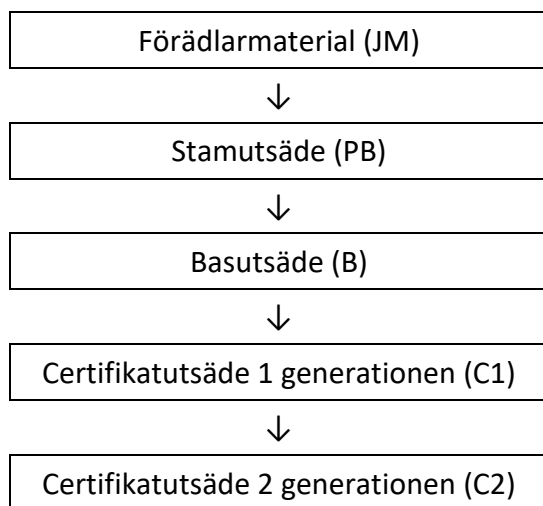

Solros, hampa (dioika sorter), raps, rybs och senap

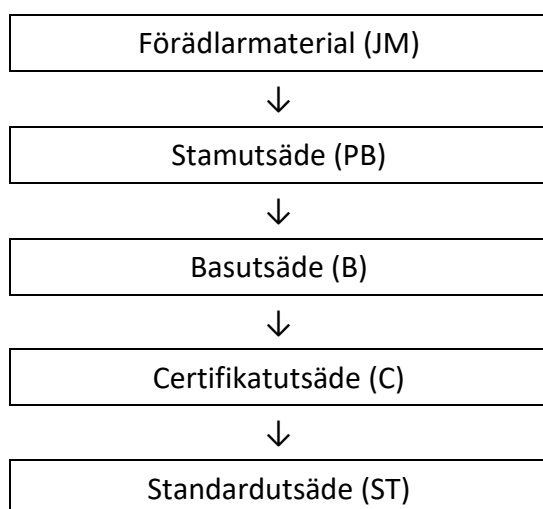

*) Gäller endast oljedådra (*camelina*), kummin, vitgröe, svartsenap, tuppklöver, nordgröe, parkgröe, foderlost, rörflen, fjällgröe, ungersk vicker, vit sötväppling och bovete.

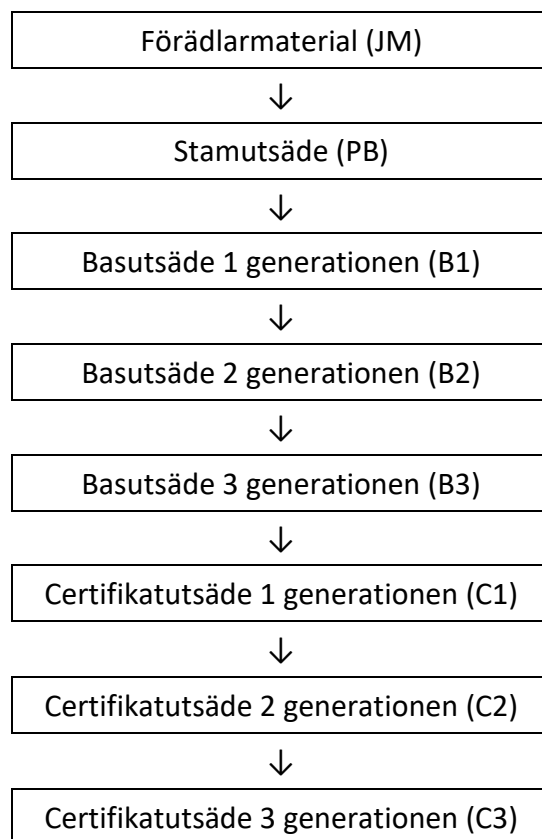
Ärt, bondböna, lupin och lusern

Grönsaksväxter

Lin

7 Garantibevisens modeller och färger

Garantibevisets färg berättar vilken utsädesklass det är fråga om.

7.1 Nationella garantibevis

<u>Utsädesklass</u>	<u>Garantibevisets färg</u>
Förädlarmaterial	Vit (Bild 1)
Stamutsäde	Vit med violett diagonal (Bild 2)
Basutsäde	Vit (Bild 3)
Certifikatutsäde 1 generationen	Blå (Bild 4)
Certifikatutsäde 2 och 3 generationen	Röd (Bild 5)
Certifikatutsäde (bl.a. vallväxter och råg)	Blå (Bild 6)
Icke sortbetecknat kommersiellt utsäde	Brun (Bild 7)
Förhandsgarantibevis	Färg enligt utsädesklass (Bild 8)
Garantibevis med växtpass	Färg enligt utsädesklass (Bild 9)
Förpackarsigill	Färg enligt utsädesklass (Bild 10)
Utsädesblandning	Grön (Bild 11)
Sorten finns inte i sortlistan.	Orange
Standardutsäde	Gul (Bild 12)

Bild 1. Förädlarmaterial

LIVSMEDELSVERKET FINLAND	
GARANTIBEVIS	
JM, FÖRÄDLARMATERIAL	
FENNICA-KORN	
<i>Hordeum vulgare</i>	
HANDELSPARTIET	FI1000-21605
PROV TAGET	03/2022
NETTOVIKT	600 kg
PRODUKTIONS LAND	FINLAND
Laatutiedot: https://avointieto.ruokavirasto.fi/#!/kasvi/siementen-ennakkovakuudet	
BEHANDLAT: CELEST TRIO	
GROBARHET, SOM BETAD (%)	94
1000-KORNSVIKT (g)	50,8
PAAVO PACKARE LOIMAA	29068

Utsäde certifierat i enlighet med Europeiska gemenskapens regler

Bild 2. Stamutsäde

LIVSMEDELSVERKET FINLAND	
GARANTIBEVIS	
PB, STAMUTSÄDE	
NIKLAS-HAVRE	
<i>Avena sativa</i>	
HANDELSPARTIET	FI1000-21076A
PROV TAGET	04/2022
NETTOVIKT	600 kg
PRODUKTIONS LAND	FINLAND
Laatutiedot: https://avointieto.ruokavirasto.fi/#!/kasvi/siementen-ennakkovakuudet	
BEHANDLAT: ZARDEX G	
GROBARHET, SOM BETAD (%)	94
1000-KORNSVIKT (g)	40,4
PAAVO PACKARE LOIMAA	459011

Utsäde certifierat i enlighet med Europeiska gemenskapens regler

Bild 3. Basutsäde

LIVSMEDELSVERKET FINLAND	
GARANTIBEVIS	
BASUTSÄDE	
3. GENERATIONEN	
JAARLI-VETE	
<i>Triticum aestivum</i>	
HANDELSPARTIET	FI1000-21623B
PROV TAGET	03/2022
NETTOVIKT	800 kg
PRODUKTIONS LAND	FINLAND
Laatutiedot: https://avointieto.ruokavirasto.fi/#!/kasvi/siementen-ennakkovakuudet	
GROBARHET (%)	95
1000-KORNSVIKT (g)	50,7
PAAVO PACKARE LOIMAA	76822

Utsäde certifierat i enlighet med Europeiska gemenskapens regler

Bild 4. Certifikatutsäde 1 gen. (C1)

LIVSMEDELSVERKET FINLAND	
GARANTIBEVIS	
CERTIFIKATUTSÄDE	
1. GENERATIONEN	
SAMPO-BONDBÖNA	
<i>Vicia faba</i>	
HANDELSPARTIET	FI1000-21595
PROV TAGET	01/2022
NETTOVIKT	600 kg
PRODUKTIONS LAND	FINLAND
Laatutiedot: https://avointieto.ruokavirasto.fi/#!/kasvi/siementen-ennakkovakuudet	
GROBARHET (%)	96
1000-KORNSVIKT (g)	251,0
PAAVO PACKARE LOIMAA	19817

Utsäde certifierat i enlighet med Europeiska gemenskapens regler

Bild 5. Certifikatutsäde 2 gen. (C2)

LIVSMEDELSVERKET FINLAND	
GARANTIBEVIS	
CERTIFIKATUTSÄDE	
2. GENERATIONEN	
ARILD-KORN	
<i>Hordeum vulgare</i>	
EKOLOGISKT PRODUCERAT	
TILLSYNSMYNDIGHET	FI-EKO-201
HANDELSPARTIET	FI1000-21114S
PROV TAGET	03/2022
NETTOVIKT	600 kg
PRODUKTIONS LAND	FINLAND
Laatutiedot: https://avointieto.ruokavirasto.fi/#!/kasvi/siementen-ennakkovakuudet	
GROBARHET (%)	99
1000-KORNSVIKT (g)	51,2
PAAVO PACKARE LOIMAA	249157

Utsäde certifierat i enlighet med Europeiska gemenskapens regler

Bild 6. Certifikatutsäde (C)

LIVSMEDELSVERKET FINLAND	
GARANTIBEVIS	
CERTIFIKATUTSÄDE	
NUUTTI-TIMOTEJ	
<i>Phleum pratense</i>	
HANDELSPARTIET	FI1000-203048
PROV TAGET	11/2020
NETTOVIKT	20 kg
PRODUKTIONS LAND	FINLAND
Laatutiedot: https://avointieto.ruokavirasto.fi/#!/kasvi/siementen-ennakkovakuudet	
GROBARHET (%)	96
PAAVO PACKARE LOIMAA	145201

Utsäde certifierat i enlighet med Europeiska gemenskapens regler

Bild 7. Icke sortbetecknat kommersiellt utsäde (K)

LIVSMEDELSVERKET FINLAND	
GARANTIBEVIS	
Icke sortbetecknat	
kommersiellt utsäde	
KUMMIN (krydd)	
<i>Carum carvi</i>	
HANDELSPARTIET	FI1000-20102
PROV TAGET	11/2020
NETTOVIKT	20 kg
PRODUKTIONS REGION	KOKEMÄKI
Laatutiedot: https://avointieto.ruokavirasto.fi/#!/kasvi/siementen-ennakkovakuudet	
GROBARHET (%)	81
PAAVO PACKARE LOIMAA	261379

Utsäde certifierat i enlighet med Europeiska gemenskapens regler

Bild 8. Förhandsgarantibeviss

LIVSMEDELSVERKET FINLAND	
FÖRHANDSGARANTI	
CERTIFIKATUTSÄDE	
2. GENERATIONEN	
EVERSTI-KORN	
<i>Hordeum vulgare</i>	
HANDELSPARTIET	FI1000-20757
PROV TAGET	03/2021
NETTOVIKT	600 kg
PRODUKTIONS LAND	FINLAND
Laatutiedot: https://avointieto.ruokavirasto.fi/#!/kasvi/siementen-ennakkovakuudet	
FLYGSOT: BETNINGSREKOMMENDATION	
GROBARHET (%)	93
1000-KORNSVIKT (g)	50,8
PAAVO PACKARE LOIMAA	455650

Utsäde certifierat i enlighet med Europeiska gemenskapens regler

Bild 9. Garantibevis med växtpass

 Växtpass / Plant Passport	
LIVSMEDELSVERKET FINLAND GARANTIBEVIS CERTIFIKATUTSÄDE SYNTHIA-RYBS <i>Brassica rapa ssp. oleifera</i>	
HANDELSPARTIET FI1000-2155	
PROV TAGET	10/2021
NETTOVIKT	20 kg
PRODUKTIONS LAND	FINLAND
Laatatiedot: https://avointieto.ruokavirasto.fi /#/kasvi/siementen-ennakkovakuudet	
BEHANDLAT: BUTEO START FS 480	
GROBARHET, SOM BETAD (%)	90
PAAVO PACKARE LOIMAA	1084

Bild 10. Förpackarsigill

Bild 11. Utsädesblandning

LIVSMEDELSVERKET FINLAND GARANTIBEVIS ANTIN SÄILÖREHUNURMI HANDELSPARTI FI1000-2170		
	Blandnings- förhållande %	Grobarhet %
TAMMISTO II -TIMOTEJ	60	88
VALTTERI-ÄNGSSVINGEL	25	95
TENHO-TIMOTEJ	15	91
-----	-	-
-----	-	-
FÖRPACKNINGEN TILLSLUTEN (månad/år) 09/2021 FÖRPACKNINGENS NETTOVIKT 20 kg		
PAAVO PACKARE LOIMAA	1763	

Bild 12. Standardutsäde

 Kasvipassi/ Plant Passport RUOKAVIRASTO SUOMI VAKUUSTODISTUS STANDARDISIEMEN ONWARD-SILPOYDINHERNE <i>Pisum sativum</i>	
KAUPPAERÄ	FI1000-210
NÄYTE OTETTU	10/2021
PAKKAUKSEN NETTOPAINO	25 kg
TUOTANTOMAA	UUSI-SEELANTI
Laatatiedot: https://avointieto.ruokavirasto.fi /#/kasvi/siementen-ennakkovakuudet	
ITÄVYYS (%)	96
PAAVO PAKKAJA LOIMAA	3056

Euroopan yhteisön määräysten mukaan hyväksytty kylvösiemen

7.2 Modeller av utländska garantibevis

Garantibevisen för utländska partier är vad utsädesklasserna och färgerna beträffar likadana som för partier som har producerats och certifierats i Finland. Antalet utsädesgenerationer i de olika utsädesklasserna varierar mellan länderna. Det finns till exempel i allmänhet endast en generation av basutsäde för spannmål, som är ämnad för produktion av C1-generationen. I Finland finns det tre generationer av basutsäde. Ett importparti för grundutsädesbruk placeras därför utan separat tillstånd av förädlaren i utsädesklass B3 (ämnat för produktion av C1).

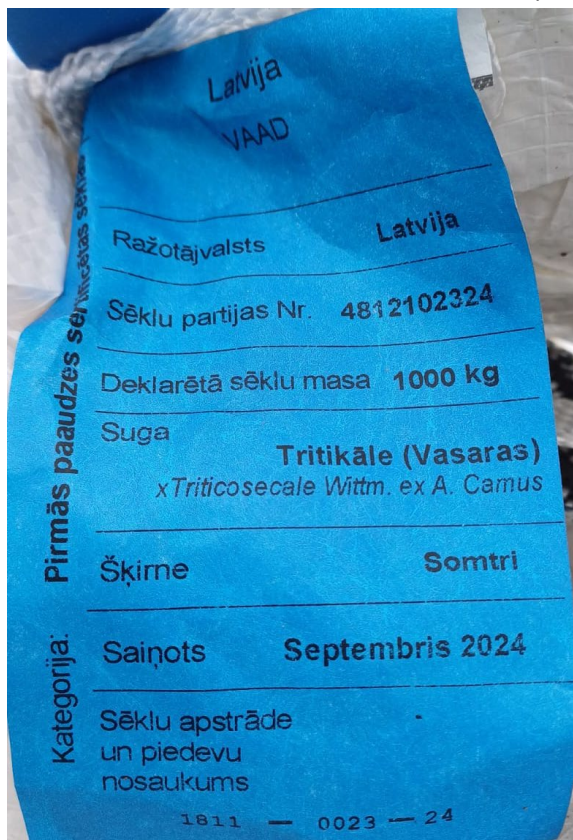

Bild 13. Lettiskt garantibevis

Utsädesklass: C1
Art: Rågvede
Sort: Somtri
Partibeteckning: 4812102324
Förpackningen försluten:
9/2024
Förpackningens bruttovikt:
1000 kg
Produktionsland: Lettland
Kemiskt behandlat: Nej

Bild 14. Tjeckisk garantibevis

Utsädesklass: C
Art: Ärt
Sort: Arvika
Partibeteckning:
0-2232-50254/61
Provtagning: 4/2021
Förpackningens bruttovikt:
500 kg
Produktionsland: Tjeckien
Bio: CZ-BIO-001

Bild 15. Svenskt garantibevis

Utsädesklass: A6/PB

Art: Alsikeklöver

Sort: Frida

Partibeteckning: 4596096202

Referensnummer: SE20NN6838

Förpackningen försluten: 12/2019

Förpackningens vikt: 10 kg

Produktionsland: Sverige

Kemiskt behandlat: Betat

För ett svenskt garantibevis antecknas både partibeteckningen och referensnumret i protokollet. Nummerserierna ska antecknas på ett sådant sätt att läsaren förstår att det är fråga om samma parti.

Bild 15. Tyskt garantibevis

Utsädesklass: B

Art: Havre

Sort: St Scotty

Partibeteckning: DE130-0162454

Provtagning: 8/2020

Förpackningens vikt: 500 kg

Produktionsland: Tyskland

Bild 17. Tyskt garantibevis
 Utsädesklass: C1
 Art: Höstspelt
 Sort: Oberkulmer Rotkorn
 Partibeteckning: D/HRO 2218/11177
 Provtagning: 9/2008
 Förpackningens vikt: 600 kg
 Produktionsland: Tyskland
 Grobarhet: 98 %
 Tusenkornsvikt: 131,1 g
 Förnyad analys: 6/2009

Bild 18. Tyskt eko-garantibevis

Bild 19. Dansk garantibevis

Utsädesklass: C

Art: Rörsvingel

Sort: Kora

Partibeteckning: DK-21NA0994

Förpackningen försluten: 4/2021

Produktionsland: Danmark

Förpackningens bruttovikt: 20 kg

Bio: DE-ØKO-050 ORGANIC-BIO

Bild 20. Litauiskt eko-garantibevis

Utsädesklass: C

Art: Rödklöver

Sort: Vytis

Partibeteckning: 24/P/603/952/LT

Provtagning: 10/2024 (spalis = Oktober)

Förpackningens vikt: 1000 kg

Produktionsland: Litauen

Etikettnummer: 39 9834/24

PRO-BIO = LT-EKO-001

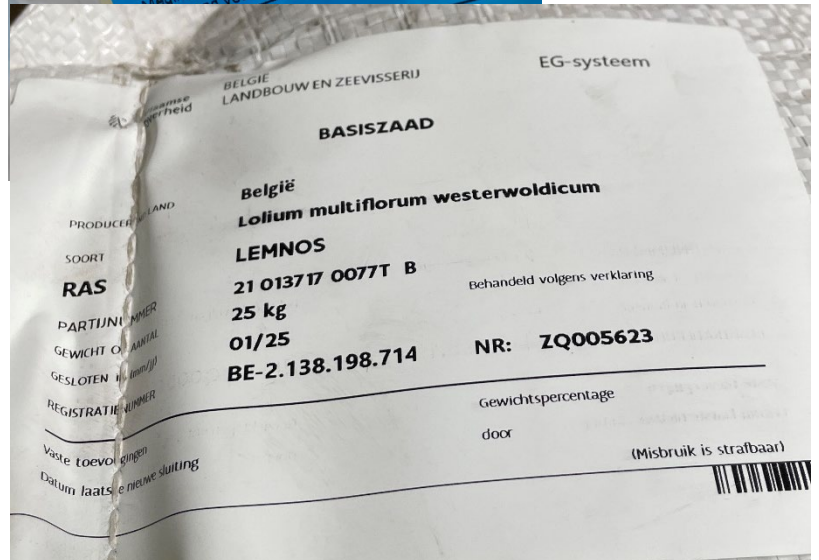
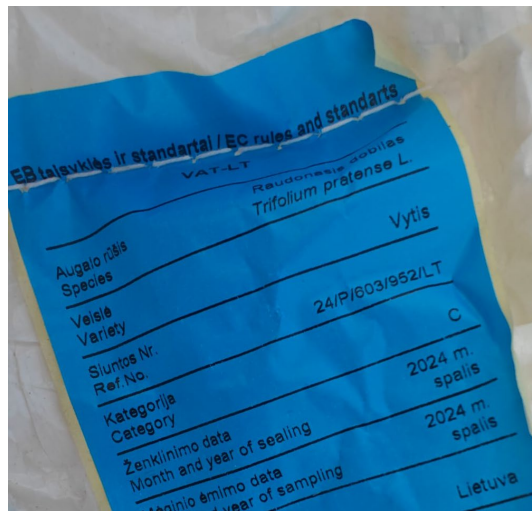
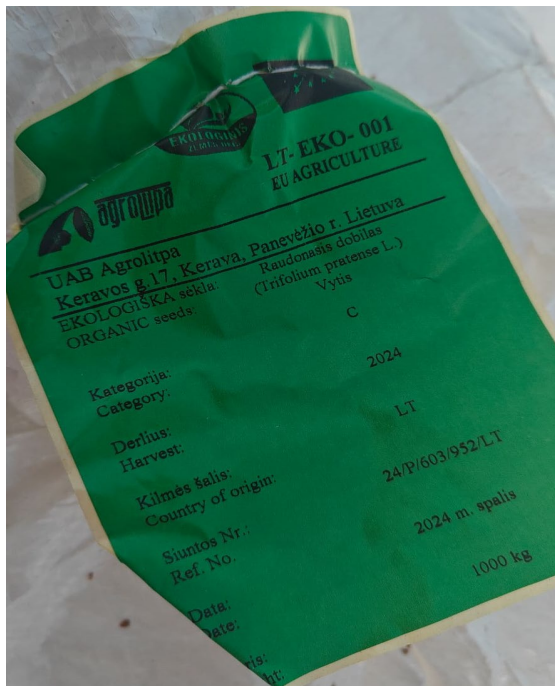
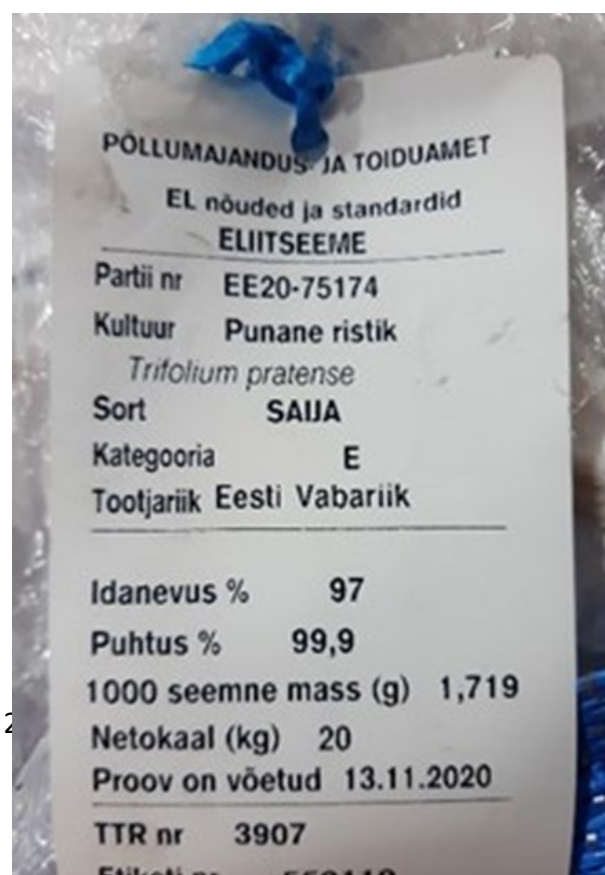

Bild 21. Belgisk garantibevis
 Art: Westerworldiskt rajgräs
 Partibeteckning: 21 013717 0077T B
 Förpackningens nettovikt: 25 kg
 Sort: Lemnos
 Utsädesklass: B
 Produktionsland: Belgien
 Förpackningen försluten: 1/2025

Bild 22. Estnisk garantibevis
 Utsädesklass: B
 Art: Rödklöver
 Sort: Saija
 Partibeteckning: EE20-75174
 Provtagning: 13.11.2020
 Produktionsland: Estland
 Grobarhet: 97 %
 Renhet: 99,9 %
 Tusenkornsvikt: 1,719 g
 Förpackningens nettovikt: 20 kg
 Etikettnummer: 559119

8 Odlingsgranskning

På en odling som är ämnad för utsädesproduktion ska en odlingsgranskning utföras under växtperioden. Odlingsgranskningsskyldigheten baserar sig på utsädeslagen (600/2019) och med stöd av den meddelade förordningar, enligt vilka odlingarna ska granskas med internationellt godkända metoder. Internationella metoder innebär i detta sammanhang OECD:s anvisningar, i vilka det fastställs hur en utsädesodling i praktiken ska granskas. Odlingsgranskningarna utförs således i enlighet med Finlands lagstiftning och OECD:s utsädesproduktionsbestämmelser, vilka Finland som medlemsland i OECD:s Utsädesprogram har förbundit sig att följa. Tilläggsinformation hittar du i de årligen uppdaterade anvisningarna *OECD Seed Schemes* och *Guidelines for Control Plot Tests and Field Inspection of Seed Crops*, som finns på OECD:s webbplats på adressen (www.oecd.org/agriculture/seeds/).

Odlingsgranskningen är en del av processen för certifiering av utsäde. I samband med odlingsgranskningen säkerställs odlingens sortäktighet och allmänna kondition vartill konstateras eventuella främmande arter, ogräs, flyghavresituationen och utsädesburna växtsjukdomar. För utsädesodlingarna har ställts speciella krav i fråga om förfrukt och växtbestånd av samma art som växer i närheten av odlingen, vars syfte är att förhindra sortinblandningar och spridning av skadliga sjukdomar. I inhemsk utsädesproduktion godkänns inte jordbruksskiftets skörd för certifiering, ifall flyghavre förekommer på skiftet.

8.1 Anmälningar i anslutning till odlingsgranskningarna

8.1.1 Begäran om odlingsgranskning

Utsädesaffären eller packeriet begär odlingsgranskningar för alla önskade sorter av Livsmedelsverkets utsädesenhet senast den 22 maj. Livsmedelsverket skickar automatiskt förhandsifyllda listor för begäran till de uppdragsgivare som lät granska utsädesodlingar under föregående växtperiod. Begäran om odlingsgranskningar returneras till adressen viljelystarkastus@ruokavirasto.fi. Livsmedelsverket tar i mån av möjlighet emot begäran om odlingsgranskningar också efter 22.5, men för begäran som skickats efter 5.6 tas en förhöjd avgift ut, och efter 31.7 höjs avgiften ytterligare. Livsmedelsverkets prislista finns att läsa på webbplats ruokavirasto.fi/sv/ → Om oss → Tjänster → Prislista.

Ifall en sort som inte finns upptagen i sortlistan anmäls för odlingsgranskning ska uppdragsgivaren skicka senast 1.6 en sortbeskrivning till Livsmedelsverket. Odlingsgranskningen får inte utföras utan sortbeskrivning.

I begäran om odlingsgranskningar ska man skriftligen uppge handelspartibeteckningen för det grundutsäde som använts vid sådden av odlingen, dvs. grundutsädets identifikationsuppgifter. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid att handelspartibeteckningen och den utsädesklass som produceras av partiet är korrekt och tydligt antecknade. Odlaren identifieras på basis av lägenhetssignumet, som därför måste vara korrekt. Lägenhetens adress och placering ska meddelas så tydligt att det är lätt att hitta till den. Kommunen där odlingen är belägen ska också uppges, eftersom odlingen kan finnas i en annan kommun än lägenhetens driftscentrum. Dessutom ska den som begär granskning uppge utsädesodlarens telefonnummer. Uppdragsgivaren ska meddela sitt kund- eller packerinummer om hen har fått ett sådant.

Odlingsinspektören ska omedelbart kontakta Livsmedelsverket om någon begär odlingsgranskning av en odling där ett elektroniskprotokoll saknas.

8.1.2 Avbeställning av odlingsgranskning

Livsmedelsverket ska utan dröjsmål underrättas om någon i ett senare skede inte vill låta granska en odling för vilken begäran har gjorts. Den som begärt granskningen ska då ersätta Livsmedelsverket och inspektören för eventuella kostnader.

8.1.3 Omgranskning

Om odlaren är missnöjd med odlingsinspektörens odlingsgranskning har odlaren rätt till en omgranskning som utförs av en annan inspektör. Odlaren ska utan dröjsmål begära en omgranskning av Livsmedelsverket. Det är till fördel för alla parter att omgranskningen utförs så snart som möjligt efter den första granskningen. Den som begär granskningen står för de kostnader som uppkommer av den förnyade granskningen.

8.2 Odlingsinspektör

Odlingsinspektörerna är inspektörer som auktoriserats av Livsmedelsverket för fem år i sänder, inspektörer i utsädeaffärer eller Livsmedelsverkets egna tjänstemän. Endast dessa kan utföra odlingsgranskningar i Finland. Odlingsgranskningsrättigheterna beviljas för en ny artgrupp per år. Artgrupperna är:

- havre, korn, vall- och vallbaljväxter
- ärt, bondböna, råg, rågvete, vete, olje- och spånadsväxter samt övriga arter
- potatis.

Odlingsinspektörerna förutsätts delta i utbildningen som ordnas av Livsmedelsverket med högst tre års mellanrum och också i övrigt upprätthålla sina kunskaper och färdigheter i anslutning till odlingsgranskningarna. Om inspektören håller ett eller flera års paus med granskningarna ska hen kontakta Livsmedelsverket för att kunna behålla sina granskningsrättigheter. Livsmedelsverket följer kvaliteten på inspektörernas arbete bland annat utgående från protokollen, genom tillsynskontroller och genom att auditera odlingsinspektörer.

8.2.1 Auktoriserad odlingsinspektör

En auktoriserad odlingsinspektör är i regel en tillsynsmyndighet, en person som är anställd vid en rådgivningsorganisation eller en annan lämplig person som utbildats och auktoriserats för uppgiften av Livsmedelsverket. Auktoriseringen är bunden till den auktoriserade personens arbetsplats och upphör när hen byter arbetsplats. Auktoriseringen kan aktiveras igen om personen kommer att utföra odlingsgranskningar också på sin nya arbetsplats. En auktoriserad inspektör får inte vara ägare, delägare, familjemedlem till ägaren eller delägaren, styrelsemedlem eller rådgivare i en utsädesaffär eller vara anställd av ett företag verksamt inom utsädesbranschen.

Auktoriserade odlingsinspektörer får granska alla arter i de växtgrupper för vilka granskningsrätt beviljats. Endast auktoriserade inspektörer (andra än affärernas inspektörer) får utföra tillsynskontroller (duplikatgranskningar) och granska utsädesodlingar där det produceras basutsäde eller generationer som föregår basutsädesklassen.

8.2.2 Auktoriserad odlingsinspektör i en affär

En auktoriserad odlingsinspektör i en affär är i regel en för uppgiften lämplig person anställd av utsädesaffären, som Livsmedelsverket har utbildat och auktoriserat för uppgiften. En auktoriserad odlingsinspektör i en affär får inte vara ägare, delägare, familjemedlem till ägaren eller delägaren eller styrelsemedlem i en utsädesaffär. Auktoriseringen är bunden till arbetsplatsen och upphör när personen byter arbetsplats.

Auktoriserade odlingsinspektörer i en affär får endast granska odlingar som arbetsgivaren låter granska. Granskningsrätten gäller generationer som följer efter basutsädesklassen i de växtgrupper för vilka granskningsrätt beviljats.

8.2.3 Ansvarsperson för utsäde

ProAgria-centralerna och utsädesaffärerna har särskilt avtalade utsädesansvariga eller samordnare, som fördelar de granskningar som ska utföras i det egna området eller av den egna affären på inspektörerna. Listan över områdets eller affärens kommande granskningar skickas till ansvarspersonen.

Ansvarspersonerna ska komplettera granskningslistan med inspektörernas namn och returnera den till Livsmedelsverket, så att Livsmedelsverket känner till vilken inspektör som granskar en viss odling. Detta underlättar utredandet ifall en odlare längre fram till exempel frågar vem som utför odlingsgranskningarna på hens lägenhet. Livsmedelsverket skickar elektronisk protokollen direkt till odlingsinspektörerna.

Ansvarspersonerna för utsäde kan skicka en lista till uppdragsgivaren över vilken inspektör som utför ifrågasvarande uppdragsgivares granskningar. Det här minskar i sin tur behovet av telefonsamtal odlaren → uppdragsgivaren → Livsmedelsverket → ansvarspersonen → odlingsgranskaren → odlaren.

8.2.4 Ny inspektör

En ny inspektör ska delta i en sortäktthetsutbildning och i teoridagar som ordnas vid Livsmedelsverket. Under sortäktthetsutbildningsdagarna hålls prov, som den nya inspektören ska genomgå med godkänt resultat innan hen på egen hand får utföra odlingsgranskningar för den aktuella artgruppen. Prov ordnas bland annat angående sortäktthet, odlingsgranskningens teori och identifiering av flyghavre.

Efter att ha deltagit i Livsmedelsverkets utbildning ska den nya inspektören utföra minst fem granskningar tillsammans med en erfaren inspektör. För att ge största möjliga nytta borde handledningen omfatta ett mångsidigt urval av olika arter. Först därefter kan inspektören börja utföra granskningar på egen hand. Den nya inspektören ska själv avtala med en erfaren inspektör om handledningen. Den erfarna inspektören kan vara en auktoriserad inspektör, en auktoriserad inspektör i en affär eller Livsmedelsverkets tjänsteman som har utfört odlingsgranskningar. En erfaren inspektör förutsätts ha utfört granskningar aktivt under minst två år innan hen kan börja handleda nya inspektörer. Den erfarna inspektören ska ha genomgått Livsmedelsverkets utbildning under det år då hen handleder en ny inspektör. Den erfarna inspektören ska ge den nya inspektören handledning i åtminstone följande frågor:

- kontroll av de förhandsifyllda uppgifterna om odlingen
- kontroll av sortäkttheten, uppsökning och identifiering av sjukdomsdrabbade individer
- hur man rör sig på skiftena (många olika alternativ)
- beräkning av behövt antal provrutor, placering av provrutorna på skiftena och själva kontrollen av provrutor
- hur och var lönar det sig att leta efter flyghavre
- ifyllande av elektroniskodlingsgranskningsprotokoll
- avslutande diskussion med odlaren.

8.2.5 Tystnadsplikt och jäv

Odlingsinspektören får inte för någon yppa eller för egen vinning utnyttja sådana uppgifter som kan anses vara affärshemligheter och som kommit till hans kännedom i samband med odlingsgranskning.

Inspektören kan inte verka som rådgivare i samma ärende på en lägenhet som han granskar i ett senare skede. Inspektören får till exempel inte göra upp odlingsplanen för en utsädesodlingslägenhet som han granskar.

Inspektören får inte granska en odling om han är jävig. Inspektören ska själv omedelbart meddela om jäv efter att exempelvis ProAgrias eller affärens ansvarsperson har fördelat de odlingar som ska granskas på sina inspektörer.

En tjänsteman är jävig om:

- tjänstemannen eller dennes släkting är sakägare
- avgörandet i ärendet kan väntas innebära särskild nytta eller skada för tjänstemannen eller en nära släkting till denne
- tjänstemannen eller dennes nära släkting bistår eller representerar sakägaren eller den för vilken avgörandet innebär särskild skada eller nytta
- tjänstemannen i det ärende som behandlas står i tjänsteförhållande eller uppdragsförhållande till sakägaren eller den för vilken avgörandet innebär särskild nytta eller skada
- tjänstemannen är medlem i styrelsen, förvaltningsrådet eller med dem jämförbart organ eller verkställande direktör eller i motsvarande ställning i en sådan sammanslutning, stiftelse eller ett offentligt eller affärsdrivande verk som är sakägare eller för vilken avgörandet innebär särskild nytta eller skada
- förtroendet för tjänstemannens opartiskhet äventyras av någon annan särskild orsak.

Med en närstående släkting avses tjänstemannens barn, föräldrar, far- och morföräldrar och syskon samt deras make/maka och barn. Med en nära släkting jämställs tjänstemannens make/maka och en person som lever i äktenskapsliknande förhållande, deras barn, föräldrar, far- och morföräldrar och syskon samt deras makar och barn samt en med tjänstemannen förlovad person. Som en nära släkting betraktas också en motsvarande halvsläkting.

8.3. Tillsynskontroller

Tillsynskontrollerna utförs enligt samma principer som de egentliga granskningarna. Livsmedelsverket anvisar sina utvalda inspektörer de odlingar där tillsynskontroll ska utföras. En odling kan underkännas på grund av tillsynskontrollen, ifall odlingen inte uppfyller de krav som ställs på en utsädesodling enligt utsädeslagen och lagen om bekämpning av flyghavre. På motsvarande sätt kan en utsädesodling som föreslagits bli underkänd föreslås för godkännande i en tillsynskontroll.

Livsmedelsverket övervakar i enlighet med JSM:s förordning 473/2020 de odlingsgranskningar som utförts av auktoriserade odlingsinspektörer i en affär. Livsmedelsverket bör granska minst 5 procent av de odlingar som granskats av inspektören som är i utsädesaffärens tjänst. Tillsynen utförs av erfarna auktoriserade inspektörer. Livsmedelsverket kan övervaka också de auktoriserade inspektörernas arbete genom tillsynskontroller.

Vid en tillsynskontroll skickar inspektören det första exemplaret av tillsynsprotokollet till Livsmedelsverket, det andra till uppdragsgivaren, behåller det tredje själv och ger det fjärde till odlaren.

9 Huvudprinciper för odlingsgranskning

Odlingsinspektörens viktigaste uppgift är att säkerställa att utsädesproduktionen uppfyller förutsättningarna för utsädesproduktion. Utsädesodlingen ska granskas minst en gång under växtperioden, då den ifrågavarande artens sortkännetecken framträder bäst. Hybridproduktion ska dock granskas flera gånger. Se närmare avsnitt 9.6. *Utsädesodlingar avsedda för produktion av hybrider samt granskning av dessa*. Odlingsgranskningen utförs då växtbeståndet är i ett sådant utvecklingsstadium att sortkännetecknen är synliga, eventuell flyghavre har bildat fullt utvecklad vippa och eventuella växtsjukdomar ännu är lätta att upptäcka. Den rätta tidpunkten för odlingsgranskningen beror alltså på arten.

Affärerna har rätt att i sin avtalsproduktion ställa strängare krav på odlingen än vad som nämns i dessa anvisningar. De strängare kraven inverkar inte på godkännandet eller underkännandet av utsädesodlingen, men de kan inverka på mottagningen av skörden.

Om odlaren inte kan påvisa att grundutsädet är officiellt granskat och certifierat för utsädesproduktion slutförs inte odlingsgranskningen. I annat fall kan sådana kasserade partier hamna på den så kallade gråa marknaden. I dessa situationer ska inspektören ta kontakt med Livsmedelsverkets utsädesenhet. Livsmedelsverket fattar det slutliga beslutet om ett eventuellt avbrytande av granskningen.

Om odlaren inte med en faktura, fraktsedel eller något annat dokument kan påvisa att en tillräcklig mängd dugligt grundutsäde för utsädesodlingen har skaffats till lägenheten, ska detta antecknas i elektroniskprotokollet. Granskningen kan likväl slutföras.

9.1 Odlingsgranskningens förlopp

Inspektören ska i god tid före odlingsgranskningen kontakta odlaren och meddela vem som kommer att granska odlingen. På så sätt vet odlaren vem hen kan kontakta i granskningsfrågor. Detta kan göras per telefon, e-post eller skriftligen, till exempel med den blankett som finns i slutet av boken (Bilaga 1). Meddelandet till odlaren minskar behovet av onödiga telefonsamtal och hjälper inspektören att planera sitt arbete. Det finns dock inte orsak för inspektören att meddela granskningsdatumet långt på förhand, eftersom tidtabellerna lätt ändras exempelvis på grund av regndagar. Ett annat skäl till att inte meddela exakt datum för tidigt är att det inte ska vara möjligt att rensa bort flyghavren strax före granskningen.

Uppgifter som behövs av odlaren är:

- kontaktuppgifter
- uppgifter om grundutsädet, som kontrolleras med garantibevisen
- utsädesmängd som levererats till gården enligt faktura, fraktsedel eller annat verifikat
- uppskattning av den sådda utsädesmängden av olika arter (kg/ha, se Tabell 1)
- För fleråriga grödor räcker det att uppgifterna om grundutsäde och förfrukter kontrolleras under det första skördeåret.
- utsädesodlingens areal
- eventuell övrig produktion av en sort som odlas till utsäde
- skiftessignum, skiftenas arealer och läge
- förfrukterna skiftes- och årsvis, om dessa inte har skrivits ut i sin helhet i protokollet
- andra sorter av en art som odlas till utsäde på brukningsenheten
- sorter av de övriga arterna som odlas på lägenheten
- gemensam användning med andra odlare av maskiner, anläggningar och lager.

Vid översiktsgranskningen granskas följande:

- Motsvarar arealen uppskattningsvis den anmälda arealen?
- Är odlingen av den anmäld sorten?
- Motsvarar förfrukterna de förhandsanmälda?
- Uppfylls kraven på isoleringsavstånd?
- Vilken är flyghavresituationen?
- Hurudan är förekomsten av ogräs och växtsjukdomar i odlingen?

Vid kontroll av provrutor granskas följande:

- sortäktighet
- skadliga främmande kulturväxtarter
- utsädesburna växtsjukdomar
- ogräsväxter.

Den avslutande diskussionen med odlaren innefattar:

- information om observationer i utsädesodlingen samt åtgärdsförslag

Vid returneringen av protokollen ska inspektören:

- returnera det elektroniska protokollet omedelbart till Livsmedelsverket
- Återlämningsanvisningar för det papperbaserade protokollet och den medföljande excel-listan finns i kapitel 14.

Tabell 1. Riktgivande utsädesmängder vid grundande av en utsädesodling.

	Växtart	Tusenkorntsvikt (g)	Utsädesmängd (kg/ha) *)
Spannmålsväxter	Höstvete	37–42	210–250
	Vårvete	32–39	215–300
	Höstråg	24–32	130–180
	Korn	36–48	200–270
	Havre	32–39	180–240
Baljväxter	Ärt	185–230	255–450
	Bondböna	300–600	200–400
Spånadsväxter	Lin	4–5	60–100
Oljeväxter	Vårrybs	2,5–3	8–12
	Vårraps	3–5	12–16
	Oljelin	6–8	40–55
	Vitsenap	5–6	12
Vallväxter	Timotej	0,4–0,5	8–10
	Ängssvingel	2	10–15
	Engelskt rajgräs	2	10–15
	Rödsvingel	1	10–12
	Rödklöver (diploid)	1,8	5–7
	Rödklöver (tetraploid)	2,5	10–12
	Alsikeklöver	0,7	8–10
Övriga växter	Bovete	20–25	40–55
	Kummin	2–3	10–15
	Rörflen	0,9–1,1	11–16
	Oljedådra el. <i>Camelina</i>	1	7–10

*) Utsädesmängden är beräknad enligt 90 % grobarhet.

Noggrannare formel för beräkning av utsädesmängden: (Sätätthet st./m² x tusenkorntsvikt g) / grobarhet %

Sätätthet: råg 450–500 st./m², korn 500 st./m², havre och höstvete 500–550 st./m²

9.2 Odlingsförutsättningar

9.2.1 Andra sorter av en art som odlas till utsäde på brukningsenheten samt sortgruppering

Sortrestriktioner gäller för solros, raps, rybs och hampa, av vilka det på lägenheten endast får produceras en sort i taget av varje art. På lägenheten får det dock samtidigt odlas vår- och höstformer av samma art, till exempel vårraps och höstraps. Av vall- och vallbaljväxter samt av lin rekommenderas odling av endast en sort i taget. Sorterna av korspollinerade arter och lin kan inte identifieras från fröprover, vilket innebär att eventuella sortinblandningar framkommer först vid följande sommars odlings- och fältförsöksgranskningar.

Livsmedelsverket publicerar sortbeskrivningarna och sortgrupperingarna på sin webbplats ruokavirasto.fi/sv/ → Om oss → Tjänster → Guider och blanketter → Företag → Växtproduktionsbranschen → Anvisningar för utsädeskontroll.

I utsädesproduktionsavtalen mellan en utsädesaffär och en utsädesodlare kan affärerna, om de så önskar, ställa strängare krav på utsädesodlingen och skörden än minimikraven i den nationella lagstiftningen. Affären kan till exempel kräva att de odlingar som den låter granska också i fortsättningen följer Livsmedelsverkets sortgrupperingslista. Livsmedelsverket godkänner eller underkänner ändå utsädesodlingarna, och certifierar de handelspartier som bildats av skörden, enligt den nationella lagstiftningen.

Utan särskilt lov får det inte på samma lägenhet produceras av en viss sort flera utsädesklasser.

9.2.2 Eventuell övrig produktion på lägenheten av en sort som odlas till utsäde

På lägenheten får inte finnas andra odlingar där mogen fröskörd bärgas av den sort av vilken utsäde produceras. Exempelvis foderproduktion för slätter är dock möjlig. Foder- eller trädesskiftena bör slås före mognaden och slättern konstateras före undertecknandet av odlingsgranskningsprotokollet. Om odlaren exempelvis har för avsikt att samtidigt producera till exempel malt och utsäde av en viss kornsort, ska maltodlingen anläggas med utsäde av minst lika hög utsädesklass som den egentliga utsädesodlingen. Skiftena avsedda till malt odlingsgranskas enligt samma kriterier som utsädesodlingsskiftena. Om maltskiftena uppfyller kraven som ställts för utsädesproduktion föreslår inspektören att maltskiftena godkänns. Om skiftena avsedda för malt inte uppfyller kraven för utsädesproduktion exempelvis i fråga om förfrukter, föreslår inspektören att maltskiftena underkänns. Odlingsinspektören behandlar således maltskiftena som om de skulle vara en del av utsädesodlingen. Inspektören utreder vilket grundutsäde som använts för att grunda maltodlingen och lägger vid behov till maltskiftenas signum, arealer och förfruktsuppgifter.

Av en sort kan man på brukningsenheten endast produceras utsädesvara av en utsädesklass i taget. Om det för sorten har grundats utsädesodlingar med grundutsäde av olika utsädesklasser, kan odlingarna godkännas för högst den klass till vilken grundutsädet av den lägsta klassen ger förutsättningar.

Exempel 2

På samma brukningsenhet har man grundat kornodling av en viss sort med PB- och C1-grundutsädespartier. Alla skiften godkänns då för utsädesklass C2. I sådana fall finns det ändå skäl att kontakta uppdragsgivaren och Livsmedelsverket.

9.2.3 Förfruktsbegränsningar

Med förfruktsbegränsningarna försöker man förhindra att olämpliga odlingsväxter som finns kvar på åkern från tidigare år hamnar i sådan utsädesodlings skörd, var de skulle förorsaka problem beträffande art- eller sortäktighet. Vid odlingsplaneringen ska man alltså se till att det inte finns en sådan växtart eller sort som förfrukt, som kan leda till att utsädesodlingen underkänns.

För respektive art och utsädesklass har fastställts en minimitid som ska ha förflutit från att på skiftet senast har odlats en annan sort av samma art, eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort. För att ett parti av samma sort ska kunna anses vara känt till sin äkthet, ska man kunna visa upp ett officiellt garantibevis för odlingsinspektören. Om garantibevis saknas ska detta nämnas i protokollet, och grundutsädes partibeteckning ska kontrolleras på fakturan eller fraktsedeln. Inspektören ska vid behov korrigera grundutsädesuppgifterna för utsädesodlingen i protokollet. En odlingsgranskning av sortbestämt spannmålsutsäde för försörjningsberedskapslagring, som utförts av Viljovas inspektör, godkänns som granskning som påvisar förfruktens äkthet. Uppgiften om granskningen som utförts av Viljovas inspektör införs i odlingsgranskningsprotokollet.

Livsmedelsverket kan dessutom fastställa sortäktigheten för ärt, havre, korn och vete som förfrukt utgående från utsädesprov. Om en sort har förökats på lägenheten och ingen officiell odlingsgranskning har utförts, kan odlaren skicka ett officiellt taget prov till Livsmedelsverket för sortäktighetsanalys i laboratorium. Provet ska vara framme vid Livsmedelsverket senast 31.5. Provet tas från den senaste skörd som skördats från det aktuella skiftet. Över 300 kg av skörden borde finnas kvar för att provet ska vara representativt. Om provet motsvarar kännetecknen för den anmälda sorten och är tillräckligt homogent, kan partiets sortäktighet anses vara känd. Det intyg som lämnas över granskningen ska uppvisas för odlingsinspektören i samband med odlingsgranskningen.

För korspollinerade arter som vall- och vallbaljväxter, raps, rybs eller råg gör Livsmedelsverket ingen laboratorieanalys för äkthet, utan förfruktens grundutsäde ska vara officiellt certifierat.

För vall- och vallbaljväxter är anläggningsåret inte förfruktsår. Som förfruktsår för vall- och vallbaljväxter räknas det år när den ifrågavarande växtarten inte funnits på skiftet överhuvudtaget. Som undantag betraktas en situation där vallbeståndet har avslutats kemiskt senast 1.7. Vid grundandet av en utsädesodling av vallväxter efter ett fodervallbestånd finns det skäl att särskilt noggrant utreda sammansättningen av det växtbestånd som utgör förfrukt. Många fröblandningar avsedda för foderproduktion innehåller utsäde av flera olika arter och sorter.

Exempel 1: En timotejutsädesodling har avslutats kemiskt senast 1.7.2024. År 2024 räknas som det första förfruktsåret och en ny utsädesodling av en annan timotejsort kan grundas 2026.

Exempel 2

En utsädesodling av rödklöver har grundats 2024 i skyddssäd. Odlingsinspektören ska då utreda förfrukterna för åren 2021, 2022 och 2023. Under åren 2021–2024 får det inte ha funnits rödklöver av en annan eller okänd sort på skiftena i odlingen.

9.2.4 Arter av vilka det finns både vår- och höstformer

Till exempel vår- och höstvet, vår- och höstråg samt vår- och höstrybs är olika former av samma art. För höstsäd samt för höstrybs och höstraps räknas anläggningsåret som förfruktsår.

Exempel 4

På ett skifte har det 2024 funnits en vårveteodling och sommaren 2025 en kornodling. Hösten 2025 kan odlaren grunda en utsädesodling av höstvetete och producera utsädesklass C1 eller C2 på skiftet. Detta eftersom sommaren 2025 uppfyller förfruktskravet för en C1- och C2-utsädesodling.

Det är dock inte tillåtet att odla vårvete på skiftet sommaren 2025 och hösten 2025 grunda en utsädesodling av höstvetete.

Om det på ett eller flera skiften i utsädesodlingen har vuxit fel förfrukt, underkänns endast skiftena med fel förfrukt. Om en odling eller en del därav underkänns på grund av förfrukten ska spannmålen, ärtväxterna eller oljeväxterna tröskas separat och levereras till annan användning. Leveransen till annan användning ska kunna påvisas med kvitto eller annan utredning. Den underkända delen av en vallfröodling ska slås innan fröskörden bärgas. Inspektören ska konstatera att vallen har slagits innan den resterande delen av odlingen godkänns.

9.2.5 Uppgifter om grundutsäde

Odlingsinspektören ska kontrollera att odlaren har använt det utsädesparti som nämns i förhandsinformationen för grundande av odlingen. Kontrollen görs genom att inspektören ber odlaren visa upp partiets garantibevis. Odlaren ska kunna uppvisa garantibevis för varje grundutsädesparti som använts. Om garantibevis saknas ska detta nämnas i protokollet, och grundutsädes partiets beteckning ska kontrolleras på fakturan eller fraktsedeln. Den använda grundutsädes generation ska antecknas i det elektroniska protokollet. Inspektören ska vid behov korrigera grundutsädesuppgifterna för utsädesodlingen i protokollet. Grundutsädespartier som inte använts i odlingen ska strykas från protokollet. Om uppgifterna om grundutsädet inte finns i protokollet ska odlingsinspektören lägga till grundutsädes handelsparti i protokollet i enlighet med garantibeviset. Också grundutsädes generation ska antecknas i protokollet.

På lägenheten kan det finnas utsäde som skaffats under tidigare år, men som av någon anledning inte använts. Detta utsäde får användas för att grunda en utsädesodling. Utsädesvara som skaffats från annat håll, till exempel från grannen, överbliven vara från en avtalspartner eller den egna utsädesskörden från föregående år, duger inte för utsädesproduktion enligt utsädesklasssystemet. Skörden från en odling som godkänts vid odlingsgranskningen godkänns inte som grundutsäde för en utsädesodling, om det inte finns ett giltigt garantibevis för varan.

9.2.6 Odlingens areal, skiftenas storlek och skiftessignum

Odlingens och skiftenas arealer ska kontrolleras i jordbruksskiftesblanketten för stödansökan eller från någon annan tillförlitlig källa, om uppgifterna inte har skrivits ut i protokollet. Korrekta arealuppgifter är viktiga vid kontrollen av den skördemängd som fås från odlingen.

9.2.7 Ekologiskt eller i övergångsperiod producerat utsäde

Produktion av ekologiskt eller övergångsperiodens utsäde förutsätter anslutning till övervakningssystemet för ekologisk produktion. Aktör som hör till ekoövervakningen inspekteras minst en gång per år. Inspektionen utförs av en inspektör som auktoriserats av Livsmedelsverket eller av en tjänsteman vid NTM-centralen. När eko kraven uppfylls utfärdar NTM-centralen ett uppdaterat ekocertifikat dvs. ekointyg, som är i regel i kraft till slutet av följande kalenderår. Ekocertifikaten för alla aktörer som hör till ekoövervakningen finns i Livsmedelsverkets ekosöktjänst ([ruokavirasto.fi/sv/ → Privatkunder → Information om livsmedel → Ekomat för konsumenter → Ekoaktörer-söktjänsten](https://ruokavirasto.fi/sv/Privatkunder/Information%20om%20livsmedel/Ekomat%20f%C3%B6r%20konsumenter/Ekoakt%C3%B6rer-s%C3%B6ktj%C3%A4nsten)).

9.2.7.1 Utsäde som producerats i övergångsperiod

På ett skifte som är i övergångsperiod kan det endast produceras konventionellt utsäde eller utsäde producerat i övergångsperiod. Skörden kan användas och marknadsföras som övergångsperiodens utsäde efter att skiftets övergångsperiod har pågått minst 12 månader före skördandet.

Från ettåriga växter (inkl. ettåriga höstformer), såsom bondböna, havre och råg, är det möjligt att producera övergångsperiodens utsäde enligt exempel 5.

Exempel 5

*Skiftets övergångsperiod bör ha pågått 12 månader före **skördandet** av utsädesodlingen. Skörden av en utsädesodling av bondböna, som är skördad 1.9.2025, kan användas och marknadsföras som övergångsperiodens utsäde, om skiftets övergångsperiod har börjat senast 1.9.2024.*

Från fleråriga vallväxter, såsom klöver, ängssvingel och timotej, är det möjligt att producera övergångsperiodens utsäde enligt exempel 6.

Exempel 6

*Skiftets övergångsperiod bör ha pågått 12 månader före **skördandet** av utsädesodlingen. Skörden av en utsädesodling av ängssvingel, som är skördad 10.7.2025, kan användas och marknadsföras som övergångsperiodens utsäde, om skiftets övergångsperiod har börjat senast 10.7.2025.*

9.2.7.2 Ekologiskt producerat utsäde

För ettåriga växter är skiftets övergångsperiod minst 24 månader före såningen. Från ettåriga växter (inkl. ettåriga höstformer), såsom bondböna, havre och råg, är det möjligt att producera ekologiskt utsäde enligt exempel 7.

Exempel 7

*Skiftets övergångsperiod bör ha pågått 24 månader före **såning** av utsädesodlingen. Skörden av en utsädesodling av bondböna, som är sådd 1.5.2025, kan användas och marknadsföras som ekologiskt producerat utsäde, om skiftets övergångsperiod har börjat senast 1.5.2023.*

För fleråriga vallfröväxter är skiftets övergångsperiod minst 24 månader före skördandet. Från klöver, ängssvingel och timotej är det möjligt att producera ekologiskt utsäde enligt exempel 8.

Exempel 8

*Skiftets övergångsperiod bör ha pågått 24 månader före **skördandet** av utsädesodlingen. Skörden av en utsädesodling av timotej, som är skördad 1.8.2025, kan användas och marknadsföras som ekologiskt producerat utsäde, om skiftets övergångsperiod har börjat senast 1.8.2023.*

9.2.7.3 Utsädesodlingens grundutsäde

På en ekologisk eller övergångsperiods utsädesodling kan som grundutsäde användas konventionellt producerat grundutsäde, ifall Livsmedelsverket har beviljat ett allmänt lov eller NTM-centralen ett lov för ett visst parti för detta ändamål. De flesta sorter och grundutsädespartier hör till det s.k. allmänna lovet. I detta fall behövs det inte lov för ett visst parti för användandet som grundutsäde när man producerar ekologiskt eller övergångsperiodens utsäde. Det är inte möjligt att få lov att beta grundutsäde med betningsmedel som inte är godkända för ekologisk produktion.

9.2.8 Icke sortbetecknat kommersiellt utsäde och standardutsäde

När en odlare producerar icke sortbetecknat kommersiellt utsäde eller standardutsäde av grönsaksväxter är flyghavreförfattningarna gällande utsädesodlingar i kraft.

Alla odlingar där man producerar en mogen fröskörd av en art som är i utsädesodling på lägenheten ska odlingsgranskas. Utsädesodlingen ska vara identifierbar till sin art och artren. Inga stora mängder skadliga kultur- eller ogräsväxter eller skadliga sjukdomar som sänker utsädets bruksvärde får förekomma i utsädesodlingen.

Beträffande produktion av icke sortbetecknat kommersiellt utsäde ställs inga krav på isoleringsavstånd eller förfrukter i förordningarna. Titta ändå på de eventuella artvisa sidorna (avsnitt 10). Ett undantag är svartsenap, som kräver ett isoleringsavstånd på 200 m.

Utsädesodlingar av grönsaksväxter där man producerar standardutsäde odlingsgranskas. Standardutsäde ska vara tillräckligt identifierbart och sortrent. Standardutsäde får produceras av vissa sorter.

9.2.9 Botten-, fång- och stödgrödor, anläggning av vall i skyddssäd

Användning av botten-, fång- och stödgrödor är tillåten i utsädesodlingar. Det finns ändå alltid skäl för odlaren att särskilt avtala med förpackaren om till exempel bottengrödor, så att inga oväntade problem dyker upp i samband med iordningställandet av skörden.

Vallfröodlingar anläggs ofta i skyddssäd. Skyddssädens grundutsäde kan vara ocertifierat. Om en odlare i förväg diskuterar användningen av skyddssäd med inspektören, lönar det sig åtminstone alltid att påminna om flyghavrerisken.

Fång- och bottengrödorna påverkar vallens förfrukter på samma sätt som vilket annat utsäde som helst som såtts på skiftet.

9.2.10 Blandbestånd

Odling av olika arter på samma skifte är möjligt för sådana arter som kan odlingsgranskas. Uppdragsgivaren ska godkänna att artkombinationerna är sådana att arterna kan skiljas från

varandra genom sortering. Under ett skördeår kan skörd endast produceras av en art. Blandbestånd anmäls separat till Livsmedelsverket i samband med begäran om odlingsgranskning.

Exempel 9

Om till exempel Bjursele-rödklöver sås våren 2022 som bottengröda på en åker och beståndet bryts i oktober 2022, kan utsädesproduktion av rödklöver inte anläggas på skiftet förrän år 2026. Enda undantaget till detta är om rödklövern som valts som botten-/fång-/stödgröda anläggs med certifierat utsäde, och också utsädesproduktionen sker med samma sort (i detta fall Bjursele). I så fall inverkar bottengrödan inte på utsädesproduktionen.

Som fånggröda används sannolikt i stor utsträckning rajgräs. Rajgräsens frön är av samma form och vikt som svingelns frön, vilket gör det synnerligen svårt att sortera ut rajgräsfrön ur frö av ängssvingel eller rörsvingel. Därför rekommenderar vi starkt att man, om odlaren anlägger utsädesodlingar av svingel eller rajgräs, också iakttar två års förfruktskrav mellan artparen nedan.

- ängs-/rörsvingel ↔ rajgräs
- rajgräsart 1 ↔ rajgräsart 2

Arealen kan underkännas vid odlingsgranskningen om förekomsten av arter som är svåra att sortera ut är riklig.

9.2.10 Gemensam användning av maskiner, anläggningar och lagerutrymmen

Gemensam användning av maskiner, anläggningar och lagerutrymmen med andra bruksenheter kan orsaka sammanblandning av sorter. Gemensam användning av maskiner, torkar och andra produktionsredskap med bruksenheter som inte idkar utsädesproduktion rekommenderas inte, eftersom gemensam användning ökar risken för spridning av flyghavre. Det rekommenderas att odlingsinspektören diskuterar saken med odlaren.

9.2.11 Om odlingsmetoderna

I utsädesodlingarna bör man tillämpa goda odlingsmetoder. Goda odlingsmetoder innebär att åkern bearbetas och gödslas på ett ändamålsenligt sätt och att sådden utförs på ett sätt som möjliggör en jämn groning. Vid odlingen används sorter som lämpar sig för området och tillräckliga utsädesmängder. Växtskyddet utförs på ett ändamålsenligt sätt. Skiftets växtskick bör möjliggöra produktion av en normal skörde- och marknadsföringsduglig skörd. I utsädesodlingarna bör man iaktta en lämplig växtföljd. Skörden bärgas vid den aktuella växtens normala skördetid. Utsädesodlingar ska inte anläggas på vändtegarna vid radodling.

9.3 Översiktsgranskning

Vid granskningen av en odling konstateras för det första om odlingen är korrekt: Är odlingen homogen och av den anmälda sorten, och odlas sorten på den areal som anmälts. Beståndets sort identifieras utgående från sortkännetecknen. I fastställandet av sorten ska ingå en detaljerad granskning av individer från beståndet, varvid från slumpmässigt valda individer undersöks alla väsentliga kännetecken.

Om beståndets kännetecken överensstämmer med kännetecknen för den anmälda sorten påbörjas en översiktsgranskning av odlingen. Sortäktighet, främmande arter och sjukdomar ska alltid undersökas genom kontroll av provrutor. Sorten identifieras genom att man plockar ca 20 individer

efter varandra från en sårad och kontrollerar att deras kännetecken överensstämmer med kännetecknen som presenteras i sorttabellerna. När individerna lösgörs i sin helhet efter varandra, kan man observera till exempel avvikande växtsätt hos sidoskotten. Sortegenskaperna kontrolleras på huvudskottet. Om odlingen består av flera jordbruksskiften granskas sortäktheten separat för varje skifte. Man bör ge akt på sortäktheten genom hela odlingsgranskningen.

För korspollinerade odlingsväxter ska odlingen granskas i sin helhet med avseende på sortäktheten. Avvikande individer kan urskiljas genom att de skiljer sig från mängden på basen av växtsättet, utvecklingsrytmen, höjden eller någon annan motsvarande egenskap.

Vid översiktsgranskningen rör man sig i odlingen så att hela odlingen granskas heltäckande, också tvärs över såraderna. Särskilt åkerkanterna och området under ellinjerna bör granskas noggrant. Om det finns sprutspår på skiftet går det bra att röra sig längs dessa. Genom att utnyttja sprutspåren säkerställer man att hela skiftet blir kontrollerat med jämna intervaller. Genom att använda spåren sparar man också krafter till att observera beståndet. I liggbestånd ska man huvudsakligen röra sig tvärs över såraderna.

Vid granskningen görs kontinuerliga observationer om växtbeståndets enhetlighet samt om förekomsten av främmande arter och sorter, sjuka individer, ogräs och flyghavre. En bra metod är att skriva in provrutorna och de gjorda observationerna till exempel i ett häfte, där de senare vid behov kan hittas. Vid översiktsgranskningen undersöks också markvegetationen. Odlingsväxt-individer mellan såraderna kan ge tips om förfrukterna på skiftet. På så sätt kan man bekräfta de uppgifter som odlaren har uppggett. I samband med översiktsgranskningen finns det också skäl att göra observationer på den plats där sådden inletts, och därigenom få besked om hur noggrant såmaskinen har rengjorts från utsäde efter föregående sådd.

9.3.1 Isoleringsavstånd

Syftet med isoleringsavstånd är att minska en försämring av äktheten som främmande frömjöl förorsakar. Utsädesodlingen ska också vara tillräckligt isolerad från andra odlingar för att man ska undvika spridning av utsädesburna sjukdomar och sammanblandning av utsädesskörden vid skördandet. Isoleringsavstånden har fastställts artvis, per utsädesklass samt för vall- och foderbaljväxter också enligt odlingens storlek.

I samband med granskningen av odlingen undersöker man om det finns växtbestånd med risk för inkorsning närmare än de fastställda isoleringsavstånden. Odlingar som inte med säkerhet kan bevisas vara av samma sort som den granskade odlingen anses vara en annan sort. Om de isoleringsavstånd som krävs inte uppfylls föreslår odlingsinspektören att den del av odlingen underkänns som ligger närmare det isoleringsavstånd som krävs. Om odlingsinspektören föreslår att till exempel ett skifte eller en del av ett skifte i en vallfröodling underkänns på grund av risk för inkorsning, ska den areal som underkänns slås före tröskningen. Odlingsinspektören ska anteckna åtgärdsförslaget i protokollet och i efterhand kontrollera att förslaget har följts. Den del av vallfröodlingen som godkänns kan godkännas först efter att inspektören har konstaterat att det underkända området har slagits. Kravet på att slå det underkända beståndet gäller vall- och vallbaljväxter, och inte till exempel bondböna, råg eller rybs.

Om det finns skog mellan utsädesodlingar med till exempel två olika sorter av timotej, kan isoleringsavståndet anses vara uppfyllt. Som skog kan man dock inte räkna till exempel en björkallé eller ett videsnår.

Olika utsädesklasser har olika krav på isoleringsavstånd. Om en odling har begärts till en högre klass än vad isoleringsavståndet tillåter, ska inspektören utreda om odlingen kan godkännas till en lägre utsädesklass. Ibland kan det vara ett bättre alternativ att underkänna en del av odlingen och godkänna resten till basutsädesklassen. Detta är dock sällsynt, och före inspektören vidtar en sådan åtgärd ska uppdragsgivaren kontaktas. En förklaring bör tilläggas under 'anmärkningar' i protokollet. Det är på odlarens ansvar att ta reda på handelspartibeteckningen för grundutsädet som använts i grannens odling. Detta gäller de arter för vilka det finns krav gällande isoleringsavståndet, såsom vall- och vallbaljväxter, hampa, bondböna, raps, rybs och råg.

Exempel 10

I en utsädesodling vill man producera basutsäde av råg. Vid produktion av basutsäde av råg är isoleringsavståndskravet 300 m, och vid produktion av certifikatutsäde 250 m. Om det finns ett annat rågbestånd av annan/okänd sort på ett avstånd av 270 m från rågutsädesodlingen, kan utsädesodlingens utsädesklass föreslås godkännas till certifikatutsäde (C). I detta fall kan utsädesodlingen godkännas i sin helhet.

För vallväxter kan korsning, förutom av för nära belägna odlingar av samma art, också orsakas av slätterängar, skyddszoner och skyddsremсор, icke odlingsbar mark och motsvarande områden. Om en slätteräng som befinner sig närmare än det isoleringsavstånd som krävs har slagits före granskningen är det viktigt att utreda om slättern skett före växtbeståndets blomning. Om detta förblir oklart underkänns odlingen eller en del av den. Risken för inkorsning på grund av växtbestånd på dikesrenar eller icke odlingsbar mark uppskattas utgående från växtbeståndets riklighet och dess avstånd från den odling som granskas. I regel beaktas endast växtbestånd som till sin täthet motsvarar utsädesodlingen. På icke odlingsbar mark och dikesrenar är andelen av till exempel timotej, ängssvingel eller rödklöver ofta mycket liten, och orsakar därför i allmänhet ingen risk för korsning.

9.3.2 Ogräsväxter

Till skadliga ogräsväxter räknas sådana arter som är svåra att avlägsna genom sortering. Avlägsnande av skadliga ogräsväxter underlättar iordningställandet av skörden och minskar sorteringsförlusterna avsevärt. Vid utsädesproduktion av vall- och vallbaljväxter bör man fästa särskild uppmärksamhet vid mängden fleråriga ogräsväxter i odlingen, eftersom alla frön inte kan avskiljas genom sortering. I avsnitt 10 finns de skadliga ogräsväxterna uppräknade art- eller artgruppsvis.

Odlingsinspektören kan föreslå att en del av en vall- eller vallbaljväxtodling underkänns om förekomsten av till exempel främmande arter eller ogräsväxter är riklig. Före underkännandet ska inspektören vara i kontakt med utsädespackeriet, eftersom sorteringsmöjligheterna varierar mellan packerierna. Om packeriet klarar av att avskilja de främmande arterna eller fröna av ogräsväxter från skörden genom sortering, kan odlingen föreslås för godkännande. En sådan del av en vallfröodling som är helt invaderad av ogräsväxter (huvudgrödan är en annan än den som odlas till utsäde) ska underkännas i odlingsgranskningen. Ibland kan slätter av till exempel ett första årets rödklöverskifte som invaderats av baldersbrå ge en avsevärd förbättring av skiftets skick det följande skördeåret.

Ogräsväxter räknas upp under den reserverade punkten i odlingsgranskningsprotokollet. Man gör även en bedömning av förekomstens omfattning. Det är viktigt att precisera ogräsarterna så

noggrant som möjligt, så att packeriet i förväg kan bedöma sina möjligheter att sortera skörden. Observationer av hönshirs och kolvhirs ska alltid antecknas i protokollet.

9.3.3 Flyghavre

Med följande definitioner menas:

Flyghavreregister ett register som landsbygdsnäringsmyndigheten i varje kommun för över de basskiften eller andra områden, där det har förekommit flyghavre;

Utsädesproduktionslägenhet ett gårdsbrukskomplex bestående av en eller flera lägenheter som bedriver utsädesproduktion och som sköts från samma driftscentrum;

Utsädesodling odling (växtbestånd) där ett fröparti avsett att användas som utsäde produceras. En utsädesodling kan finnas på ett jordbruksskifte eller flera;

Basskifte ett i geografiskt hänseende sammanhängande odlingsområde eller annat område som jordbrukaren odlar och besitter och som avgränsas av en kommungräns, en gräns för äganderätt, en stödregionsgräns, en gräns för ett avtalsområde, ett vattendrag, ett gräns- eller utfallsdike, en väg eller en skog eller någon annan motsvarande gräns;

Jordbruksskifte ett enhetligt område som hör till ett basskifte och på vilket odlas en växtart för ett speciellt syfte;

Flyghavreindivid en växt som har grott från ett enda frö av flyghavre;

Med *skifte som är under uppsikt* avses ett jordbruksskifte där flyghavre påträffats och som införts i flyghavreregistret; Kontrollskiftenas flyghavreobservationer antecknas i kommunens flyghavreregister och i Livsmedelsverkets skilda informationssystem;

Bekämpningsplan en plan som landsbygdsnäringsmyndigheten eller av särskilda skäl närings-, trafik- och miljöcentralen på basis av synen utarbetar för ett basskifte eller annat område för att bekämpa flyghavre och förhindra dess spridning;

Bekämpningsanvisning en skriftlig anvisning för bekämpning av flyghavre som landsbygdsnäringsmyndigheten meddelar innehavare av ett basskifte eller annat område.

Hela basskifte kan vara infört i kommunens flyghavreregister men inte i Livsmedelsverkets register, eftersom Livsmedelsverket hanterar skiftena som är under uppsikt på jordbruksskiftesnivå och kommunen på basskiftesnivå.

Lag om bekämpning av flyghavre (185/2002)

Jord- och skogsbruksministeriets förordning om bekämpning av flyghavre (368/2021)

Jord- och skogsbruksministeriets förordning om flyghavre i utsädesproduktion (276/2021)

9.3.3.1 Utsädesproduktion och flyghavre

När en ny lägenhet inleder utsädesproduktion granskar Livsmedelsverket i samband med registreringen av odlingsgranskningsbegäran om lägenheten är införd i kommunens flyghavreregister. En lägenhet som inleder utsädesproduktion omfattas av samma flyghavrebestämmelser och restriktioner som en lägenhet där utsäde har producerats tidigare.

- Om flyghavre förekommer på ett, **två, tre eller fyra** skiften som är under uppsikt:
 - Kan utsädesproduktion bedrivas på andra skiften än skiftena som är under uppsikt.
 - Odlingen av en sort inom utsädesodling kan anses vara tillåten på ett skifte som är under uppsikt, om odlingen sker på ett sådant sätt att det inte är möjligt att skörda mogen utsädesgröda från skiftet.
- Om flyghavre förekommer på **fler än fyra** skiften som är under uppsikt:
 - Är utsädesproduktion inte möjlig på lägenheten, med undantag av potatis.

Ett skifte som är under uppsikt räknas inte med i det antal skiften under uppsikt som begränsar utsädesproduktion under det år när det bildas. För ett skifte som är under uppsikt kan på ansökan beviljas ett så kallat undantag, varvid skiftet inte räknas med i det antal skiften under uppsikt som begränsar utsädesproduktionen. Läs mer om ansökan om undantag i avsnitt 9.3.3.9 och i Livsmedelsverkets anvisning *Förvärv av tillskottsåker som finns i kommunens flyghavreregister till en utsädesodlingsgård*.

Exempel 11

Ett av lägenhetens skiften finns i kommunens flyghavreregister. På lägenheten har inte tidigare producerats certifierat utsäde. Odlaren frågar om det är möjligt att börja producera utsäde av havre, korn, ängssvingel och ärt på lägenheten. Svaret är att ett skifte inte begränsar möjligheterna till utsädesproduktion på lägenheten. Det är dock viktigt att komma ihåg att en skifte som är registrerad i ogräshavreförteckningen inte får användas för odling av en utsädesproducerande sort, om växtbeståndet inte slås innan det mognar.

Exempel 12

Fyra av lägenhetens skiften finns i kommunens flyghavreregister. På lägenheten har inte tidigare producerats certifierat utsäde. Odlaren frågar om det är möjligt att börja producera utsäde av havre, korn, ängssvingel och ärt på lägenheten. Svaret är att utsädesproduktion av havre inte kan inledas innan det finns högst ett skifte som är infört i flyghavreregistret. Fyra skiften begränsar inte möjligheterna till utsädesproduktion på lägenheten, om man har för avsikt att producera utsäde av korn, ängssvingel eller ärt. Man bör dock komma ihåg att det inte är möjligt att odla sort som man producerar utsäde av på skiftet som finns i flyghavreregistret. Om växtbeståndet inte slås innan det mognar

9.3.3.2 Att söka efter flyghavre i beståndet

Flyghavren observeras bäst i motsol. Om inspektören hittar en flyghavreindivida lönar det sig att granska området runt flyghavrefyndet, eftersom flyghavren ofta förekommer i härdar. Det lönar sig även att notera att en del av flyghavreindividerna kan vara i nivå med beståndet eller under detta. Viktiga områden att granska i fråga om flyghavre är områden under ellinjer, djurstigar samt kanterna invid diken och åar. Den första flyghavren hittas ofta längs kanterna på skiftet. Om inspektören observerar flyghavre på grannens sida lönar det sig att undersöka utsädesodlingsskiftet och dess kanter särskilt noggrant. Inspektören ska göra en anmälan om eventuell flyghavre som hittas på grannens sida till kommunen.

9.3.3.3 Om flyghavre konstateras

Om odlaren inte deltar i odlingsgranskningen och odlingsinspektören observerar flyghavre **ska flyghavren inte lösas**. Flyghavren lämnas kvar och markeras med till exempel en käpp eller ett färgband. Odlaren underrättas om flyghavrefyndet. Om identifikationen leder till en tvist ska individen lösas helt och hållet med rötter och skickas till Livsmedelsverket för bestämning. Flyghavreindividerna lämnas kvar och markeras med till exempel en käpp också i sådana fall, där odlaren eller inspektören misstänker att flyghavreföreningen härstammar från grundutsädet. Förpackaren av grundutsädet och Livsmedelsverket ska då omedelbart kontaktas.

När du hittar flyghavre ska du som inspektör rita en karta, på basis av vilken platsen för flyghavreförekomsten lätt kan lokaliseras följande år. Det lönar sig att rita kartan på en basskifteskarta, en luftbild eller på en separat självkopierande blankett. På kartan ska hela basskiftet och eventuella jordbruksskiften ritas in, om flyghavren hittas på ett jordbruksskifte. Det lönar sig att märka ut eventuella lador, skogsholmar, ellinjer o.d. för att underlätta lokaliseringen. Flyghavreförekomsten kan märkas ut till exempel med avstånd i meter till klart lokaliserbara objekt. På kartan antecknas dessutom odlarens namn, odlingsgranskningsnummer, basskiftessignum och granskningsdatum.

Odlingsinspektören anmäler sin flyghavreobservation på en utsädesproduktionslägenhet till kommunens landsbygdsnäringsmyndighet, som för in de berörda **basskiftena** i kommunens flyghavreregister. Inspektören skickar också uppgifterna till Livsmedelsverket, som för in de berörda **jordbruksskiftena** i sitt eget register. Landsbygdsnäringsmyndigheten utarbetar, beroende på graden av förening, en bekämpningsanvisning eller en bekämpningsplan för flyghavre för lägenheten. Landsbygdsnäringsmyndigheten fattar ett beslut på basis av planen.

Om det råder osäkerhet eller oenighet om identifieringen kan flyghavreindividen skickas till Livsmedelsverket för bestämning. Hela exemplaret, inklusive rötterna, ska skickas för bestämning eftersom en del av kännetecknen finns alldeles vid basen av växten. Växten ska inte sättas in i en sluten plastpåse, eftersom växten då kan börja ruttna. Bestämningen är avgiftsfri. Växtindividen för bestämningen skickas med ett foljbrev till adressen *Livsmedelsverket, utsädesenheten, Tampereentie 51, 32200 LOIMAA*. På kuvertet/paketet skrivs också "Flyghavreprov".

9.3.3.4 Flyghavre konstateras i en utsädesodling

Utsädesodlingens jordbruksskifte, där flyghavre konstateras, underkänns. Om utsädesodlingen omfattar två eller flera jordbruksskiften och om det på högst två jordbruksskiften konstateras sammanlagt högst åtta plantor av flyghavre, kan skörden från det jordbruksskifte som konstaterats vara rent godkännas för utsädesproduktion. En förutsättning för godkännande är att flyghavren plockas. Fröskörden från det jordbruksskifte där flyghavre påträffats ska kunna bärgas och hanteras utan att skörden från det flyghavreförorenade skiftet hamnar i det parti som är avsett för certifiering. Utsädesodlingen ska underkännas om det föreligger risk för att flyghavren sprids till skörden som odlas till utsäde.

Flyghavre som förekommer på lägenheten ska alltid bekämpas genom plockning eller på något annat sätt. Inspektören kan föreslå att odlingen eller en del av den godkänns först efter att det har konstaterats att flyghavren avlägsnats. Detta gäller lägenhetens samtliga åkrar och områden, oberoende av flyghavreförekomstens omfattning eller avstånd till en utsädesodling.

Inspektören måste före hen föreslår ett godkännande av utsädesodlingen vara säker på att det inte finns någon risk för att flyghavre hamnar i ett parti som är avsett till utsäde. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid detta i synnerhet när flyghavre har hittats på lägenheten. Inspektören kan dessutom alltid kontakta Livsmedelsverket och föreslå att omgranskningar utförs på de skiften som är avsedda för utsädesproduktion på lägenheten. Behovet av omgranskning ska omedelbart meddelas till Livsmedelsverket. Kostnaderna för omgranskningen betalas av den som begär granskningen.

9.3.3.5 Flyghavre observeras på grannens skifte

Inspektören ska omedelbart kontakta kommunen, om flyghavre förekommer på ett skifte på grannlägenheten till ett utsädesodlingsskifte. Inspektören ska ta kontakt med NTM-centralen, om landsbygdsombudsmannen är på semester e.d. Det är både utsädesodlarens och grannens fördel att flyghavre bekämpas så snart som möjligt efter observationen. Flyghavre som observeras på grannens skifte inverkar inte på godkännandet eller underkännandet av en utsädesodling, även om det ökar risken för att flyghavre förekommer på utsädesodlingen.

Bild 23. Exempel på flyghavre i en utsädesodling och på en utsädesproduktionslägenhet.

FH	=	Flyghavreindivid
UO	=	Utsädesodling (inkluderar även övrig produktion av en sort som produceras till utsäde)
Annan	=	Odling av en sort som inte produceras till utsäde
	=	Basskifte

	Basskifte 1	Basskifte 2	Basskifte 3	
Exempel 1	UO 1	UO 1	Annan 3 x FH	→ Utsädesodlingen (UO 1) kan godkännas efter att flyghavren har plockats.
Exempel 2	UO 2	UO 2 4 x FH	SV 2 4 x FH	→ Underkänn de flyghavreförorenade skiftena 2 och 3. Skiftet 1 kan godkännas efter att flyghavren har plockats.
Exempel 3	UO 3	UO 3	UO 3 8 x FH	→ Underkänn det flyghavreförorenade skiftet 3. Skiftena 1 och 2 kan godkännas efter att flyghavren har plockats.
Exempel 4	UO 4 FH	UO 4 3 x FH	UO 4 4 x FH	→ Underkänn hela utsädesodlingen.
Exempel 5	UO 5	UO 5	UO 5 9 x FH	→ Underkänn hela utsädesodlingen.

Ett flyghavrefynd inverkar endast på godkännandet av den ifrågavarande utsädesodlingens skiften, varvid lägenhetens övriga utsädesodlingar kan fortfarande godkännas efter att flyghavren har rensats bort.

Exempel 13

På lägenheten produceras utsäde av två olika vetesorter. På ett jordbruksskifte med den ena sorten hittas allt som allt över åtta flyghavreindivider. Endast den sortens utsädesodling där flyghavren hittats underkänns.

Exempel 14

På ett jordbruksskifte i en flerårig utsädesodling observeras flyghavre. Följande år kan varken en sort som odlas till utsäde eller havre odlas på det ifrågavarande skiftet. På de övriga skiftena i utsädesodlingen är utsädesodling fortsättningsvis möjlig, under förutsättning att antalet skiften under uppsikt i odlarens besittning inte begränsar utsädesodlingen. Beståndet av den fleråriga arten på skiftet som är under uppsikt ska slås eller förstöras innan inspektören kommer till lägenheten. Inspektören kan inte godkänna utsädesodlingen av den aktuella sorten innan växtligheten på skiftet som är under uppsikt har förstörts.

Exempel 15

På lägenheten produceras utsäde av Tuure-timotej på tre jordbruksskiften. På ett skifte med Tuure observerades 2024 en flyghavreindivid. Odlaren måste år 2025 förstöra växtligheten till exempel genom slåtter, besprutning och/eller plöjning för att resten av odlingen är möjlig att godkännas. Om odlaren inte har förstört timotejväxtligheten år 2024 kan odlaren år 2025 ta en färskfoder- eller torrhöskörd från skiftet som är under uppsikt. Beståndet ska dock ha slagits när inspektören kommer till lägenheten 2025. I annat fall måste inspektören komma tillbaka för att konstatera att slåttern är gjord i god tid innan tröskningen av fröskörden kan göras.

9.3.3.6 Att fortsätta med utsädesodlingen på en lägenhet där flyghavre konstaterats

Ett jordbruksskifte där flyghavre upptäcks bildar ett **skifte som är under uppsikt** i fråga om flyghavre.

Ett skifte som är under uppsikt omfattas av följande bestämmelser:

- Jordbruksskiftet blir kvar under uppsikt av Livsmedelsverket tills det har konstaterats vara fritt från flyghavre under två på varandra följande år. Nedan anges när granskningen av ett skifte under uppsikt godkänns som flyghavrekontroll.
- På ett skifte som är under uppsikt får det inte odlas havre eller en sort som odlas till utsäde på lägenheten.
- Storleken och formen på ett skifte som är under uppsikt får inte ändras.
- På ett skifte som är under uppsikt ska bekämpningsanvisningen eller bekämpningsplanen följas.
- På skiftet får flyghavre inte bekämpas kemiskt om inte detta förutsätts i planen eller anvisningen.
- Flyghavre som förekommer på ett skifte som är under uppsikt ska utan dröjsmål bekämpas.
- När bekämpningsanvisningen eller -planen har slutförts rekommenderas det att man låter landsbygdsnäringsmyndigheten eller en odlingsinspektör göra en flyghavrekontroll på skiftet.
- Det rekommenderas att skiftets jordbruksskiftessignum behålls oförändrat.

Om det finns havre på ett skifte som är under uppsikt ska hela lägenhetens samtliga utsädesodlingar underkännas. Inga granskningar av utsädesodlingar ska då utföras. Utsädesodlingarna på lägenheten kan dock godkännas om odlaren slår havreskiftet, till exempel till färskfoder. Havren ska slås så tidigt, eller behandlas på ett sådant sätt, att inga gröningsdugliga frön kan fås av skörden. Inspektören ska konstatera att odlingen har slagits innan utsädesodlingarna kan godkännas. Utsädesodlingen underkänns om odlingen har grundats på ett kontrollskifte. Det är dock möjligt att godkänna resten av odlingen om odlaren slår kontrollskiftets bestånd, för till exempel färskfoder. Också i detta fall ska inspektören konstatera förstöringen av beståndet innan resten av odlingen kan godkännas.

Exempel 16

Basskiftet är delat i två jordbruksskiften, varav på den andra växer en sort som odlas till utsäde. Från detta jordbruksskifte observeras flyghavre under odlingsgranskningen. Ifrågavarande jordbruksskifte hamnar i Livsmedelsverkets uppsikt, och hela basskiftet i kommunens flyghavrerregister. På ett sådant jordbruksskifte som är under Livsmedelsverkets uppsikt bör odlaren inte odla en sort som odlas till utsäde innan andra årets flyghavrekontroll har gjorts på kontrollskiftet. Om havre sås på ett skifte som är under uppsikt innan den andra årets renhetsinspektion, börjar räkningen av flyghavrekontrollåren om från början.

9.3.3.7 Inspektören utför granskning på en lägenhet med skiften som är under uppsikt i fråga om flyghavre

I samband med odlingsgranskningen ska inspektören ta upp frågan om lägenhetens eventuella skiften som är under uppsikt i fråga om flyghavre med odlaren. Inspektören ska utreda för vilka av skiftena som är under uppsikt odlaren vill låta göra en flyghavrekontroll, och om kontrollen ska göras av odlingsinspektören eller av landsbygdsnäringsmyndigheten. Inspektören kan på odlarens begäran kontrollera skiften som är under uppsikt och vars flyghavrekod är **333, 361, 368, 370, 371, 372** eller **381**, om övriga villkor för kontrollen är uppfyllda. Inspektören behöver endast konstatera kontrollskiftets växtart om det på ett sådant skifte växer en växtart varav en officiell

flyghavrekontroll inte kan utföras. Exempelvis i ett råg- eller rypsbestånd kan kontrollen inte utföras. Kontrollen ska inte heller utföras om flyghavren har bekämpats kemiskt, plockats eller på något annat sätt bekämpats på skiftet.

Odlingsinspektören behöver inte kontrollera ett skifte som är under uppsikt en gång till, om landsbygdsnäringsmyndigheten redan har utfört kontrollen.

Livsmedelsverket skickar tillsammans med odlingsgranskningsprotokollet en karta som ritats föregående år över flyghavreförekomstens läge till odlingsinspektörerna. Platserna där flyghavre tidigare har hittats ska då ovillkorligen granskas. Inspektören ska också kontrollera att bekämpningsanvisningen eller bekämpningsplanen har efterföljts. Om flyghavre konstateras på ett skifte som är under uppsikt ska flyghavren plockas innan utsädesodlingen kan godkännas. Flyghavrekontrollåren räknas då igen om från början.

9.3.3.8 Avförande ur flyghavreregistret och från Livsmedelsverkets uppsikt

När skiften enligt odlarens uppfattning är fria från flyghavre begär odlaren en flyghavrekontroll för de skiften som berörs av bekämpningsanvisningen eller bekämpningsplanen. När det gäller andra skiften än sådana som satts under uppsikt i samband med en odlingsgranskning beställs kontrollen av kommunen vid inlämnandet av stödansökan. För skiften som satts under uppsikt i samband med en odlingsgranskning görs flyghavrekontrollen i första hand av odlingsinspektören. Det lönar sig för odlaren att kontakta Livsmedelsverket eller ta allra senast upp frågan med odlingsinspektören, om det på lägenheten finns skiften som har satts under uppsikt i samband med odlingsgranskningen. Ett skifte avförs från flyghavreregistret när landsbygdsnäringsmyndigheten eller odlingsinspektören inte har observerat flyghavre på skiftet vid en officiell flyghavrekontroll under två på varandra följande somrar.

Kommunerna följer skiftena som är under uppsikt på **basskiftesnivå**, och gör därför alltid flyghavrekontrollen för hela basskiftet. Den myndighet som styr utsädesproduktionen, Livsmedelsverket, följer skiftena som är under uppsikt på **jordbruksskiftesnivå**, och odlingsinspektören gör därför flyghavrekontrollen i första hand för jordbruksskiftet. Livsmedelsverket hanterar skiftena som är under uppsikt och flyghavrekontrollerna på jordbruksskiftesnivå för att underlätta utsädesodlarnas arbete. Orsaken är att stora basskiften eller basskiften med flera olika växtarter kan vara utmanande att kontrollera som helhet.

En flyghavrekontroll kan utföras när det är möjligt att observera flyghavre som grott.

Flyghavrekontroll utförs inte, om:

- det på skiftet odlas havre, rybs, raps, senap, råg, kummin, potatis, ärt, bondböna, hampa eller majs
- skiftet är i träda, i vall eller lider svårt av liggsäd
- det på skiftet har bekämpats flyghavre t.ex. genom plockning, med bekämpningsmedel eller genom slätter
- andra odlingstekniska åtgärder förhindrar observation av flyghavre.

Exempel 17

På ett skifte som är under uppsikt har man anlagt en viltåker som har såtts in med olika arter. Kan flyghavrekontrollen utföras? Godkännandet av en viltåker för flyghavrekontroll beror på vilka arter som har såtts och på skötseln av viltåkern. Viltåkrar kan i regel inte godkännas för flyghavrekontroll eftersom de ofta sås in med havre, raps eller rybs, och en del av beståndet är flerårigt. Observationen

av flyghavre är i praktiken mycket svår, om beståndet består av olika arter av olika höjd. Det samma gäller skiften där det finns rikligt med höga ogräsväxter, såsom mjölkdistel. Om det inte är möjligt för inspektören att observera flyghavren ordentligt ska kontrollen inte utföras.

Tabell 2. Kontroll av skiften som är under uppsikt i fråga om flyghavre

Skiftets användning	Hur utförs kontrollen	Vad antecknas i protokollet	Ersättning för kontrollen
Havre, rybs, raps, senap, råg, kummin, potatis, ärt, bondböna, hampa, majs, vall eller radodlingsgrödor	Skiftet kontrolleras inte.	Odlingsväxt, ej kontrollerat, ej bekämpat	Ingen skild ersättning, ingår i grundavgiften.
Korn, lin, vete	Skiftet kontrolleras om odlaren uppger att flyghavren inte har bekämpats.	Odlingsväxt, kontrollerat, ej bekämpat	Betalas enligt den kontrollerade arealen.
Korn, lin, vete	Skiftet kontrolleras inte om odlaren uppger att flyghavren har bekämpats.	Odlingsväxt, ej kontrollerat, bekämpat	Ingen skild ersättning, ingår i grundavgiften.
Trädor (öppen/stubb-/grön-), vilt- och naturvårdsåkrar etc.	Skiftet kontrolleras inte.	Odlingsväxt, ej kontrollerat, ej bekämpat	Ingen skild ersättning, ingår i grundavgiften.
Odlaren uppger sig ha plockat flyghavren eller använt kemisk bekämpning.	Skiftet kontrolleras inte.	Odlingsväxt, ej kontrollerat, bekämpat	Ingen skild ersättning, ingår i grundavgiften.
Produktion av ren havre på lägenheten, en sort som odlas till utsäde växer på skiftet eller skiftet skördas före mognaden.	Skiftet som är under uppsikt kontrolleras före skördandet.	Skiftet skördat före mognaden.	Betalas enligt den kontrollerade arealen.

Tabell 3. Betalare av kontrollen, när arten och skiftets behandling tillåter kontroll

Beskrivning av situationen	Vem kontrollerar	Vem betalar
Flyghavre observerades i en utsädesodling vid odlingsgranskningen.	Odlingsinspektören utför granskningen i första hand.	Uppdragsgivaren
På basskiftet finns det två jordbruksskiften, varav endast den andra är i utsädeproduktion. Flyghavreobservationen gjordes från jordbruksskifte som är i utsädesproduktion.	Landsbygdsnäringsmyndigheten utför granskningen i första hand. (Odlingsinspektören kan godkänna partiet av skiften använts för utsädesproduktion som ren från flyghavre, men då tas basskiftet inte bort från kommunens flyghavreregister.)	Kommun. (Uppdragsgivaren)
På lägenheten finns ett kontrollskifte, som har hamnat under uppsikt på uppdrag av landsbygdsnäringsmyndigheten.	Landsbygdsnäringsmyndigheten utför granskningen i första hand.	Kommun

9.3.3.9 Anskaffning av tilläggsmark till en utsädesproduktionslägenhet

Vid köp eller arrende av åkermark ska odlaren försäkra sig om att basskiftet/-skiftena inte finns i kommunens flyghavreregister. I specialfall kan undantagslov beviljas om tilläggsmarken trots allt har en anteckning om flyghavreförorening i kommunens flyghavreregister. Beträffande anslutningen av skiften som kommit genom ägobyte och som finns i kommunens flyghavreregister till ett rent basskifte rekommenderas det att man kontaktar Livsmedelsverkets utsädesenhet.

Undantagslov för ett basskifte som är under uppsikt i fråga om flyghavre beviljas i allmänhet på basis av att skiftet är ett nytt skifte som kommit i odlarens besittning. Detta bedöms utgående från en regel om tre års besittning. En annan grund för beviljande av undantagslov är att skiftena som är under uppsikt sköts utgående från ett annat driftscentrum än skiftena i utsädesodlingen. En tredje grund är att skiftet inte längre används för normal åkerodling. Undantagslov har till exempel beviljats i fall där ett skifte under uppsikt har tagits i bruk som fruktträdgård. Även för skyddszonsskiften har undantagslov beviljats.

Ett basskifte med undantagslov räknas inte med i det totala antalet skiften under uppsikt som begränsar utsädesodlingen. Undantagslovet ska sökas skriftligt på förhand av Livsmedelsverket. Anvisningar och blankett för ansökan om undantagslov finns på Livsmedelsverkets webbplats ruokavirasto.fi/sv/ → Om oss → Tjänster → Guider och blanketter → Företag → Växtproduktionsbranschen → Anvisningar/Blanketter för utsädeskontroll.

9.4 Kontroll av provrutor

Syftet med kontrollen av provrutor är att fastställa beståndets sortäktighet samt andelen främmande odlingsväxtarter och sjukdomsdrabbade individer i utsädesodlingen. Dessutom gör man observationer om ogräsförekomsten i provrutorna. Målsättningen är att ge en klar och jämförbar bild av hurudan skörd odlingen kommer att ge. När inspektören anger sina observationer enligt mängden av främmande sorter och arter eller sjukdomsdrabbade individer per provruta, minskar skillnaderna mellan inspektörer beträffande vad som är 'mycket' och 'litet'.

9.4.1 Val av provrutor och observationer i provrutorna

Inspektören väljer ut provrutor på varje skifte som är i utsädesproduktion i förhållande till skiftenas arealer. Det lönar sig att räkna ut antalet provrutor för respektive skifte på förhand innan granskningen inleds. Innan inspektören börjar granskningen lönar det sig för hen att skissera provrutornas placering, så att de blir jämnt placerade på odlingens olika delar. De exakta platserna för provrutorna bör ändå väljas slumpmässigt.

Inspektören kan välja den exakta platsen för provrutan exempelvis genom att på förhand bestämma sig för att ta 40 steg framåt från en viss plats och därefter fem steg åt höger. Provrutans position får därefter inte ändras så att en avvikande planta som observeras bredvid den på förhand bestämda provrutan kommer med, eller så att en sjukdomsdrabbad planta i provrutan lämnas bort. Det kan likväl vara ändamålsenligt att flytta provrutan om den råkar hamna på en exceptionellt dålig del av beståndet, där växtligheten är så gles eller har lidit av växtförhållandena så att inga tillförlitliga observationer beträffande sortäktigheten kan göras.

Provrutorna granskas mycket noggrant och varje avvikande individ undersöks. Antalet avvikande individer, odlingsväxter av annan art och sjukdomsdrabbade individer som observeras på provrutorna antecknas på en separat minneslapp eller i ett häfte, varifrån endast de sammanlagda totalmängderna antecknas i protokollet. Noggrannare specificering behövs endast om det finns betydande skillnader i resultaten skiftena emellan, och till exempel underkännande av ett skifte eller en del av det skulle förbättra skördens kvalitet väsentligt. Resultaten kan då vid behov anges på en separat karta eller annars specificeras skiftesvis i protokollet.

9.4.2 Provrutornas antal

För kontrollen av provrutor ska odlingsinspektören ställa antalet provrutor i relation till odlingsarealen. Ju större odling som ska granskas, desto fler provrutor görs upp. När odlingen är större än 10 ha delas den i två eller flera lämpliga, högst 10 ha stora områden. Inspektören gör för varje delområde minst det antal provrutor som framgår av tabellen nedan. I den elektroniska protokollet föreslår applikationen det minsta antalet provrutor baserat på odlingsarealen. Antalet kan ändras vid behov.

Tabell 4. Antalet provrutor som behövs beräknas utgående från odlingens storlek.

Odlingens areal (ha)	Provrutornas antal minst (st.)
1–2	4
3–4	8
5–7	12
8–10	16

Exempel 18

För en odling som är 22 ha stor uppgörs minst $16 + 16 + 4 = 36$ provrutor, där man undersöker sortäktighet, artrenhet och utsädesburna sjukdomar.

9.4.3 Provrutans storlek

Provrutans storlek varierar enligt växtart, utsädesklass som produceras och det som ska observeras. Provrutans storlek anges separat för respektive art och utsädesklass av arten i de artvisa anvisningarna nedan (avsnitt 10). Till exempel i en veteodling med certifikatutsäde av 1 generationen (C1) konstateras sortäktigheten och utsädesburna sjukdomar i en provruta på 1 m² och artrenheten i en provruta på 10 m². Vid kontrollen lönar det sig inte att välja ut två skilda provrutor för olika ändamål, utan i stället först observera äktheten, sjukdomarna och främmande sorter i en 1 m²:s provruta och sedan förstora provrutan med 9 m² till en större provruta för undersökning av främmande arter.

9.4.4 Sortäktighet

Inspektören undersöker sortäktigheten i provrutorna utgående från sortkännetecknen (avsnitt 10). Växterna som växer i provrutan granskas individuellt. Inspektören observerar i huvudsak de primära sortkännetecknen. Om de primära sortkännetecknen inte passar in på individen som granskas, ska de sekundära kännetecknen observeras. Om individen avviker märkbart från sortbeskrivningen och andra individer i växtbeståndet, konstaterar inspektören den vara en avvikande individ. Protokollsanteckningarna som gäller avvikande individer är det totala antalet avvikande individer (st.) i provrutorna, det totala antalet undersökta provrutor (st.) samt provrutans storlek (m²). I protokollet antecknas alltid det sammanlagda antalet avvikande individer från provrutorna. Dessutom antecknas de egenskaper utifrån vilka de avvikande individerna har identifierats.

Livsmedelsverket fattar beslut om huruvida odlingen kan betraktas som sortäkt. Vid bedömningen beaktas också äkthetsresultaten från Livsmedelsverkets försöksfält.

9.4.4.1 Godkännande eller underkännande av odlingen på basis av sortäkttheten

Inspektören väljer antalet provrutor utgående från odlingens areal. I odlingens provrutor får det totalt sett finnas högst det antal avvikande individer som framgår av gränserna för godkännande i tabellen nedan.

Exempel 19

Odlingens areal är 6 ha och 12 st. provrutor har gjorts upp. Utsädesodlingen godkänns om det finns högst 12 st. avvikande individer.

Om det totala antalet avvikande individer i provrutorna hamnar mellan gränserna för "godkänn" och "underkänn", ska provrutornas antal ökas med fyra i taget tills man når ett resultat. Provrutornas antal utökas upp till 36 provrutor. I det här skedet godkänns odlingen, om det finns högst 43 avvikande individer. Om antalet avvikande individer är 44 eller högre underkänns odlingen.

Tabell 5. Gränsvärden för godkännande och underkännande av en odlingsgranskning på basis av sortäkttheten i förhållande till antalet uppgjorda provrutor (Används i första hand vid kontroll av provrutor. Om man ligger nära ett underkännande eller håller på att underkänna, övergå till tabellerna 6 och 7)

Provrutornas antal (st.)	Antalet individer av okända eller främmande sorter (st.)	
	Godkänn , om lika många eller färre.	Underkänn , om lika många eller flera.
4	1	10
8	6	15
12	12	19
16	18	24
20	22	30
24	27	35
28	31	39
32	36	44
36	43	44

Tabellerna nedan (6 och 7) beskriver gränserna för underkännande enligt olika sortäkthetsprocenter. Av tabell 8 framgår de sortäkthetsprocenter som krävs för olika växtarter vid utsädesproduktion. För att tabellerna 6 och 7 ska kunna tolkas rätt måste man först beräkna antalet växtindivider per hektar och kontrollera sortäkthetsprocenten för arten i tabell 8. För korspollinerade arter anges äkthetskravet i formen st./areal, varvid beräkningsformlerna inte följs.

Om man genom att utöka provrutorna vid kontrollen av provrutor utgående från tabellen kommer fram till ett underkännande, kan man som stöd för det egna beslutsfattandet säkerställa om de artvisa gränserna för underkännande i fråga om sortäkttheten överskrids genom att använda följande beräkningsformler:

Radsådda arter

Antalet växtindivider per hektar kan beräknas med följande beräkningsformel:

$$P = \frac{1\,000\,000\,M}{W},$$

Där:

P = Antal växtindivider per hektar

M = Antal växtindivider per meter (genomsnitt)

W = Radmellanrum i centimeter

Arter som saknar tydliga rader eller inte är radsådda

Antalet växtindivider per hektar kan beräknas med följande beräkningsformel:

$$P = 20\,000 \times N,$$

Där:

P = Antal växtindivider per hektar

N = Antal växtindivider på en 0,5 m²:s yta (genomsnitt)

Beräkning av antalet växtindivider utifrån den sådda utsädesmängden

(ta hjälp av odlarens garantibevis eller tabell 1 i stycke 9.1 som beskriver tusenkornsvikten för olika arter, och ta reda på den exakta såmängden per hektar av odlaren)

Antalet växtindivider per hektar kan beräknas med följande beräkningsformel:

$$P = ((N \div TSP) \times 1000) \times It$$

Där:

P = Antal växtindivider per hektar

TSP = Tusenkornsvikt (g)

N = Såmängd (g)

It = Grobarhetsprocent enligt garantibeviset (t.ex. 94 %, i formen 0,94)

Beakta att det här beräkningssättet är teoretiskt och inte ger en lika exakt bedömning som en räkning av antalet växtindivider.

Tabell 6. Gränserna för underkännande för olika sortäktetsprocenter och växttätheter. Observera att gränserna för underkännande anges i tabellen för en yta på 100 m². Om provrutans storlek är till exempel 10 m² kan man dela talen i tabellen med 10 för att få reda på gränsen för underkännande per provruta. Innan gränsen för underkännande kontrolleras bör man beräkna antalet växtindivider per hektar och kontrollera sortäktetskravet för den granskade arten i tabell 8.

Beräknat antal växtindivider (växter per hektar)	Sortäktetskrav %		
	99,9 %	99,7 %	99,5 %
	Gränser för underkännande (st. av främmande art/100m ²)		
600 000	11	26	40
900 000	15	37	57
1 200 000	19	47	74
1 500 000	23	57	90
1 800 000	26	67	107
2 100 000	30	77	123
2 400 000	33	87	139
2 700 000	37	97	155
3 000 000	40	107	171
3 300 000	44	117	187
3 600 000	47	126	203
3 900 000	51	136	219

Tabell 7. Gränserna för underkännande för olika sortäktetsprocenter och växttätheter.

Beräknat antal växtindivider (växter per hektar)	Sortäktetskrav %		
	99,9 %	98,0 %	97,0 %
	Gränser för underkännande (st. av främmande art/100m ²)		
200 000	29	52	74
400 000	52	96	139
600 000	74	139	203
800 000	96	182	266

Exempel. Du granskar en 4 ha stor utsädesodling av ärt för utsädesklass C2. Du kontrollerar totalt 8 provrutor och hittar totalt 80 individer av främmande art.

Vid granskning av ärt för utsädesklass C2 är provrutans storlek 10 m² ja sortäktetskravet 98,0 %. När antalet växtindivider är 600 000 individer är hektar, får det på 10 provrutor finnas totalt 138 främmande individer. 139 eller fler främmande individer leder till underkännande.

Antalet växtindivider beräknat utifrån det sådda utsädet:

Odlaren har sått 255 kg/ha. Grobarheten enligt garantibeviset är 92 % och tusenkornsvikten är 230 g.

$$P = ((255\,000\text{ g} \div 230\text{ g}) \times 1000) \times 0,92$$

$$P = 1\,020\,000\text{ individer per hektar}$$

→ får det på en provruta finnas främmande individer högst $96 + 182 \text{ st.} \div 10 = 27,8 \text{ st.}$

Tabell 8. I den här tabellen listas sortäktethetskraven för olika arter och utsädesklasser. För de arter för vilka sortäktethetskravet anges i procent kan de närmare gränserna för underkännande beräknas med hjälp av tabellerna 6 och 7. För vissa arter anges sortäktethetskravet i formen antal främmande individer/areal. För dessa arter kan tabellerna 6 och 7 inte användas.

Sortäktethetskrav per växtart vid kontroll av provrutor			
	Basutsäde (B)	Certifikatutsäde 1 generationen (C1)	Certifikatutsäde 2 generationen (C2)
Spannmålsväxter			
Havre, korn, vete, hårt vete och speltvete	99,9 %	99,7 %	99,9 %
rågvete	99,7 %	99,9 %	98,0 %
Råg	1 st./30 m ²	1 st./10 m ²	1 st./10 m ²
Olje- och spånadsväxter			
Rybs och raps	99,9 %	99,7 %	99,7 %
Lin	99,7 %	98,0 %	97,5 % (även 3 gen.)
Hampa, svartsenap, kummin	1 st./30 m ²	1 st./10 m ²	1 st./10 m ²
Vall- och foderväxter			
Åkerärt och bondböna	99,7 %	99,9 %	98,0 %
Foderkål och kålrot	99,7 %	99,9 %	
Rajgräs	1 st./50 m ²	1 st./10 m ²	1 st./10 m ²
Övriga vall- och foderväxtarter	1 st./30 m ²	1 st./10 m ²	1 st./10 m ²

9.4.5 Främmande arter

Under växtperioden ska skadliga främmande arter i mån av möjlighet avlägsnas från utsädesodlingen. Odlingsinspektören kan ge rensningsuppsmaningar, som också ska antecknas i protokollet. Det lönar sig till exempel att rensa bort råg från höstvetet, även om den faktiska mängden råg är liten. Inspektören kan rekommendera att odlingen eller en del av odlingen underkänns, om förekomsten av sådan främmande art som är svår att sortera bort är så riklig att sortering inte är möjlig. Inspektören kan också rekommendera att en sämre och en bättre del av odlingen tröskas separat, om till exempel förfrukten har vuxit igenom på bara ett skifte.

För de artpar av vall-, vallbalj- och oljeväxter som är svåra att skilja åt utgående från fröna används tabellerna för underkännande på basis av sortäktetheten. På de artvisa sidorna i avsnitt 10 finns exempel på sådana artpar.

Inspektören räknar ihop antalet individer av skadliga arter i provrutorna och antecknar det sammanlagda antalet i odlingsgranskningsprotokollet. Om skiftena är mycket varierande finns det skäl för inspektören att göra en skiftesvis specifikation åt uppdragsgivaren.

9.4.6 Beståndens utsädesburna växtsjukdomar

Flygsot på korn och stinksot på vete samt sot på havre som konstateras vid odlingsgranskningen är en följd av förorenat grundutsäde. För uppdragsgivarens vidkommande är det synnerligen viktigt att inspektören antecknar alla sjukdomsdrabbade individer som observeras i provrutorna i protokollet. På så vis kan uppdragsgivaren till exempel förutse betningsbehovet för det utsäde som iordningställs.

Förekomsten av individer smittade av flygsot på korn, stinksot på vete, havreflygsot eller mjöldryga antecknas i odlingsgranskningsprotokollet. Antalet sjukdomsdrabbade individer anges som det sammanlagda antalet från provrutorna. Även om inga växtsjukdomar förekommer i provrutorna, men inspektören upptäcker sjukdomsdrabbade individer på andra platser i beståndet, bör observationen antecknas i det elektroniska protokollet, exempelvis i anmärkningsfältet på sammanfattningssidan.

Stinksot i vete får inte förekomma i en utsädesodling överhuvudtaget. Inspektören ska också anteckna förekomster av vitrost och bomullsmögel i protokollet.

Närmare information om identifieringen av utsädesburna sjukdomar finns i avsnitt 12. I avsnittet är presenterat också sådana sjukdomar, såsom strimsjuka på korn och flygsot på vete, vars observation inte är obligatorisk enligt lagen. Det är dock uppdragsgivarens fördel att alla vida sjukdomsförekomster rapporteras.

För eventuella exportpartier kan uppdragsgivaren be om övriga sjukdomsbestämningar direkt från Livsmedelsverket.

9.5 Åtgärder som avtalats i samband med odlingsgranskningen

Odlingsinspektören och odlaren kan avtala om olika åtgärder som förbättrar skördens kvalitet. Sådana är till exempel:

- bortrensning av främmande arter
- separat tröskning av ett skifte eller en del av ett skifte på grund av till exempel främmande arter eller ogräsväxter
- tröskning av områden med svår liggsäd som ett eget parti
- bortrensning av avvikande individer (i undantagsfall, Livsmedelsverket ska kontaktas)
- bortrensning av ogräsväxter, att slå eller låta bli att tröska svårt ogräsdrabbade områden.

Tröskning som eget parti kan endast rekommenderas när någon del av odlingen innehåller klart flera främmande arter eller ogräsväxter, som man inte hinner rensa bort. Om en sämre del av odlingen tröskas tillsammans med en bättre del, kan den sämre delen öka sorteringsförlusterna avsevärt eller förorsaka att hela partiet underkänns. Det kan vara till fördel för uppdragsgivaren och odlaren att till exempel hålla skördarna från en bättre och en sämre del av skiftet åtskilda. På så vis kan sorteringsförlusterna minskas avsevärt.

Odlaren och inspektören kan komma överens om att vissa delar av odlingen lämnas bort. Detta ska nämnas i odlingsgranskningsprotokollet, och den areal som lämnas bort ska föreslås underkännas. Ett område med vall- och vallbaljväxter som underkänns ska skötselslås. Om inspektören föreskriver skötselslätter, ska inspektören efter den avtalade tiden för slåttern kontrollera att den underkända arealen faktiskt har slagits.

9.6 Utsädesodlingar avsedda för produktion av hybrider samt granskning av dessa

Hybridproduktion kan förekomma av bland annat solros, raps och råg. Utsädesodlingar som är avsedda för produktion av en hybridsort granskas flera gånger under växtperioden, med undantag av hybridråg som granskas en gång under växtperioden.

Inspektören ska fästa särskild uppmärksamhet vid honlinjens hansterilitet, om man på åkern producerar en hybridsort med hjälp av en hansteril honlinje.

Inspektören ska alltid kontakta Livsmedelsverket vid granskning av en utsädesodling från vilken man har för avsikt att producera en hybridsort. För olika hybridtyper ställs olika slags fordringar, som ska tas i beaktande vid odlingsgranskningen.

9.7 Utsädesodlingsarealens utveckling och de vanligaste orsakerna till underkännande av utsädesodlingar

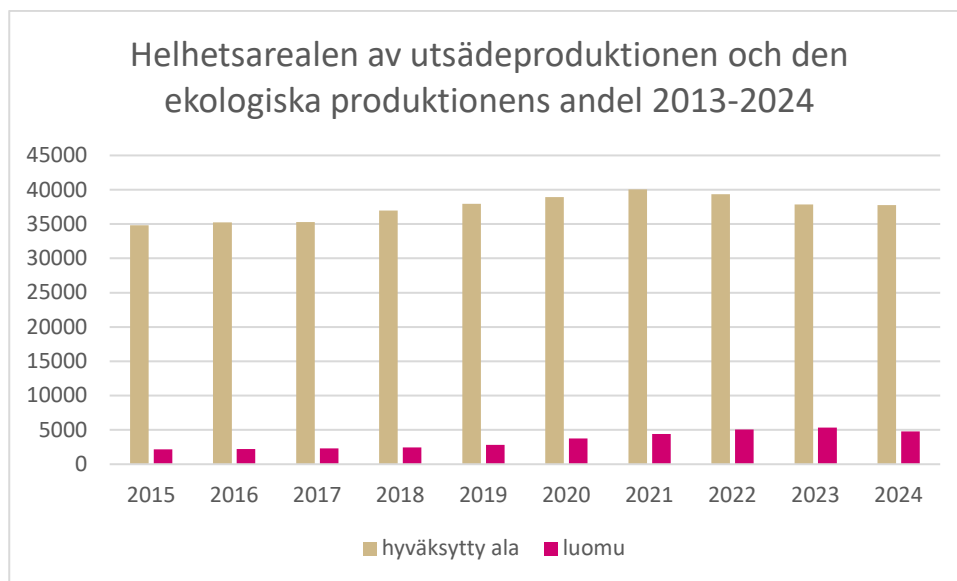

Bild 24. Helhetsarealen av utsädesproduktionen och den ekologiska produktionens andel 2013–2024

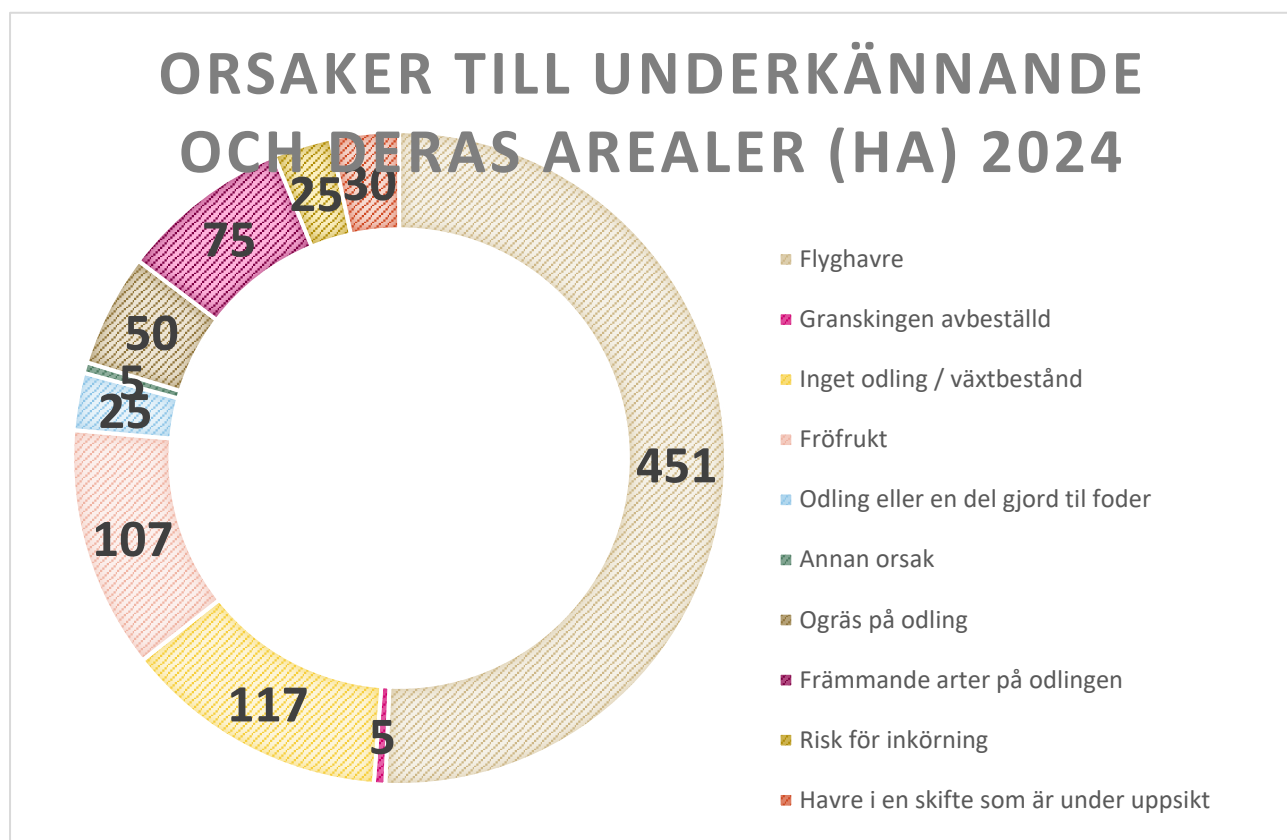

Bild 25. Orsaker till underkännande och deras arealer (ha) 2024

10 Anvisningar för ifyllande av odlingsgranskningsprotokoll

Protokollet för odlingsgranskning fylls i i första hand elektroniskt. Vid problem kan ett pappersprotokoll användas. Livsmedelsverket skickar inte längre förifyllda pappersprotokoll till inspektörerna annat än i undantagsfall.

10.1 Ifyllande av det elektroniska odlingsinspektionsprotokollet

Det elektroniska odlingsinspektionsprotokollet fylls i via applikationen Mobiilviljelystarkastus, förkortad Mobta. Applikationen är webbaserad och finns på adressen: mobiilviljelystarkastus.ruokavirasto.fi.

Inloggning till Mobta sker med behörighetskontots användaruppgifter. Dessa uppgifter kan erhållas genom att skicka en begäran som ett säkerhetsmeddelande till Livsmedelsverkets fröenhet.

10.1.1 Framsida

De granskningar som har tilldelats dig visas på startsidan. Varje ruta på startsidan representerar en enskild granskning. I rutan visas odlarens namn, odlingsväxt / sort / areal, gårdsnummer och odlarens hemort. För slutförda granskningar visas dessutom odlingsgranskningsnumret. Rutorna för innevarande års granskningar visas i mörkare brunt än granskningarna från tidigare år.

Du kan filtrera vilka granskningar som visas med knapparna 'Oavslutat', 'Färdig' och 'Ogranskad'. Som standard visas granskningar som är Oavslutat och Ogranskad på startsidan. Du öppnar en granskning genom att klicka på rutan.

Mobilodlingsgranskning

Användare: Taimi Testaaja
Logga ut

Välkommen till Mobilodlingsgranskningsapplikationen!
Granskningarna nedanför är anvisade till dig och är listade i alfabetisk ordning enligt odlarens namn. Du kan söka, sortera och filtrera granskningar till exempel på basen av odlaren, arten, sorten och kommunen där odlingen är belägen. Ytterligare kan du aktivera ett bokmärke vid de granskningar som du har valt.
Mina egna granskningar

Kategorier

Oavslutat X Färdig Ogranskad X

Sök granskningar

Heikäläinen Anna Korn / KWS Kosmos / 6,1 ha 079016402 HARJAVALTA	Lehtone Maija Bondböna / Sampo / 12,3 ha 613021711 BORGÅ	Salmine Timo Ängssvingel / Kilaara / 12,78 ha 073013112 SALO
Lehtone Matti Korn / Vertti / 35,53 ha 990018170 PEDERSÖRE	Virtane Teppo Ängssvingel / Inkeri / 7,38 ha 140094874 IDENSALMI	Virtane Teppo Timotej / Nuutti / 11,75 ha 140094874 IDENSALMI

10.1.2 Allmänna anvisningar för att spara granskningen

Granskningen består av fem flikar. Flikarna visas som rubriker ovanför granskningen. Du byter flik genom att klicka på rubriken. Ett odlingsgranskningsnummer skapas automatiskt efter den första sparningen – inspektören kan alltså inte själv välja numret.

Du återvänder till Mobtas startsida via pilknappen i det övre vänstra hörnet.

* Obligatoriska uppgifter är markerade med en asterisk (*).

Genom att klicka på informationsikonerna får du mer information om vad som ska göras i det aktuella avsnittet i applikationen.

Spara-knappen visas längst ner på varje sida. Knappen är blå när det finns osparade uppgifter.

Knappen är grå när det inte finns något att spara.

Skicka-knappen visas också längst ner på varje sida. Knappen är grå så länge det finns obligatoriska uppgifter som inte har sparats.

Knappen blir blå och det är möjligt att skicka när alla obligatoriska uppgifter har fyllts i och sparats. Efter att granskningen har skickats blir knappen åter grå. En inspektion kan inte skickas på nytt.

Applikationen utvecklas fortfarande och alla funktioner är ännu inte i bruk. Till exempel fungerar inte nedladdning av fakturabilagan på startsidan eller koordinatfunktionerna ännu.

Uppgifterna i Livsmedelsverkets system uppdateras till Mobta-applikationen varannan timme. Om du får eller begär nya inspektioner, visas de i applikationen med två timmars fördröjning från det att de skickats.

10.1.3 Allmän information

På fliken Allmänna uppgifter visas kontaktuppgifter för gården, odlaren och beställaren samt grundutsädes partinumret, basinformation av odlingen och produktionssätt.

ALLMÄN INFORMATION				SKIFTEN	KONTROLL AV PROVVRUTOR	KONTROLLSKIFTEN	SAMMANDRAG
Lägenhet Lägenhetssignum: 406019970 Adress: Toimipaikan katu 1 Kommun: RAUMO Odlingens kommun: RAUMO		Odlare Namn: Virtane Matti Adress: Uuden osoitteen katu 2 Kommun: RAUMO		Uppdragsgivare Namn: Ala-Rohdaisten pakkaamo (1560) Telefon: xxx-123			
Odlarens kontaktpersoner ⓘ Lehtone Liisa XX+358447226709XX elmotuki@softwarepoint.com ÄNDRA TA BORT Lägg till kontaktperson		Handelspartier och garantibevisets utsädesklasser Lägg till handelsparti		Information i begäran ⓘ Begärd utsädesklass: C2 Begärd areal: 5,33 ha			
Art Havre	Sort Matty	Vår- eller höstsädd		Produktionssätt ⓘ ☐ Sorten har ekologisk odling ☐ I övergångsfasen			

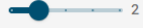
Kontrollera odlarens kontaktuppgifter och uppdatera vid behov. Om det behövs en ny kontaktperson klicka Lägg till kontaktperson. Om en befintlig kontaktperson helt ersätts med en ny kontaktperson, rekommenderas det att den ändrade kontaktpersonen uppdateras ovanpå den gamla informationen via knappen Ändra. En borttagen kontaktperson uppdateras för närvarande inte i Livsmedelsverkets system, utan den gamla kontaktpersonen förblir aktiv i registret.

Det är inte möjligt att redigera uppgifter om art och sort i Mobta. Om uppgifterna är felaktiga, kontakta Livsmedelsverket.

- **Partier och utsädesklasser:** Lägg till utsädesklassen för grundutsäde från menyn. Med knappen Lägg till handelsparti
- **Produktionssätt:** välj produktionssätt om odlingen är ekologisk produktion eller i övergång till ekolog.

10.1.4 Skiften

På fliken Skiften listas de skiften som hör till granskningen. Om det saknas skiften som hör till odlingen, skiftets uppgifter kan redigeras genom att klicka på Lägg till en ny skifte. Skriv in skiftets beteckning. Endast skiften som förvaltas av gården kan läggas till. Om odlingen omfattar ett skifte som inte kan läggas till, sparas dess uppgifter på fliken Sammandrag, antingen under Inspektörens anmärkningar eller som en separat bilaga (anvisningar för att lägga till en bilaga finns i avsnittet Sammandrag).

ALLMÄN INFORMATION SKIFTEN KONTROLL AV PROVVRUTOR KONTROLLSKIFTEN SAMMANDRAG				
4060114751A - Varjonen Basskifte: 1 ha Jordbruksskifte: 0.97 ha	Förfrukter 2023 Havre Trädgårdsland 2022 Korn	Planttäthet 2 Gles	Färdig ☐	▼
4060151935A - Suokorpi Basskifte: 1.92 ha Jordbruksskifte: 1.92 ha	Förfrukter 2023 Havre 2020 Havre	Planttäthet 2 Gles	Färdig ☐	▼
4060216805A - Tuominen Basskifte: 0.59 ha Jordbruksskifte: 0.59 ha	Förfrukter 2023 Havre 2020 Havre	Planttäthet 2 Gles	Färdig ☐	▼
4060285210A - Aitantahtum Basskifte: 1.84 ha Jordbruksskifte: 1.84 ha	Förfrukter 2023 Havre 2020 Havre	Planttäthet 2 Gles	Färdig ☐	▼

Lägg till en ny skifte

Skiftets uppgifter kan redigeras genom att klicka på skiftet.

4060114751A - Varjonen

Ändra skiftets uppgifter

Skiftet hör till granskning *

Allmän information

Skifte: "Varjonen"

Totalareal: 1

ÄNDRA

Förfrukter

2023
 Havre
 Trädgårdsland
 2022
 Korn
 2021
 Korn / Barke
 ÄNDRA

Planttäthet

 2
 Gles

Andra funktioner

Krav på slätter

☐ Krav på slätter har getts

Sänkning av utsädesklass

☐ Orsak till sänkning av utsädesklass

Förslag

Godkänd areal *

Förkastad areal *

Orsak till underkännande

Inspektörens anmärkningar

- **Skiftet hör till granskning:** valet är aktivt som standard. Om skiftet inte hör till granskningen, klicka
- Genom att klicka på knappen Ändra under **Allmänna uppgifter** kan du ändra storleken på skiftet.
- **Förfrukter:** Kontrollera om förfruktsuppgifterna är korrekta och korrigera eller komplettera vid behov. Förfrukter visar alla växtarter från basskiftets jordbruksskiftet. Avmarkera onödiga förfrukter från andra jordbruksskiftets genom att klicka på kryssrutan – särskilt om förfruktskravet annars inte uppfylls. För att lägga till förfrukter, klicka på knappen Ändra. Ange växtslag, vid behov sort, samt förfruktsår och klicka på Färdig.

Lägga till en ny förfrukt

Art

Sort

År

AVBRYT

FÄRDIG

- **Planttäthet:** bedöms efter granskningen och valet kan också göras på fliken Skiftet. Skjutreglagets skala är mycket gles – mycket tät (1–5). Innan redigering är standardvärdet alltid "gles".
- **Såningsår:** visas och är obligatoriskt endast för fleråriga arter. Välj år från menyn.
- **Krav på slätter:** Om ett krav på slätter utfärdas för skiftet, välj "Krav på slätter har getts", då visas tilläggsval för areal som omfattas av slagningsföreläggande och orsak till föreläggandet.

Krav på slätter

☒ Krav på slätter har getts

Arealen för krävd slätter *

0.05

Orsak för krävd slätter *

Risk för korsning

- **Sänkning av utsädesklass:** Om utsädesklassen måste nedklassas, välj "Orsak till sänkning av utsädesklass", då visas tilläggsvalen.

Sänkning av utsädesklass

☒ Orsak till sänkning av utsädesklass

Orsak till sänkning av utsädesklass *

Valitse...

Högsta möjliga utsädesklass *

Valitse...

- **Godkänd areal** är som jordbruksskiftets areal i hektar. Den godkända arealen kan inte vara större.
- **Underkänd areal:** om det finns en areal som föreslås för underkännande på skiftet, skriv in arealen med två decimalers noggrannhet. När du har matat in värdet minskar Mobta

automatiskt arealen från den godtagbara arealen. Den godtagbara och den underkända arealen ska tillsammans motsvara hela skiftets areal.

- **Orsak till underkännande** väljs från menyn om skiftet eller en del av det underkänns. Beroende på orsaken du har valt visas ytterligare val:
 - Vildhavre på fältet: ange antalet observerade individer. Koordinatuppgiften överförs för närvarande inte från systemet när rapporten skickas. Bifoga därför en kartbild över skiftet med markerade flyghavreindivider på sammanfattningssidan i inspektionen. OBS! Mobta kan automatiskt föreslå att hela odlingen underkänns om antalet flyghavreindivider på ett skifte överstiger 8 stycken. Om det finns flyghavre på fler än tre skiften eller fler än 8 individer sammanlagt på flera skiften, ska skiften underkännas individuellt.
 - Ogräs på odlingen och främmande arter på odlingen: välj de arter som orsakar underkännandet.
 - Risk för korsning: ange den andra sorten och avståndet till den andra sorten i meter.
- Under **Inspektörens anmärkningar** kan du ange ytterligare information om granskningen.

SPARA Du kan spara skiftets uppgifter från **SPARA**, då ändras skiftets status till färdig eller från -knappen, då ändras inte skiftets status till klar.

När alla skiftets uppgifter har sparats kan skiftet också markeras som färdig på listan. Alla skiften av granskningen måste markeras färdig innan man kan skicka granskningen.

ALLMÄN INFORMATION SKIFTEN KONTROLL AV PROVVRUTOR KONTROLLSKIFTEN SAMMANDRAG					
4060114751A - Varjonen Basskifte: 1 ha Jordbruksskifte: 0.97 ha	Förfrukter 2023 Havre Trädgårdsländ 2022 Korn	Planttäthet 2 Gles	Färdig ☒	Godkänns: 0.97ha Förkastas: 0ha	▼
4060151935A - Suokorpi Basskifte: 1.92 ha Jordbruksskifte: 1.92 ha	Förfrukter 2023 Havre 2020 Havre	Planttäthet 2 Gles	Färdig ☐		▼
4060216805A - Tuominen Basskifte: 0.59 ha Jordbruksskifte: 0.59 ha	Förfrukter 2023 Havre 2020 Havre	Planttäthet 2 Gles	Färdig ☐		▼
4060285210A - Aitantahtum Basskifte: 1.84 ha Jordbruksskifte: 1.84 ha	Förfrukter 2023 Havre 2020 Havre	Planttäthet 2 Gles	Färdig ☐		▼

10.1.5 Kontroll av provrutor

På fliken Kontroll av provrutor anges det totala antalet inspekterade provytor samt observationerna från provrutorna.

ALLMÄN INFORMATION SKIFTEN **KONTROLL AV PROVROUTOR** KONTROLLSKIFTEN SAMMANDRAG

Provrutornas antal

- 12 +

Främmande sorter 0 st.

Skadliga odlingsväxter 0 st.

Infekterade 0 st.

Främmande sorter ⓘ

Provrutor
12 st./0,3m²

Tillägg främmande sorter

Skadliga odlingsväxter

Provrutor
12 st./10m²

Tillägg skadliga odlingsväxter

Utsädesburna sjukdomar

Provrutor
12 st./1m²

Tillägg utsädesburna sjukdomar

- **Antal provytor:** Applikationen föreslår automatiskt rätt antal provytor baserat på begärans hektarantal. Om ett annat antal provytor tas än det som föreslagits, korrigera antalet. Observera att applikationen inte längre föreslår antal provytor för inspektionen om du ändrar det föreslagna antalet.

- **Främmande sorter:** Observerade främmande sorter anges genom att klicka på knappen Tillägg främmande sorter. Välj avvikelser i den meny som öppnas och välj sedan avvikelserns art i den meny som visas därefter.

Avvikkan	Avvikans karaktär
Kärnans blomfjäll	Medellånga
Yttre blomfjällets vaxöverdrag	Kortare än hos huvudtypen
Längden på kärnans basalhår	Korta
Yttre blomfjällets färg	Längre än hos huvudtypen
Skärmfjällets vaxöverdrag	Långa
Växtens höjd	
Kanthår på bladskivorna	
Tidpunkten för vippbildning	
Vippgrenarnas ställning	
Vippans form	
Vippans borstighet	
Behåring på den översta noden	

- När du har valt avvikelserns typ visas den till vänster under rubriken Utvalda avvikelser. Om samma individer har många avvikelserns typ välj alla på samma gång.

Utvalda avvikelser

Längden på kärnans basalhår: Korta ✕

Klicka på knappen Färdig i det nedre högra hörnet av skärmen för att återgå till fliken Provytagranskning. Välj antalet av observerade individer.

I fältet Anmärkningar kan du skriva in ytterligare information om observationerna från provyttagranskningen.

Skadliga odlingsväxter: Observerade skadliga odlingsväxter läggs till genom att klicka på knappen Lägg till skadliga odlingsväxter. Välj skadlig växtart på listan och klicka färdig. Välj antalet av observerade individer.

Skadliga odlingsväxter

Provrutor
12 st./10m²

Korn

Antalet observerade individer

- 1 +

Tillägg skadliga odlingsväxter

Anmärkningar

Ange dina ytterligare kommentarer här

- **Utsädesburna sjukdomar:** valet visas endast för arter där provytan för sjukdomar anges i artspecifika instruktioner. Om du har observerat sjuka individer på provrutorna, klicka Tillägg utsädesburna sjukdomar, välj sjukdomen och klicka färdig. Lägg till antalet av sjuka individer.

Utsädesburna sjukdomar

Provrutor
12 st./1m²

Tillägg utsädesburna sjukdomar

10.1.6 Kontrollskiften

Fliken Kontrollskiften är tom om gården inte har några kontrollskiften. Om sidan är tom kan du gå direkt till sammanfattningssidan.

Om det finns kontrollskiften visas de på sidan i en lista. På listvyn visas grundläggande information om skiftet, den senaste flyghavrekoden och året då koden sparades, samt information om eventuellt undantagstillstånd.

Granskas vid betyder att uppgifterna för skiftet måste sparas och låsas.

Flyghavrekoder

Odlingsinspektören kan granska

333 Kontrollskiftet kunde inte granskas.

361 Skiften som är under uppsikt (Livsmedelsverket), 1. årets flyghavrekontroll.

365 Havre på ett kontrollskifte.

366 Sort som odlas till utsäde på ett kontrollskifte.

370 Flyghavre på högst 2 jordbruksskiften i utsädesodlingen och högst 8 individer.

371 Flyghavre på fler än 2 jordbruksskiften i utsädesodlingen och/eller fler än 8 individer.

372 Flyghavre på kontrollskiftet.

376 Kontrollskiftet har växtlighet, varifrån flyghavrekontroll inte kan utföras.

381 Flyghavre bekämpad på kontrollskiftet.

Kommun granskar

384 Skiften som är under uppsikt (kommun), 1. årets flyghavrekontroll.

368 Flyghavrekontroll inte utförd på kontrollskiftet.

496 Basskiftet infört i kommunens flyghavreregister.

497 Jordbruksskiftet avförts från Livsmedelsverkets uppsikt, blir kvar i kommunens flyghavreregister.

4060019266 - Kurkun pelto Basskifte: 0.86 ha Kontrollsektion: ha	Nyaste registermärkning (2023) 361 Skiften som är under uppsikt (Livsmedelsverket), 1. årets flyghavrekontroll.	Viljelykasvi 2025 Havre / Luukas	Undantagslov Inget undantag	! Granskas vid
4060019569 - Stenroosin tahtma Basskifte: 0.8 ha Kontrollsektion: 0.8 ha	Nyaste registermärkning (2019) 496 Basskiftet infört i kommunens flyghavregister.	Viljelykasvi 2025 Korn / Onerva	Undantagslov Inget undantag	✓ Färdig
4060019165 - Vesijätön yläosa Basskifte: 2.17 ha Kontrollsektion: ha	Nyaste registermärkning (2023) 370 Flyghavre på högst 2 jordbruksskiften i utsädesodlingen och högst 8 individer.	Viljelykasvi 2025 Vete / Helmi	Undantagslov Inget undantag	! Granskas vid

Kontrollskiftet öppnas genom att klicka på skiftet.

4060019266 - Kurkun pelto
Uusin rekisterimerkintä (361 Skiften som är under uppsikt (Livsmedelsverket), 1. årets flyghavrekontroll.)
Viljelykasvi 2025: 0.86 ha
Poikkeuslupa: Inget undantag

! Granskas vid

4060019569 - Stenroosin tahtma
Uusin rekisterimerkintä (496 Basskiftet infört i kommunens flyghavregister.)
Viljelykasvi 2025: 0.8 ha
Poikkeuslupa: Inget undantag

✓ Färdig

4060019165 - Vesijätön yläosa
Uusin rekisterimerkintä (370 Flyghavre på högst 2 jordbruksskiften i utsädesodlingen och högst 8 individer.)
Viljelykasvi 2025: 2.17 ha
Poikkeuslupa: Inget undantag

! Granskas vid

← 4060019266 - Kurkun pelto

Areal (basskifte / kontrollid):
0.86 ha / ha

Pågående årets odlingsväxter:

Art

Sort

Havre / Luukas ✕

Senaste registermärkning:
361 Skiften som är under uppsikt (Livsmedelsverket), 1. årets flyghavrekontroll.

Undantagslov
Inget undantag

Tilläggsinformation:

Flyghavre bekämpad på kontrollskifte *

Nej

Flyghavrekontroll utförd *

Välj...

Bilaga

Välj en fil

Stäng

Lås

- **OBS!** När du har tryckt på knappen *Lås* kan inga ändringar längre göras på sidan. Tryck på *Lås*-knappen först när alla uppgifter är färdiga. Du kan spara uppgifterna med *Spara*-knappen utan att låsa dem.
- **Odlingarna för innevarande år** ska alltid registreras. Om växtslag och sort inte finns färdigt i systemet, skriv in dem i de avsedda fälten. Om kommunen ansvarar för kontrollen av ett skifte med flyghavre, kan inga andra anteckningar göras på denna flik.
- Alternativen **Flyghavre bekämpat kontrollskiftet**, **Inspektion av åkerogräsfrihet utförd** och **Inspektörens anmärkningar** är aktiva om det är odlingsinspektören som ansvarar för kontrollen av flyghavrefrihet. Välj om flyghavre har bekämpats på skiftet, om inspektionen har utförts och resultatet av inspektionen eller orsaken till att den inte utfördes.

Om ett basskifte i flyghavrerregistret innehåller havre eller en sort som odlas för utsäde, visas växtslag/sort i rött och åtgärdsanvisningar blir valbara.

Gårdens övervakningsskiften sparas och låses endast vid den första inspektionen. Skiftenas status ändras då till färdig även för andra inspektioner på samma gård.

10.1.7 Sammandrag

På fliken Sammandrag visas den areal som föreslås godkännas och avslås samt observationer från provytainspektionen. Efter den första sparningen visas odlingsinspektionsnumret högst upp på sidan.

Anmärkningar visas högst upp på sidan om något obligatoriskt fält i inspektionen är tomt eller ofullständigt ifyllt. En del av de obligatoriska uppgifterna fylls i först på fliken Sammandrag, så anmärkningarna visas alltid innan uppgifterna på Sammandrag-sidan har sparats.

ALLMÄN INFORMATIONSKIFTENKONTROLL AV PROVVRUTORKONTROLLSKIFTENSAMMANDRAG

Odlingsgransklingsnummer E1242 24006

Kommentar

Obligatoriskt fält saknade data

- Fliken Sammanfattning fältet Allmän bedömning saknas värdet
- Fliken Kontrollskiften kontrollskiftet 4060019266 Kurkun pelto fältet Flyghavre Kontroll utfört saknas värdet
- Fliken Kontrollskiften kontrollskiftet 4060019165 Vesijätön yläosa fältet Flyghavre Kontroll utfört saknas värdet

Alla skiften är inte färdigställda

- Jordbruksskifte 4060114751A saknas registrering
- Jordbruksskifte 4060151935A saknas registrering
- Jordbruksskifte 4060216805A saknas registrering
- Jordbruksskifte 4060285210A saknas registrering

Alla kontrollskiften som inspektören ansvarar för har inte inspekterats.

- kontrollskiftet 4060019266 saknas registrering
- kontrollskiftet 4060019165 saknas registrering

Främmande sorter 0 st.

Skadliga odlingsväxter 0 kpl

Infekterade 0 kpl

Granskningsdatum

2025-06-16

Allmän bedömning *

Granskad areal

Skördeuppskattning(kg/ha)

1

0.97ha

Ogräsväxter

Lägg till en ogräsart

Förslag

Godkännande föreslås(ha)

0.97

Underkännande föreslås(ha)

0.00

Föreslagen utsädesklass

C2

Bilagor

Omgranskning

74

Åtgärdsanvisningarna visas på sidan Sammandrag endast om åtgärdsanvisningar har angetts för skiftet på fliken Skiften. Välj att ett återbesök har gjorts, då visas ett datumval. Välj datumet via kalenderikonen. Välj i menyn om den åtgärdsanvisning som getts för skiftet har följts. Om anvisningen inte har följts, välj följden av att den inte följts. Om du väljer "Skiftet avslås", avslår systemet automatiskt arealen för det aktuella skiftet efter att uppgifterna har sparats. Om du väljer "Odlingsåtgärden avslås", kontrollerar systemet att du verkligen vill avslå hela odlingen.

Åtgärder

Återbesök gjort ☐

Jordbruksskiften

4060114751A 0.3ha	Åtgärden har följts *	Ja
4060151935A 0.1ha	Åtgärden har följts *	Nej Konsekvens av bristande efterlevnad * Förkastas skiftet

- **Inspektionsdatum:** Systemet föreslår som inspektionsdatum det datum då uppgifter först sparades för inspektionen. Ändra vid behov till det datum då inspektionen slutfördes. Datumet väljs via kalenderikonen.
- **Helhetsbetyg:** Välj ett betyg i rullgardinsmenyn på en skala från 1 till 5, mycket dåligt – mycket bra.
- **Inspekterad areal:** Den sammanlagda arealen av de skiften som inspekterats beräkningsmässigt. Korrigera arealen vid behov. Arealen måste vara minst lika stor som den godkända odlingsarealen.
- **Skördeuppskattning (kg/ha):** Ange skördeuppskattningen i siffror. Det går inte att mata in text i fältet.
- **Fortsättningsbarhet för odlingen:** Visas endast för fleråriga växtslag. Välj fortsättningsbarhet i menyn. Om vissa skiften inte är fortsättningsbara, välj "Kan fortsätta nästa år" och ange vilka skiften som inte är fortsättningsbara i fältet "Inspektörens anmärkningar".

Odlingens duglighet för vidare produktion *

Valitse...

Välj...

Får förlängas till följande år

Odlingen inte giltig för produktion

- **Ogräsväxter**
Ogräsväxter som upptäcks vid granskningen läggs till en art i taget via knappen 'Lägg till ogräs'. Välj ogräsart från menyn och ange den observerade mängden med hjälp av skjutreglaget på en skala från 1 till 5 (mycket lite – mycket rikligt).

Ogräsväxter

Ogräsväxt 1

Laji *
svinmålla

Observerad mängd *
2

Lite

Ta bort

Ogräsväxt 2

Laji *
bergsyra

Observerad mängd *
3

Måttligt

Ta bort

Lägg till en ogräsart

- **Föreslagen utsädesklass** är som standard den klass som odlingen har begärts för. Vid behov kan utsädesklassen ändras i menyn.
- **Bilagor:** Du kan lägga till bilagor som hör till inspektionen med knappen *Lägg till en bilaga*. Välj en kategori för bilagan i menyn, t.ex. Vildhavreobservation. Med knappen *Välj en fil* kan du välja vilken fil som ska bifogas. Tillåtna filformat är PDF, JPG och PNG.
- **Omgranskning** kryssas i om odlaren har begärt en ny granskning. Kontakta dessutom Livsmedelsverket.
- **Inspektörens observationer:** Här kan du spara ytterligare information om inspektionen, som också visas i sammanfattningen som skickas till kontrollanten, odlaren och inspektören. Här antecknas till exempel uppgifter om enskilda skiften som hör till odlingen, om skiftet inte kan läggas till på skiftsidan, eller information om skiftet som inte är fortsättningsdugliga på en i övrigt fortsättningsduglig odling.

10.1.8 Skicka inspektionen

När du har sparat alla nödvändiga uppgifter, klicka på knappen *Skicka inspektion*.

Ett fönster öppnas där du väljer hur rapporten ska skickas och anger den primära kontaktpersonen. Rapporten skickas i första hand via e-post. Om kontaktpersonen inte har en e-postadress, välj *Pappersleverans*, så skickas sammanfattningsrapporten per post från Livsmedelsverket.

- Med knappen **Avbryt** återgår du till inspektionen.
- Genom att klicka på **Ladda ner PDF-rapport** kan du förhandsgranska rapporten som PDF innan du skickar den.
- Med knappen **Skicka** skickas inspektionen till Livsmedelsverkets system och sammanfattningsrapporten skickas till dig, uppdragsgivaren och odlaren.

Tarkastusraportti lähetetään sähköpostitse tarkastuttajalle, tarkastajalle sekä viljelijän yhteyshenkilöille.

Valitse viljelijän ensisijainen yhteyshenkilö

☐ Raportti toimitetaan postitse

Peruuta

Ladda ner pdf-rapporten

Lähetä

Efter att du har skickat inspektionen visas den som en färdig inspektion på din startsida. En inspektion som har skickats en gång kan inte skickas igen.

10.1.9 Problemsituationer

Om det uppstår problem vid sparning, töm webbläsarens cacheminne och logga in i applikationen på nytt. Om problemet kvarstår, kontakta Livsmedelsverket.

Det går inte att lägga till ett skifte: Ange uppgifterna om det saknade skiftet i fältet *Inspektörens anmärkningar* på sidan *Sammandrag*, eller spara dem som en separat bilaga på samma sida och nämn detta i anmärkningarna.

Fel växtslag eller sort i inspektionen: Växtslag och sort kan inte ändras i Mobta. Meddela Livsmedelsverket.

Fel gårdsnummer i inspektionen: Gårdsnumret kan inte ändras. Meddela Livsmedelsverket. Du får en ny inspektion till Mobta.

Tomt pappersprotokoll kan användas i situationer där det inte går att spara inspektionen i Mobta eller det är mycket svårt, t.ex. om alla skiften i odlingen hör till en annan gård. Då är det enklast att använda ett pappersprotokoll.

10.2. Ifyllning av pappersprotokoll för odlingsinspektion

- Om det inte går att spara inspektionen i Mobta, kan du använda ett pappersprotokoll.
- Skriv med tydlig handstil.
- Använd blå kulspetspenna.
- Skriv hellre för mycket än för lite information om odlingen.
- Använd ett självkopiaformulär om utrymmet i protokollet inte räcker till. Till exempel ska förekomster av flyghavre som upptäcks vid inspektionen ritas in på en karta som bifogas protokollet.

Tarkastuttaja / Uppdragsgivare		Nro Nr	Viljelijä / Odlare		Nro Nr
3		4	5		6
Viljelyksen sijaintikunta Kommun där odlingen är belägen			Nro Nr	Puh. / Tel. & S-posti / E-post	
7			8	9	
Kantasiemenen kauppaerät Grundutsädes handelspartier	Vakuuden siemenluokka Utsädesklass enligt garantibevis	Kenttänumero Fältnummer	9		
10	11	12	13		
10	11	12	14		
10	11	12	15		
Viljelymenetelmä luomu Ekologisk odling		Tuotettava siemenluokka Utsädesklass som produceras	Pyädetyt ha Begärt ha	Tarkastettu ha Granskat ha	
16		17	18	19	
Kylvövuosi ja lohkonumero Säningsår och skiftessignum		Hyväksytty ha Godkänt ha	Hylätty ha Underkänt ha	Hylkäys Avlagsorsak	Esikasvit ja vuosi Förfrukter och år
20		21	22	23	24
Kirjaa tähän kaikki lajikkeiden lohkot, myös muu tuotettu lohkoittain					
Anteekna alla skiften där sorten odlas, också den övriga produktionen skiftesvis.					
Huomautuksia Anmärkningar					
25					
Muut lajikkeet viljelmällä, myös muut lajit ja nimetön (myös muut kuin siementuotannossa) Övriga sorter på brukningsenheten, också andra växtslag och ej sortbetecknade (också i annan än utsädesproduktion)					
26					
Lähin saman lajin viljelys, eri lajike Närmaste odl. av samma art annan		Risteytymis-/tautien tartuntavaara Risk för korsningar/sjukdomsspridning		On, millainen? Ja, hurudan?	
27		28		28	
Hukkakauraa ei Flyghavre konstaterat		HK-koodi FH-kod	Lohko Skifte	Laji / Lajike Växtslag / Sort	Ha Tarkastettu Granskat
29		30	31	32	33
Hukkakauraa todettu Flyghavre konstaterat		35	36	37	38
30		35	36	37	38
31		32	33	34	35
Viljelyksellä I odlingen		Koelata tarkastus Kontroll av provrutor		Yhteensä Sammanlagt	Koaloja Provrutor
Viljelmällä På brukningsenheten		Vieraita lajikkeita (om inaisuus) Främmande sorter (kännetecken)		Yksi koela En ruta	
31		32		33	
Havaittu HK kitketty Flyghavren plockad		Haitallisia viljelykasveja (lajit) Skadliga kulturväxter (växtslag)		34	
32		33		34	
Lohkolla (numero) På skifte (signum)		Tautisia (tauti) Infekterade (sjukdom)		35	
33		34		35	
Kasveja Plantor		Rikkakasvit Ogräsarter		36	
34		35		36	
Yleisarvostelu Allmän bedömning		Kasvitiheys Planttäthet		37	
35		36		37	
Ehdotetaan hyväksyttäväksi Godkännande rekommenderas		Ehdotetaan hylättäväksi Underkännande rekommenderas		38	
36		37		38	
Hylkäyksen / luokan pudotuksen syy: Orsak till underkännande / sänkning av klassen:		SIEMEN koodi / kod		39	
37		38		39	
Päivämäärä / tarkastaja Datum / granskat av		Viljelijä vahvistaa antamansa tiedot oikeiksi ja tarkastuksen tehdyksi Odlare bestyrker att de uppgifter han gett är korrekta samt att granskningen har utförts		40	
41		42		43	
42		43		44	
43		44		45	
44		45		46	
45		46		47	
46		47		48	
47		48		49	
48		49		50	
49		50		51	
50		51		52	
51		52		53	
52		53		54	
53		54		55	

1. SIEMEN, 2. tarkastuttajalle, 3. tarkastajalle, 4. viljelijälle

1. SIEMEN, 2. uppdragsgivaren, 3. granskaren, 4. odlaren

1. Förhandsifyllt nummer

Löpande nummer från Livsmedelsverkets system

2. Odlingsgranskningsnummer

Om inspektionen har tilldelats dig i Mobta, spara någon uppgift i inspektionen så tilldelar Mobta ett odlingsinspektionsnummer. Om inspektionen inte finns i Mobta, ge inspektionen ett löpnummer som är några nummer högre än antalet inspektioner som har tilldelats dig. Till exempel, om du har 30 inspektioner, ge denna inspektion minst nummer 32. Numrets början är alltid ditt inspektörs-ID och de två första siffrorna i slutet av numret är alltid inspektionsårets två sista siffror, t.ex. E1234 2532.

3. Uppdragsgivare

Namn och adress på den som begärt granskningen

4. Nr

Uppdragsgivarens kundnummer vid Livsmedelsverket

5. Odlare

Utsädesodlarens namn och adressuppgifter

6. Nr

Utsädesodlarens kundnummer vid Livsmedelsverket

7. Kommun där odlingen är belägen

Utsädesodlingen kan vara belägen i en annan kommun än driftscentrum.

8. Nr

Nummer på den kommun där odlingen är belägen

9. Tel. & e-post

Inspektören korrigerar eller lägger till odlarens telefonnummer och e-postadress i protokollet om de inte är uppdaterade.

10. Grundutsädets handelspartier

I denna punkt skrivs de handelspartibeteckningar för grundutsädet ut som uppdragsgivaren har uppgett vid begäran om odlingsgranskning. Strecka över de handelspartier som inte använts för grundande av utsädesodlingen och lägg till de handelspartier som inte är förhandsifyllda. Handelspartibeteckningarna ska anges i sin helhet, och eventuella bokstäver i slutet av partibeteckningarna ska även tas med.

11. Utsädesklass enligt garantibevis

Odlingsinspektören ska se garantibevisen för de använda grundutsädespartierna. Om garantibevis saknas ska detta nämnas i protokollet, och grundutsädes partibeteckning ska kontrolleras på fakturan eller fraktsedeln. Inspektören ska vid behov korrigera grundutsädesuppgifterna för utsädesodlingen i protokollet. De sådda mängderna av respektive parti (kg) läggs till i protokollet utgående från skiftesbokföringen.

12. Fältnummer

Vid förhandsifyllningen av protokollet skrivs här ut den högsta utsädesklass som på basis av fältförsök kan produceras av grundutsädespartiet. Uppgiften används i beslutsskedet.

13. Lägenhetssignum

Utsädesodlarens lägenhetssignum är en obligatorisk uppgift.

14. Art

Art som granskas

15. Sort

Sort som granskas

16. Ekologisk odling

Här anges med ett kryss om odlingsmetoden enligt odlaren är ekologisk produktion.

17. Utsädesklass som produceras

Här skrivs den utsädesklass ut till vilken uppdragsgivaren vill att utsädesodlingen granskas. Det rekommenderas att odlingen granskas till högsta möjliga klass. Det är lättare att sänka än att höja odlingens utsädesklass i efterskott. Om utsädesklassen för en spannmålsväxt enligt garantibeviset är B tolkas detta som B3.

18. Begärt ha

Den av uppdragsgivaren begärda arealen (ha), som inspektören inte ändrar

19. Granskat ha

Här antecknar inspektören den granskade arealen i utsädesodlingen (ha). Hit räknas också den granskade arealen med övrig produktion av en sort som odlas till utsäde, såsom till exempel brödvete, malkorn eller foder. Arealen för flyghavrekontroll av skiften som är under uppsikt i fråga om flyghavre antecknas inte här.

20. Såningsår och skiftessignum

Såningsåret för fleråriga växter läggs till för uppföljning av antalet skördeår och för att konstatera att förfrukterna har granskats. Vid förhandsifyllningen skrivs skiftena med den sort som ska granskas ut i kolumnen. Odlingsinspektören kontrollerar skiftessignumerna i skiftesbokföringen och lägger till eventuella skiften som inte har skrivits ut. I listan tilläggs också skiftena med övrig produktion av den sort som odlas till utsäde, från vilka man bärar en mogen fröskörd. Skiften med övrig produktion odlingsgranskas också.

21.–23. Godkänt ha, Underkänt ha och Orsak till underkännande

Den areal som föreslås för godkännande och/eller underkännande anges med ett ars noggrannhet. Även eventuell orsak till underkännande anges skiftesvis.

24. Förfrukter och år

Vid förhandsifyllningen av protokollen skrivs uppgifterna om utsädesodlingens förfrukter ut skiftesvis i den här kolumnen. Förfruktsuppgifterna skrivs beroende på arten ut enligt exemplen nedan. Kontrollera de utskrivna förfrukternas duglighet och lägg vid behov till uppgifter som saknas. För fleråriga arter kan man anteckna "Ok" först efter det första godkända skördeåret på skiftet.

- **Ettåriga vårsådda arter såsom havre, vårrys och vårvete**
Skiftets anläggnings- och granskningsår är 2025. I protokollet skrivs förfruktsuppgifterna ut för 2024 (Ed.vuosi) och 2023 (-2v.).
- **Ettåriga höstsådda arter såsom höstraps, höstråg och höstvet**
Skiftets anläggningsår är 2024 och granskningsåret är 2025. I protokollet skrivs förfruktsuppgifterna ut för 2024 (Ed.vuosi) och 2023 (-2v.).
- **Fleråriga arter såsom ängssvingel, rödklöver och timotej**
Skiftets anläggningsår är 2024 och det första granskningsåret är 2025. I protokollet skrivs förfruktsuppgifterna ut för 2023 (-2v.) och 2022 (-3v.).

Skiftets anläggningsår är 2023 och det första granskningsåret är 2025. I protokollet skrivs förfruktsuppgifterna ut för 2023 (-2v.) och 2022 (-3v.). → **Korrigera de utskrivna förfruktsuppgifterna.**

Skiftets anläggningsår är 2023 och det andra granskningsåret är 2025. I protokollet skrivs förfruktsuppgifterna ut för 2023 (-2v.) och 2022 (-3v.). → **Du kan skriva "Ok" om skiftets förfruktsuppgifter har konstaterats vara i skick vid det första skördeårets granskning.**

25. Anmärkningar

Här anges särskilda observationer om odlingen, till exempel skördeuppskattning eller utredning över var det finns ogräshärdar. Man kan också bifoga separata bilagor, såsom kartor, till protokollet.

26. Övriga sorter på brukningsenheten

Här antecknas övriga sorter på lägenheten av den art som odlas till utsäde, samt övriga arter som odlas på lägenheten.

27. Närmaste odling av samma växtslag, annan sort

Här antecknas avståndet i meter till en annan odling av samma art, men av en annan sort än utsädesodlingen. I punkten antecknas också utsädesodlingens avstånd till okända sorter av samma art, trädor etc., som kan medföra risk för korsningar.

28. Risk för korsningar/sjukdomsspridning

Odlingsinspektörens uppskattning av risken och utredning om dess beskaffenhet

29. Flyghavre konstaterades ej

Kryssa för rutan om du inte observerade flyghavre i odlingen, på brukningsenheten eller på skiftet som är under uppsikt.

30. Flyghavre konstaterats i odlingen (den utsädesodling som granskas)

En karta som beskriver flyghavreförekomsten ritas på basskifteskartan eller på en separat självkopierande blankett. På kartan ska antecknas åtminstone odlarens namn, odlingsgranskningsnummer, basskiftessignum, granskningsdatum samt fyndplatsen för flyghavren. Rita in hela basskiftet. Rita även in jordbruksskiftets gränser, om flyghavre hittas på ett jordbruksskifte.

31. Flyghavre konstaterats på brukningsenheten (områden som odlaren besitter)

En karta ska ritas över förekomsten enligt anvisningarna i föregående punkt.

32. Flyghavren plockad

Skicka växtindividen till utsädesenheten för identifiering om det råder oklarhet eller oenighet med odlaren om identifieringen.

33. På skifte (signum)

Här antecknas jordbruksskiftessignum för de skiften där nya flyghavreförekomster observerades.

34. Plantor

Antalet observerade flyghavreindivider

35. Livsmedelsverkets FH-kod

Koden som berättar om uppsikten i fråga om flyghavre skrivs ut i formen år/kod. Koden anger alltid situationen på skiftet under föregående år. Exempelvis betyder koden 21/361 som skrivs ut i protokollet 2022 att första årets flyghavrekontroll har gjorts på skiftet 2021. En lägenhet kan ha fler än fyra skiften under uppsikt, om lägenheten har beviljats undantagslov för detta. I detta fall skrivs resten av skiftena under uppsikt ut på en separat flyghavrebilaga, som returneras till Livsmedelsverket med protokollen. Situationen med undantagslov för skiften under uppsikt ska kontrolleras.

36. Skifte

Skiftessignum för skifte som är under uppsikt

37. Växtslag/sort

Anteckna här den växtart och -sort som växer på skiftet som är under uppsikt under odlingsgranskningsåret.

38. Ha

Den granskade arealen på skiftet som är under uppsikt (ha)

39. Granskat

Ringa in ja eller nej.

40. Bekämpat

Ringa in ja eller nej. Bekämpning är till exempel användning av växtskyddsmedel, plockning och slåtter.

41. Främmande sorter (kännetecken)

Här antecknas antalet klart avvikande individer. I denna punkt antecknas det totala antalet (st.) avvikande individer på provrutorna, antalet provrutor (st.) och storleken på en provruta (m²).

Dessutom antecknas de egenskaper utgående från vilka individerna har fastställts vara av en främmande sort.

42. Skadliga kulturväxter (växtslag)

Här antecknas de skadliga arter av kulturväxter som hittats i odlingen vid kontrollen av provrutor. I denna punkt antecknas det totala antalet individer av skadliga kulturväxter (st.) på provrutorna, antalet provrutor (st.) och storleken på en provruta (m^2). Om förekomsten av skadliga kulturväxter är ojämn ska detta nämnas separat i protokollet. Se närmare på de artvisa sidorna.

43. Infekterade (sjukdom)

Här antecknas den observerad sjukdomen och antalet sjuka individer. Antalet anges som det totala antalet sjuka individer (st.) på provrutorna. Tillägg även provrutornas antal (st.) och storleken på en provruta (m^2).

44. Ogräsarter

Av ogräsväxterna anges de arter som förekommer rikligast. Se skadliga ogräsväxter på de artvisa sidorna. Ogräsväxternas förekomst bedöms på en skala 1–5, så att 1 = mycket liten förekomst och 5 = mycket stor förekomst.

45. Allmän bedömning

Här görs en allmän bedömning av odlingen, så att 1 = odling i dåligt skick, 3 = genomsnittlig odling och 5 = odling i synnerligen gott skick.

46. Planttäthet

Ange en uppskattning av den genomsnittliga planttätheten i odlingen vid granskningstidpunkten.

47. Odlingen giltig för produktion

Denna punkt ska beaktas för fleråriga arter.

48.–50. Godkännande/underkännande rekommenderas

I protokollet ska alltid ingå inspektörens rekommendation om godkännande eller underkännande av odlingen. Den ska grunda sig på fakta som framgår av protokollet. Om inspektören rekommenderar odlingen för godkännande ska även odlingens utsädesklass anges. Rekommendationen ska överensstämma med grundutsädetts klass samt med odlingens egenskaper. Om inspektören föreslår en lägre utsädesklass än vad odlingen har begärts till, ska orsaken till sänkningen av klassen anges i punkt 51. Arealen i punkt 19 kan vara högst lika stor som arealerna i punkterna 48 och 50 tillsammans.

51. Orsak till underkännande/sänkning av klassen

Om odlingen rekommenderas för underkännande ska orsaken alltid anges. Underkännande av en del av odlingen ska föreslås endast i det fall att inspektören är helt övertygad om att den underkända delen lämnas bort från skörden vid skördandet och iordningställandet av utsädet. Delvis underkännande kan komma i fråga till exempel när förfrukten på ett skifte är felaktig eller det finns risk för korsningar. Delvis underkännande ska endast föreslås om den del av odlingen som underkänns klart kan avskiljas från den övriga odlingen, exempelvis som ett eget skifte eller om den underkända delen slås.

52.–54. Datum/granskat av, Odlarens underskrift och Odlaren begär en omgranskning

Inspektörens underskrift och granskningsdatumet är mycket viktiga. Odlaren kan vara av annan åsikt om granskningens slutresultat (godkänns/underkänns), men hen ska bestyrka att de uppgifter som getts är korrekta. Detta innebär till exempel att grundutsädet har antecknats korrekt och att granskningen har utförts. Odlaren bestyrker med sin underskrift att de uppgifter hen gett är korrekta. Inspektören kan också begära bekräftelsen per telefon, och antecknar då i punkt 53 till exempel "Granskningens uppgifter bekräftade per telefon DD.MM.ÅÅÅÅ." Den som begär en omgranskning betalar kostnaderna för omgranskningen. Inspektören förmedlar begäran om omgranskning till Livsmedelsverket.

11 Arterna och granskningen av dem

Stamutsäde och förädlarmaterial granskas för alla arter enligt reglerna för basutsäde.

De primära kännetecknen är sådana som kan observeras när man står bredvid provrutan. Dessa bör kontrolleras för alla växter i provrutan. Ibland är ett primärt kännetecken ensamt tillräckligt för att konstatera en avvikelse, såsom långa borst i vete med korta borst, skal i skalfri havre eller småblad på ärter utan småblad. Ofta väcker det ändå bara en misstanke, som kan bekräftas genom att man kontrollerar växtens sekundära kännetecken. Dessa kräver att växten studeras på nära håll, och ofta också att växten eller en del av den måste lösgöras.

De uppdaterade sortbeskrivningstabellerna finns på Livsmedelsverkets webbplats ruokavirasto.fi/sv/ → Om oss → Tjänster → Guider och blanketter → Företag → Växtproduktionsbranschen → Anvisningar för utsädeskontroll.

11.1 Havre (*Avena sativa*)

Förökningssätt	Självpollinerande	
Utsädesklasser	Basutsäde 1 gen. (B1)	Certifikatutsäde 1 gen. (C1)
	Basutsäde 2 gen. (B2)	Certifikatutsäde 2 gen. (C2)
	Basutsäde 3 gen. (B3)	
Förfruktsbegränsningar	Basutsäde: minst 2 år efter att i odlingen senast har odlats en annan havresort eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort	
	Certifikatutsäde: minst 1 år efter att i odlingen senast har odlats en annan havresort eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort	
Isoleringsavstånd	Odlingarna ska placeras så att det inte finns risk för inblandning vid tröskningen.	
Skadliga odlingsväxter	Korn, råg, rågvete, vete	
	Havre och flerradigt korn är i vissa fall svåra att skilja åt genom sortering. Ange i protokollet om kornet är två- eller flerradigt.	
Provruta för sortäkt	Basutsäde	2 m ²
	Certifikatutsäde 1 gen.	1 m ²
	Certifikatutsäde 2 gen.	0,3 m ² (t.ex. 0,3 m x 1 m)
Provruta för artrenhet	Alla utsädesklasser	10 m ²
Provruta för sjukdomar	Havreflygsot	1 m ²
Primära kännetecken	Sekundära kännetecken	
- tidpunkten för vippbildning	- kanthår på bladskivorna	
- vippans form	- behåring på den översta noden	
- vippgrenarnas ställning	- yttre blomfjällets vaxöverdrag och färg	
- skärmfjällets vaxöverdrag	- längden på kärnans basalhår	
- växtens höjd		
- kärnans blomfjäll och färg		
- borstighet		

Kauran ominaisuudet / sortkännetecken hos havre 2025

	Kuorenväri Skalets färg	Kuorellisuus Kvarsittande blomfäll	Solmukarva t Nod	Lahdenreun akarvat Bladskivans	Jyvän, helpeen hämeisyys Blomf	Kaleen hämeisyys Skärmff	Jyvän kantakarvat Basalhr	Röyhylletul o Vippgång	Röyhyn muoto, asento Vinnans	Kasvi pituus Växtens	Vihneet Borst
Active	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	2	4	ei löydy / inte hittad	4	3	6	2
Akseli	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	5	6	lyhyet / korta	4	3	4	2
Aslak	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	4	7	vaihtelee / variar	5	3	4	2
Avanti	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	on / ja	vaihtelee	3	keskipitkä-pitkä / medellånga-långa	6	2	3	2
Avaus	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	on / ja	5	5	keskipitkät / medellånga	5	3	6	2
Avenue	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	6	5	lyhyet / korta	4	3	5	1
Avetron	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	4	5	lyhyet / korta	4	3	7	2
Belinda	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	on / ja	7	7	lyhyet / korta	6	3	4	1
Benny	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	1	6	lyhyet / korta	5	3	5	2
Bettina	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	on / ja	7	6	lyhyet / korta	5	3	5	2
BOR Leena	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	5	5	keskipitkät / medellånga	5	3	5	1
Canary	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	3	4	lyhyet / korta	4	3	5	1
Conway	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	on / ja	1	4	keskipitkät / medellånga	5	2	5	3
Donna	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	on / ja	6	6	lyhyet / korta	6	3	5	1
Eemeli	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	4	7	lyhyet / korta	5	3	5	1

Enni	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	4	6	ei löydy / inte hittad	6	2	6	2
Erika	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	5	6	keskipitkä-pitkä / medellånga-långa	4	3	4	1
Fiia	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	3	6	lyhyet / korta	5	3	4	3
Glomma	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	on / ja	7	6	lyhyet - keskipitkät / korta - medellånga	5	3	5	1
Hanstad	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	on / ja	7	6	lyhyet - keskipitkät / korta - medellånga	5	2	5	1
Harald	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	5	5	lyhyet / korta	4	3	5	1
Harmony	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	4	5	keskipitkät / medellånga	4	3	6	1
Herkules Baltic	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	6	6	keskipitkät / medellånga	5	3	5	1
Hurja	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	3	6	keskipitkät / medellånga	5	3	5	1
Iiris	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	on / ja	5	7	lyhyet / korta	4	3	4	2
Inka	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	on / ja	4	5	lyhyet / korta	5	3	7	1
Jacky	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	5	7	lyhyet / korta	5	3	6	1
Jukka	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	5	6	lyhyet / korta	5	2	6	1
Kontio	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	karvainen / hårig	ei / ej	7	6	lyhyet / korta	4	3	6	1
Lion	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	3	6	ei löydy / inte hittad	3	3	5	2
Luukas	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	5	5	keskipitkät / medellånga	4	3	6	2
Magni	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	on / ja	3	5	lyhyet / korta	4	3	6	1
Maila	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	on / ja	6	5	lyhyet / korta	5	3	5	2

Marika	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	6	4	pitkät / långa	5	2	5	1
Meeri	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	3	5	keskipitkä-pitkä / medellånga-långa	4	3	4	2
Moby	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	5	5	lyhyet - keskipitkät / korta - medellånga	4	2	3	1
Nella	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	5	5	lyhyet / korta	5	3	6	1
Nestor	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	on / ja	5	5	lyhyet - keskipitkät / korta - medellånga	5	3	6	2
Niklas	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	6	6	keskipitkät / medellånga	4	3	7	2
Obelix	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	4	4	lyhyet / korta	3	3	4	1
Oiva	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	on / ja	6	5	lyhyet / korta	6	3	5	2
Peppi	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	4	6	pitkät / långa	5	3	4	2
Perttu	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	3	4	pitkät / långa	4	3	5	1
Proxy	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	4	6	lyhyet / korta	5	3	6	1
Ringsaker	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	3	5	pitkät / långa	3	3	5	2
Roope	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	4	4	pitkät / långa	5	3	6	2
Sandy	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	1	5	ei löydy / inte hittad	6	3	6	3
Scotty	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	6	8	lyhyet / korta	5	2	8	1
Skarnes	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	on / ja	6	6	lyhyet / korta	4	3	6	1
Steinar	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	on / ja	5	8	pitkät / långa	3	3	5	2
Symphony	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	2	7	lyhyet / korta	5	3	6	1

Taika	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	6	5	ei löydy / inte hittad	7	2	6	3
Vahva	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	5	5	keskipitkä-pitkä / medellånga-långa	5	3	6	2
Venla	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	3	5	lyhyet / korta	5	3	5	2
Viviana	valkoinen / Vit	kuorellinen / ja	kalju / kal	on / ja	6	7	pitkät / långa	5	3	3	3
Zorro	tumma /svart	kuorellinen / ja	kalju / kal	ei / ej	1	7	lyhyet - keskipitkät / korta - medellånga	5	3	5	2

Jyvän helpeen härmeisyys ja kalju / kaleen härmeisyys: 1 puuttuu/hyvin heikko, 5 keskinkertainen, 9 hyvin voimakas.

Röyhylletulo: 1 hyvin aikainen, 3 aikainen, 5 keskinkertainen, 7 myöhäinen, 9 hyvin myöhäinen

Röyhyn muoto, asento: 1 pysty, 2 puolipysty, 3 vaakasuora, 4 puoliksi riippuva

Kasvi pituus: 1 hyvin lyhyt, 3 lyhyt, 5 keskinkertainen, 7 pitkä, 9 hyvin pitkä

Vihneet: 1 puuttuu tai hyvin vähän, 3 keskinkertainen, 5 voimakas

Blom- och skärmfjällets vaxöverdrag : 1 saknas/mycket svag, 5 medelmåttig, 9 mycket kraftig

Vippgång: 1 mycket tidig, 3 tidig, 5 medeltidig, 7 sen, 9 mycket sen

Vippans sidogrenar: 1 upprätt, 2 halvt upprätt, 3 horisontell, 4 halvhängande.

Växtens längd: 1 mycket kort, 3 kort, 5 medelmåtting, 7 lång, 9 mycket lång

Borstighet: 1 saknas eller mycket svag, 3 medelstark, 5 stark.

11.2 Korn (*Hordeum vulgare*)

Förökningssätt	Självpollinerande	
Utsädesklasser	Basutsäde 1 gen. (B1)	Certifikatutsäde 1 gen. (C1)
	Basutsäde 2 gen. (B2)	Certifikatutsäde 2 gen. (C2)
	Basutsäde 3 gen. (B3)	
Förfruktsbegränsningar	Basutsäde: minst 2 år efter att i odlingen senast har odlats en annan kornsort eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort	
	Certifikatutsäde: minst 1 år efter att i odlingen senast har odlats en annan kornsort eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort	
	Observera: En odling av höstkorn som grundats på hösten och inte övervintrat är också en förfrukt.	
Isoleringsavstånd	Odlingarna ska placeras så att det inte finns risk för inblandning vid tröskningen.	
Skadliga odlingsväxter	Havre, råg, rågvete, vete	
	Tvåradigt korn och vete är i vissa fall svåra att skilja åt genom sortering. Ange i protokollet om kornet är två- eller flerradigt.	
Provruta för sortäkt	Basutsäde	2 m ²
	Certifikatutsäde 1 gen.	1 m ²
	Certifikatutsäde 2 gen.	0,3 m ² (t.ex. 0,3 m x 1 m)
Provruta för artrenhet	Alla utsädesklasser	10 m ²
Provruta för sjukdomar	Flygsot på korn	1 m ²

Primära kännetecken

- antal rader i axet
- tidpunkten för axgång
- axställningen
- växtens höjd
- axtätheten
- borstlängden i förhållande till axet

Sekundära kännetecken

- axformen
- skärmfjällens längd i förhållande till kärnan
- basalborstens längd
- hullingar på sidoryggnerverna på yttre blomfjället som omger kärnan
- kanthår vid kärnans bukfåra
- formen på kärnans basaldel
- längden på axets nedersta segment
- böjningen på axets nedersta segment
- vaxöverdrag på axet

**OHRAN LAJIKERAJOITUSRYHMÄT JA TUNTOMERKKEJÄ
SORTBEGRÄNSNINGSGRUPPER OCH SORTKÄNNETECKEN HOS KORN**

2025

Laji / Sort	Kanta / Bas	Tahoisuus / Antal rader i axet	Tyvisukasens karvat / Basalborstens hårlängd	Sivuselkä-suonten väkäset / Hullingar på sidoryggnerverna	Tähkä / Ax		Muita tuntomerkkejä / Övriga kännetecken
					Tiheys ja muoto / Täthet och form	Nuokkuvuus / Bugande	
Aava	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp-k / gu-g	
Alvari	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	keskinkertainen/ genomsnittligt II	mp / gu	härmeetön tähkä/ klart ax
Annastina	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	p-mp / u-gu	
Armas	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	keskinkertainen/ genomsnittligt	mp-k / gu-g	
Aron	P/ FÖ	4t/r	l / k	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	k / g	
Aukusti	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	keskinkertainen/ genomsnittligt II	mp / gu	aleuronkerros heikosti värillinen/ aleuronskiktet svagligt färgad
Bertta	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp-k / gu-g	
Birk	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp / gu	
BOR Katri	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp / gu	
BOR Reino	V/ FÅ	6t/r	p / l	on	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	pp/ gu	
Brage	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	keskinkertainen/ genomsnittligt II	mp / gu	
Bredo	V/ FÅ	6t/r	p / l	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	pn / hb	
Einar	V/ FÅ	6t/r	p / l	on/ ja	keskinkertainen/ genomsnittligt, II	k-n / g-b	
Elias	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	keskinkertainen/ genomsnittligt, II	mp / gu	
Elmeri	V/ FÅ	6t/r	p / l	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	k / g	
Eversti	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp-k / gu-g	
Hermanni	V/ FÅ	6t/r	p / l	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	k-n / g-b	
Hillevi	V/ FÅ	6t/r	p / l	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp / gu	

Huima	V/ FÅ	6t/r	p / l	on/ ja	keskinkertainen/ genomsnittligt II	mp / gu	
Iina	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp-k / gu-g	
Jakubus	V/ FÅ	6t/r	p / l	on/ ja	keskinkertainen/ genomsnittligt, II		syysohra/ höstkorn, pilosum
Jalmari	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	harva-keskinkertainen, II	n / b	
Jalo	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	keskinkertainen/ genomsnittligt II	p-mp / u-gu	
Jorma	P/ FÖ	4t/r	p / l	on/ ja	melko harva/ ganska glest, II	n / b	kuoreton/ skalfri
Jyvä	P/ FÖ	4t/r	l / k	on/ ja	melko harva/ ganska glest, II	n / b	
Kaarle	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp / gu	
Kerttu	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	k-pn/ g-hb	
Kosmos KWS	V/ FÅ	6t/r	p / l	on/ ja	keskinkertainen/ genomsnittligt, II		syysohra/ höstkorn
Kunnari	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	keskinkertainen/ genomsnittligt, II	mp / gu	vatsavaon reunakarvat/ kanthår vid bukfåran
Lene	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	keskinkertainen/ genomsnittligt, II	pn / hb	vahvat väkäset/ kraftiga sidoax
Loisto	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp / gu	
Mainio	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp / gu	
Maria	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	k-pn/ g-hb	
Melia	V/ FÅ	6t/r	p / l	on/ ja	harva/ glest, II	k / g	syysohra/ höstkorn
NOS Dueholm	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	keskinkertainen/ genomsnittligt II	p-mp / u-gu	
NOS Keira	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp-k / gu-g	
NOS Salpa	V/ FÅ	6t/r	p / l	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	pp-n/ gu-b	
NOS Tuike	V/ FÅ	6t/r	p / l	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	n/ b	
NOS Valda	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp / gu	
Onerva	V/ FÅ	6t/r	p / l	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp-k / gu-g	
Polartop	V/ FÅ	6t/r	p / l	on/ ja	tiheä, lyhyehkö/ tätt, ganska kort, /\	k / g	
Ragna	V/ FÅ	6t/r	p / l	on/ ja	harvahko/ ganska glest, II	n / b	härmeetön tähkä/ klart ax

Roima	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	p-mp/ u-gu	
Rødhette	V/ FÅ	6t/r	p / l	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp / gu	
Santeri	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp-k / gu-g	
Severi	V/ FÅ	6t/r	p / l	on/ ja	keskinkertainen/ genomsnittligt II	mp / gu	
Silo	P/ FÖ	4t/r	l / k	on/ ja	hyvin harva - harva/ mycket glest-glest	mp / gu	vahvat väkäset/ kraftiga sidoax
SU Ellen	V/ FÅ	6t/r	p / l	on/ ja			syysohra/ höstkorn
Sverre	V/ FÅ	6t/r	p / l	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp / gu	
Sylvester	V/ FÅ	6t/r	p / l	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	pn / hb	
Toria	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	harva/ glest, II		
Tuomas	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp / gu	
Turkka	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	keskinkertainen/ genomsnittligt	mp-k / gu-g	
Uljas	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	keskinkertainen/ genomsnittligt	mp / gu	
Vertti	V/ FÅ	6t/r	p/l	on/ ja	keskinkertainen/ genomsnittligt II	mp / gu	
Vinha	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp-k / gu-g	
Wolmari	V/ FÅ	6t/r	l / k	on/ ja	melko harva/ ganska glest, II	mp / gu	
Yukon	V/ FÅ	6t/r	p / l	on/ ja			syysohra/ höstkorn
Abba	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	p-hp / u-mu	
Accordine	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	harva/ glest, II	p-mp / u-gu	
Amidala	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	harva/ glest, II	p-mp / u-gu	
Amy	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt, heikosti/ svagt A	mp-k / gu-g	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
Annabell	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt II	mp / gu	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
Anneli	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	melko harva/ ganska glest, II	mp / gu	
Arild	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt II	mp / gu	
Arlom	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	k / g	

Armi	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp-k / gu-g	
Avalon	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	k / g	
Barke	P/ FÖ	2t/r	p / l	on/ ja	keskinkert.-tiheä, lyhyehkö/ genomsnittligt-tätt, ganska kort, II - /\	mp / gu	
BOR Veera	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp / gu	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
Brentano	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	keskinkertainen-tiheä/ genomsnittligt-tätt, II - /\	k / g	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
Brienne	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	p / u	
Briitta	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt II	mp / gu	
Carmen	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt	mp-k / gu-g	
Columbus	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej			piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
Conan	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt	mp / gu	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
Crescendo	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	II		aleuronkerros sinertävä/ aleuronskittet blåaktigt
Eastway	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	p / u	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
Eifel	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	/\ - II		piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
Ellinor	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt II		
Fabiola	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej			
Fairytale	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt II	mp-k/ gu-g	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
Fandaga	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt II	mp / gu	
Feedway	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	p-mp / u-gu	härmeetön tähkä, piikkimäiset sivutähkylät/ klart ax, stickiga sidoax
Fender	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	II		

Fennica	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	p-mp / u-gu	
Firefox	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	p-mp / u-gu	
Focus	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt II	p-mp / u-gu	
Formula 1	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt II	pp-n	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
Harbinger	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	harva/ glest, II	mp / gu	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
Kombaredu	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp / gu	
KWS Chrissie	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp-vn / gu-kb	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
KWS Curtis	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	keskinkertainen-tiheä/ genomsnittligt-tätt, II	mp-k / gu-g	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
KWS Fantex	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt, II	p-mp / u-gu	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
KWS Premis	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	harva - keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, heikosti/ svagt A	k / g	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
KWS Thalís	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	p-mp / u-gu	
Laureate	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej			
Lexy	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt, II	mp	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
LG Flamenco	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt II		
LG Nabuco	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej		mp-k	
Luhkas	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	harvahko/ ganska glest, II	mp / gu	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
Maire	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	p-mp / u-gu	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
Marietta	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt II	n/ b	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
Matros	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej			syysohra/ höstkorn

Minttu	V/ FÅ	2t/r	p / l	ei/ nej	keskinkertainen-tiheä/ genomsnittligt-tätt	mp / gu	
NFC Tipple	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp	
NOS Gambit	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt, /\	mp / gu	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
Nousu	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt	mp / gu	
Prospect	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej			
Repekka	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt, II	mp / gu	sivutähkylät melko pystyt/ sidoaxarna ganska upprätt
RGT Planet	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II		piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
Ruth	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt, heikosti/ svagt A	k / g	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
Saana	V/ FÅ	2t/r	p / l	ei/ nej	keskinkert.-tiheä, lyhyehkö/ genomsnittligt-tätt, ganska kort, II - /\	mp / gu	sivutähkylät pystyt II/ sidoaxarna upprätt II
Sangria	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	melko harva/ ganska glest	mp-k / gu-g	
Scarlett	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II, hieman/lite /\	mp / gu	jokunen väkänen voi löytyä, kaleet jyvää lyhyemmät
Skyway	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	p-mp / u-gu	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
Soulmate	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt, II		
Stairway	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	p-mp / u-gu	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
Sting	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	mp-k / gu-g	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
SY Chaska	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	k / g	
Sy Signet	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt, II - /\	mp / gu	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
SY Solar	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt, heikosti/ svagt A	k / g	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax

Trekker	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt, II		piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
Uta	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	∧	k / g	härmeetön tähkä, piikkimäiset sivutähkylät/ klart ax, stickiga sidoax
Vanille	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	keskinkert. - tiheä/ genomsnittligt-tätt, II	k / g	
Vilgott	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej			
Vipekka	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt	mp / gu	
Wish	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt, II	k-n / g-b	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
WPB Amade	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	harva-keskinkertainen/ glest-genomsnittligt, II	p-mp / u-gu	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
Xanadu	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej	keskinkertainen/ genomsnittligt, II	mp-k / gu-g	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax
Xanthe	P/ FÖ	2t/r	p / l	ei/ nej			
Yoda	P/ FÖ	2t/r	l / k	ei/ nej	harva/ glest, II	p-mp / u-gu	piikkimäiset sivutähkylät/ stickiga sidoax

Merkkien selitykset: Tähkän nuokkuvuus: vn = voimakkaasti nuokkuva, n = nuokkuva, k = keskinkertainen, mp = melko pysty, p = pysty, hp = hyvin pysty/
Axets bugande: mu = mycket upprätt, u = upprätt, hu = halvt upprätt, gu = ganska upprätt, g = genomsnittligt, hb = halvt bugande, b = bugande, kb = kraftigt bugande
Tähkän muoto: II = tasaleveä, ∧ = kärkeen kapeneva, () = sukkulamainen/ Axets form: I I = jämbrett, ∧ = avsmalnande mot spetsen, () = spolfomat
Tyvisukasen karvat: l = lyhyet, p = pitkät/ Basalborstens hårlängd: k = korta, l = långa
pil. = pilosum, vatsavako karvainen/ pil. = pilosum, kanthår vid bukfåran

11.3 Råg (*Secale cereale*)

Förökningssätt	Korspollinerad	
Utsädesklasser, andra än hybrider	Basutsäde 1 gen. (B1) Basutsäde 2 gen. (B2) Basutsäde 3 gen. (B3)	Certifikatutsäde gen. (C)
Utsädesklasser, hybrider	Basutsäde gen. (B) (föräldralinjerna)	Certifikatutsäde gen. (C) (hybridutsäde)
Förfruktsbegränsningar	Basutsäde: minst 2 år efter att i odlingen senast har odlats en annan rågsort eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort Certifikatutsäde: minst 1 år efter att i odlingen senast har odlats en annan rågsort eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort. För höstråg räknas anläggningsåret som förfruktsår.	
Isoleringsavstånd	Andra än hybrider Basutsäde Certifikatutsäde Vid produktion av föräldralinjer (stam- och basutsäde) för hybrider när utsädesproduktionen baserar sig på hansterilitet när utsädesproduktionen inte baserar sig på hansterilitet Vid produktion av hybridutsäde	 300 m 250 m 1 000 m 600 m 500 m
Skadliga odlingsväxter	Havre, korn, rågvete, vete Höstvete måste ovillkorligen antecknas i protokollet.	
Provruta för sortäkthet	Basutsäde Certifikatutsäde Vid hybridproduktion ska steriliteten för den hansterila linjen vara minst 98 procent.	30 m ² 10 m ²
Provruta för artrenhet	Alla utsädesklasser	10 m ²
Provruta för sjukdomar	Mjöldryga	10 m ² Vid odlingsgranskningen finns det inga begränsningar för mjöldryga, men observationer ska antecknas i protokollet. Vid laboratoriebestämning får mjöldryga förekomma högst 1–4 st./500 g beroende på utsädesklassen. Vid laboratoriebestämning räknas också varje del av en mjöldryga som gått sönder som en hel mjöldryga.
Hybridproduktion	Se avsnitt 9.6. Den som granskar hybrid sorter för första gången ska kontakta Livsmedelsverket före den första granskningen.	
Primära kännetecken	Sekundära kännetecken	
- växtbeståndets färg - beläggning: bladslidan, axet - tidpunkten för axgång	- längden på bladet nedanför flaggbladet - stråets behåring nedanför axet - aleuronskiktets färg	

- höjd
- axets ställning, längd
- axets täthet, för

Ruis / Råg

2025

Lajike / Sort	Aikaisuus / Tidighet	Kasvuston väri / Växtbeståndets färg	Varren pituus / Höjd	Tähkän pituus / Axets längd	Tähkän muoto / Axets form	Muita tuntomerkkejä / Övriga kännetecken
Populaatiolajikkeet / Populationsorter						
Dankowskie Agat	4	harmahtavan vihreä / gråskiftande grönt	3	3	/ \	Tähkä härmeinen, tähkän alapuolella hyvin vähän karvoja / Axet är grått, behåringen nedanför axet mycket lite
Dankowskie Granat	2	harmahtavan vihreä / gråskiftande grönt	6	6	/ \	
Dankowskie Turkus	3		6	6	/ \	
Juuso	kevätruus / vårråg	vaalean vihreä / ljus grönt	5	4		Tähkän nuokkumisasento vaakasuora, karvoja tähkän alapuolella keskimääräistä runsaammin / Axet horizontal behåringen nedanför axet rikhaltig
Reetta	5	harmaa / grått	7	5	- / \	Tähkän asento puolipysty / Axet som moget halvt upprätt
Rogo	kevätruus / vårråg		5	4	/ \	Tähkän alapuolella hyvin vähän karvoja / Behåringen nedanför axet mycket lite
Synteettiset lajikkeet / Syntetiska sorter						
Kapitän	5	harmaa / grått	4	4	- / \	
Hybridilajikkeet / Hybridsorter						
Caspian (*)	5	harmaa / grått	4	3	/ \	
Evoló (*)	5	harmahtavan vihreä / gråskiftande grönt	3	4	/ \	lyhytkortinen, tähkän nuokkumisasento vaakasuora-alaspäin / Kortstråig, axet som moget vågrätt -nerför
Helltop (*)	4	harmahtavan vihreä / gråskiftande grönt	3	4	/ \	
KWS Jethro (*)	4		5	6	/ \	
KWS Rotor (*)	5		5	5	/ \	
Picasso (*)	5	harmaa / grått	2	5		Hyvin lyhytkortinen, tähkä nuokkuva, keskinkertainen - tiheä / Mycket kortstråig, axet böjer sig, medelmåttigt – tätt

(* Kuvaus koskee käyttösiementä. Hybridivanhempien kuvaukset saatavissa pyydettyessä

Syysrukiin maatislajikkeet

Höstrågs ursprungsvarieter

2025

Lajike / Sort	Aikai-suus	Kasvuston väri	Varren pituus	Tähkän pituus	Tähkän muoto	Muita tuntomerkkejä / Övriga kännetecken
Aunus	5	keskivihreä / medel grönt	8	5		
Eelis-Antti	5	keskivihreä / medel grönt	5	5		
Haukipuro	4	keskivihreä / medel grönt	6	5		
Hermanni	6	keskivihreä / medel grönt	9	5		
Iivo	5	keskivihreä / medel grönt	5	5	- /\	Tähkä harva - keskinkertainen, tuleentuneena puolipysty - vaakasuorassa / Axet glest - medelmåttigt, som moget halvt upprätt - vågrätt
Joppe	4	keskivihreä / medel grönt	8	5	- /\	
Leivonen	7	keskivihreä / medel grönt	8	7		
Liisa	5	keskivihreä / medel grönt	5	6		
Mansikka-Ahon Vihtori	5	keskivihreä / medel grönt	6	7	- /\	
Polvijärven Matti	5	keskivihreä / medel grönt	7	5		
Pääkkölä	5	keskivihreä / medel grönt	7	6		
Taavetti	5	keskivihreä / medel grönt	9	9		

(* Beskrivningen gäller bruksutsäde. Beskrivningar av hybridföräldrarna kan fås på begäran, med undantag av borstens fördelning. Alla egenskaper som anges med siffror har bedömts enligt skalan 1–9. Ju lägre värde, desto tidigare, glesare, smalare eller kortare är sorten beträffande den aktuella egenskapen. Axets form: || = jämbrett, /\ = avsmalnande mot spetsen, \/ = bredare mot spetsen, () = spolformat. På grund av korspollineringen kan egenskaperna variera i synnerhet hos populationssorterna.

11.4 Rågvete (*x Triticosecale*)

Förökningssätt	I Finland odlas självpollinerande sorter	
Utsädesklasser, andra än hybrider	Basutsäde 1 gen. (B1)	Certifikatutsäde 1 gen. (C1)
	Basutsäde 2 gen. (B2)	Certifikatutsäde 2 gen. (C2)
	Basutsäde 3 gen. (B3)	
Utsädesklasser, hybrider	Basutsäde gen. (B)	Certifikatutsäde gen. (C)
Förfruktsbegränsningar	Basutsäde: minst 2 år efter att i odlingen senast har odlats en annan rågvetesort eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort	
	Certifikatutsäde: minst 1 år efter att i odlingen senast har odlats en annan rågvetesort eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort. För höstrågvete räknas anläggningsåret som förfruktsår.	
Isoleringsavstånd	Självpollinerande sorter	
	Basutsäde	50 m
	Certifikatutsäde	20 m
Sortbegränsningar	Inga sortbegränsningar	
Skadliga odlingsväxter	Havre, korn, råg, vete	
Provruta för sortäkthet	Självpollinerande sorter	
	Basutsäde	2 m ²
	Certifikatutsäde 1 gen.	1 m ²
	Certifikatutsäde 2 gen.	0,3 m ² (t.ex. 0,3 m x 1 m)
Provruta för artrenhet	Alla sorter och utsädesklasser	10 m ²
Primära kännetecken	Sekundära kännetecken	

- axgång
- vaxöverdrag på bladslidan och axet
- stråaxelns behåring
- växtens höjd
- axets färg
- axets längd och täthet
- borstens fördelning på axet och deras
längd vid axspetsen
- skärmfjällets behåring

- antocyanin på stiplerna

Sortkännetecken för rågvete

RUISVEHNÄLAJIKKEIDEN TUNTOMERKKEJÄ
SORTKÄNNETECKEN HOS RÅGVETE

	ANTOSYAANIA KORVAKEISSA ANTOCYANFÄRG PÅ BLADÖRON	TÄHKÄ AX			KORRENNISKAN KARVAISUUS HÄRIGHET AV STRÅ UNDER AX	VIHNEET BORST		KALEEN KARVAISUUS HÄRIGHET AV SKÄRMFJÄLL	VUODENAİKATYYPI FORM	MUITA TUNTOMERKKEJÄ ÖVRIGA KÄNNETECKEN
		HÄRMEISYYS VAXÖVERDRAG	PITUUS (PL. VIHNEET) LÅNGD (EXKL. BORST)	TIHEYS TÄTHET		JAKAUTUMINEN FÖRDELNING	PITUUS TÄHKÄN KÄRJESSÄ LÅNGD PÅ AXTOPPEN			
Lanetto	7	7	6	6	9	3	5	karvainen hårig	syys höst	
Mazur	7	6	3	5	7	3	7	puuttuu saknas	kevät vår	
Nagano	1	5	3	5	7	3	3	karvainen hårig	kevät vår	
Orinoko	5	5	4	5	7	3	8	puuttuu saknas	syys höst	
Puzon	7	6	3	5	7	3	5	puuttuu saknas	kevät vår	
Ruja	5	7	7	5	2	3	5	puuttuu saknas	syys höst	
Santos	3	7	6	5	2	3	7	puuttuu saknas	kevät vår	
Sequenz	4	7	5	4	8	3	5	karvainen hårig	syys höst	

Somtri	7	5	5	6	7	3	7	karvainen hårig	kevät vår	
Stelvio	5	6	6	5	7	3	5	ei/nej	syys höst	
SU Toppus	8	8	6	5	9	3	7	karvainen hårig	syys höst	
Tadeus	7	3	5	5	7	3	1	karvainen hårig	syys höst	
Temuco	3	6	6	6	8	3	5	ei/nej	syys höst	
Tomcat	9	8	4	7	9	3	4	karvainen hårig	kevät vår	

Kaikki numeroilla ilmoitetut ominaisuudet on arvosteltu asteikolla 1-9. / Gradering har gjorts på skalan 1-9.

Mitä pienempi arvo on, sitä aikaisempi-lyhyempi-harvempi-kapeampi lajike on. / Ju mindre numret är, desto tidigare-kortare-glesare-smalare är sorten.

Vihneiden jakautuminen tähtässä: 1 = vain kärjessä, 2 = puoleen väliin tähkää, 3 = koko tähkä

Fördelning av borst på ett ax: 1 = endast toppen, 2 = översta 1/2, 3 = hela längden

11.5 Vete (*Triticum aestivum*)

Förökningssätt	Självpollinerande	
Utsädesklasser	Basutsäde 1 gen. (B1)	Certifikatutsäde 1 gen. (C1)
	Basutsäde 2 gen. (B2)	Certifikatutsäde 2 gen. (C2)
	Basutsäde 3 gen. (B3)	
Förfruktsbegränsningar	Basutsäde: minst 2 år efter att i odlingen senast har odlats en annan vetesort eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort	
	Certifikatutsäde: minst 1 år efter att i odlingen senast har odlats en annan vetesort eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort. För höstvete räknas anläggningsåret som förfruktsår.	
Isoleringsavstånd	Odlingarna ska placeras så att det inte finns risk för inblandning vid tröskningen.	
Skadliga odlingsväxter	Havre, korn, råg (särskilt i höstvete), rågvete	
	Tvåradigt korn och vete är i vissa fall svåra att skilja åt genom sortering. Ange i protokollet om kornet är två- eller flerradigt.	
Provruta för sortäkt	Basutsäde	2 m ²
	Certifikatutsäde 1 gen.	1 m ²
	Certifikatutsäde 2 gen.	0,3 m ² (t.ex. 0,3 m x 1 m)
Provruta för artrenhet	Alla utsädesklasser	10 m ²
Provruta för sjukdomar	Stinksot på vete	1 m ²
Vid odlingsgranskningen finns det inga begränsningar för mjöldryga, men observationer ska antecknas i protokollet. Vid laboratoriebestämning får mjöldryga förekomma högst 1–4 st./500 g beroende på utsädesklassen. Vid laboratoriebestämning räknas också varje del av en mjöldryga som gått sönder som en hel mjöldryga.		

Primära kännetecken

- axgång
- stråaxelns, bladslidans och axets vaxöverdrag
- växtens höjd
- axets färg
- axets form, täthet och längd
- borstlängden
- skärmfjällets behåring

Sekundära kännetecken

- skärmfjällets skulderbredd och -form
- form och längd på skärmfjällets udd
- stråets soliditet mitt emellan axet och den översta noden

KEVÄTVEHNÄLAJIKKEIDEN TUNTOMERKKEJÄ / SORTKÄNNETECKEN HOS VÄRVETE

	HÄRMEISYYS/VAXÖVERDRAG		TÄHKÄ / AX						
	TÄHKÄ / AX	KORRENNISKA / STRÄ NEDANFÖR AXET	VÄRI / FÄRG	MUOTO / FORM	TIHEYS / TÄTHET	VIHNEELLISYYS	VIHNEEN PITUUS / BORST: LÄNGD	NUKKATÄHKÄINEN	MUITA TUNTOMERKKEJÄ / ÖVRIGA KÄNNETECKEN
Alli	5	7	vaalea/vit		5	kärjessä/ toppborst	4	ei/nej	
Amaretto	6	6	vaalea/vit	/\	4	kärjessä/ toppborst	3-4	ei/nej	
Anabel	6	8	vaalea/vit	/\	5	kärjessä/ toppborst	5	ei/nej	
Bailando	7	9	vaalea/vit		6	kärjessä/ toppborst	4	ei/nej	
Bjarne	3	4	vaalea/vit	- /\	4	kärjessä/ toppborst	5	ei/nej	
BOR Helga	5	7	vaalea/vit	\ /	5	kärjessä/ toppborst	4	ei/nej	
BOR Vuokko	7	8	vaalea/vit		5	kärjessä/ toppborst	3	ei/nej	
Broca	8	6	vaalea/vit	/\	6	kärjessä/ toppborst	3	ei/nej	
Brolin/Eleven	8	7	vaalea/vit	/\	5	kärjessä/ toppborst	3	kyllä/ja	
Calispero	8	8	vaalea/vit	/\	6	kärjessä/ toppborst	3	ei/nej	
Calixo	4	3	vaalea/vit	/\	2	kärjessä/ toppborst	7	ei/nej	
Cornetto	6	8	vaalea/vit	/\	4	koko tähkässä/ borst	8	ei/nej	
Dafne	7	7	vaalea/vit		4	kärjessä/ toppborst	4	ei/nej	

Demonstrant	6	7	vaalea/vit		3	kärjessä/ toppborst	5	ei/nej	
Diskett	7	7	vaalea/vit	/\	4	kärjessä/ toppborst	6	ei/nej	
Elegant	6	7	vaalea/vit		5	kärjessä/ toppborst	3	ei/nej	
Embla	6	8	vaalea/vit	/\	4	kärjessä/ toppborst	2	ei/nej	
Goldspring	3	5	vaalea/vit		6	kärjessä/ toppborst	2	ei/nej	
Helmi	6	7	vaalea/vit		6	kärjessä/ toppborst	4	ei/nej	
Herttua	5	5	vaalea/vit		5	kärjessä/ toppborst	4	ei/nej	
Hilkka	5	7	vaalea/vit		5	kärjessä/ toppborst	3	ei/nej	
Iceman	7	9?	vaalea/vit	/\	4	kärjessä/ toppborst	3	ei/nej	
Iisakki	7	8	vaalea/vit	/\	4	kärjessä/ toppborst	3	ei/nej	
Intelligence	8	8	vaalea/vit		4	kärjessä/ toppborst	4	ei/nej	
Jaarli	7	7	vaalea/vit		5	kärjessä/ toppborst	4	ei/nej	
Kreivi	6	7	vaalea/vit	/\	5	kärjessä/ toppborst	4	ei/nej	
KWS Jordum	6	7	vaalea/vit		5	kärjessä/ toppborst	3	ei/nej	
KWS Mistral	7	9	vaalea/vit	/\	7	kärjessä/ toppborst	4	ei/nej	
KWS Pensum	7	9	vaalea/vit	/\	3	kärjessä/ toppborst	3	ei/nej	
KWS Sharki	7	8	vaalea/vit		5	kärjessä/ toppborst	3	1	
KWS Solanus	5	6	vaalea/vit	/\	6	kärjessä/ toppborst	5	ei/nej	
Leijona	7	8	vaalea/vit		4	kärjessä/ toppborst	3	ei/nej	
Lennox	7	7	vaalea/vit	/\	4	kärjessä/ toppborst	3	ei/nej	

Licamero	3	3	vaalea/vit	/ \	5	kärjessä/ toppborst	4	ei/nej	
Linnea	8	8	vaalea/vit	/ \	6	kärjessä/ toppborst	3	ei/nej	
Manu	4	6	ruskea/ färgad	/ \ - I I	4	kärjessä/ toppborst	3	ei/nej	
Nalle	6	7	vaalea/vit	/ \	3	kärjessä/ toppborst	4	ei/nej	
Prosa	5	6	vaalea/vit	()	4	koko tähkässä/ borst	9		
Quarna	5	5	vaalea/vit	I I	6	puuttuvat/ saknas	1	ei/nej	
Quatrox	8	8	vaalea/vit	/ \	4	kärjessä/ toppborst	2	ei/nej	
Ropi	6	6	vaalea/vit	I I	4	kärjessä/ toppborst	4	ei/nej	korsi osittain täyteinen
Seance	6	7	vaalea/vit	/ \	5	kärjessä/ toppborst	5	ei/nej	
Selina	6	7	vaalea/vit	/ \	5	kärjessä/ toppborst	3	ei/nej	
Senni	6	7	vaalea/vit	/ \	6	kärjessä/ toppborst	3	ei/nej	
Sertori	6	6	ruskea/ färgad	I I	7	koko tähkässä/ borst	9	ei/nej	
Sibelius	9	9	vaalea/vit	I I	6	kärjessä/ toppborst	5	ei/nej	
Skandik	8	8	vaalea/vit	I I	6	kärjessä/ toppborst	4	ei/nej	
Wicki	7	6	vaalea/vit	/ \	5	koko tähkässä/ borst	8	ei/nej	
Winx	6	8	vaalea/vit	/ \	4	kärjessä/ toppborst	3	ei/nej	
WPB Sunniva	7	8	vaalea/vit	/ \	5	koko tähkässä/ borst	7	ei/nej	
WPB Troy	7	8	vaalea/vit	/ \	4	kärjessä/ toppborst	5	ei/nej	

Zenon	5	5	vaalea/vit	/ \	4	kärjessä/ toppborst	3	ei/nej	
-------	---	---	------------	-----	---	------------------------	---	--------	--

Kaikki numeroilla ilmoitetut ominaisuudet on arvosteltu asteikolla 1-9. / Gradering har gjorts på skalan 1-9.

Mitä pienempi arvo on, sitä aikaisempi-lyhyempi-harvempi-kapeampi lajike on. / Ju mindre numret är, desto tidigare-kortare-glesare-smalare är sorten.

Tähkän muoto / Axets form: I I=tasapaksu/parallel, / \=kärkeen kapeneva/avsmalnande, \ /=kärkeen levenevä/klubbformig, () = sukkulamainen/spolformig

Olkapään muoto / Skuldras form: 1 = luisu/sluttande, 3 = hieman luisu/lätt sluttande, 5 = suora/plan, 7 = kohonnut/stigande

SYYSVEHNÄLAJIKKEIDEN TUNTOMERKKEJÄ / SORTKÄNNETECKEN HOS HÖSTVETE

	HÄRMEISYYS/VAXÖVERDRAG		TÄHKÄ / AX						
	TÄHKÄ / AX	KORRENNISKA / STRÅ NEDANFÖR AXET	VÄRI / FÄRG	MUOTO / FORM	TIHEYS / TÄTHET	VIHNEELLISYYS	VIHNEEN PITUUS / BORST: LÄNGD	NUKKATÄHKÄINEN	MUITA TUNTOMERKKEJÄ / ÖVRIGA KÄNNETECKEN
Alomar	7	8	vaalea/vit	/ \	4	kärjessä/ toppborst	2	?	
Aspekt	7	7	vaalea/vit	I I	3	kärjessä/ toppborst	2	ei/nej	
BOR Kieku	4	7	vaalea/vit	/ \	5	kärjessä/ toppborst	1	ei/nej	
BOR Leivo	7	7	vaalea/vit	I I	5	kärjessä/ toppborst	2	ei/nej	
Botnica	4	6	vaalea/vit	/ \	7	kärjessä/ toppborst	2	ei/nej	
Bright	7	7	vaalea/vit	I I	5	kärjessä/ toppborst	5	ei/nej	
Ceylon	6	7	vaalea/vit	/ \	4	kärjessä/ toppborst	4	ei/nej	
Creator	6	5	vaalea/vit	/ \	5	kärjessä/ toppborst	5	ei/nej	

Emilio	7	7	vaalea/vit	/ \	5	koko tähkässä/ borst	7	ei/nej	
Etana	6	6	vaalea/vit	l l	5	kärjessä/ toppborst	3	ei/nej	
Fenomen	2	8	vaalea/vit	()	4	koko tähkässä/ borst	9	?	
Hilma	7	8	vaalea/vit	l l	6	kärjessä/ toppborst	4	ei/nej	
Ibarra	7	7	vaalea/vit	l l	5	kärjessä/ toppborst	5	ei/nej	
Igloo	7	8	vaalea/vit	l l	4	kärjessä/ toppborst	3	ei/nej	
Informer	9	9	vaalea/vit	/ \	5	kärjessä/ toppborst	2	ei/nej	
KWS Ahoi	6	8	vaalea/vit	l l	6	kärjessä/ toppborst	4	ei/nej	
KWS Emerick	5	7	vaalea/vit	/ \	3	kärjessä/ toppborst	2	ei/nej	
KWS Imperium	8	9	vaalea/vit	/ \	5	kärjessä/ toppborst	3	ei/nej	
KWS Spencer	5	7	vaalea/vit	/ \	5	kärjessä/ toppborst	1	ei/nej	
LG Nida	6	7	vaalea/vit	l l	4	kärjessä/ toppborst	5	ei/nej	
Naima	7	7	vaalea/vit	l l	4	kärjessä/ toppborst	5	ei/nej	
NOS Tuija	8	8	vaalea/vit	l l	5	kärjessä/ toppborst	5	ei/nej	
Pinja	7	6	vaalea/vit	l l	5	kärjessä/ toppborst	4	ei/nej	
RGT Kilimanjaro	8	8	vaalea/vit	()	4	kärjessä/ toppborst	5	ei/nej	
RGT Marstrand	8	8	vaalea/vit	l l	4	kärjessä/ toppborst	7	ei/nej	
Skagen	6	5	vaalea/vit	/ \	4	kärjessä/ toppborst	3	ei/nej	
Stinger	8	7	vaalea/vit	/ \	3	kärjessä/ toppborst	5	ei/nej	

SW Magnifik	5	5	vaalea/vit	/ \ - I I	6	kärjessä/ toppborst	1-2	ei/nej	
Turanus	4	8	vaalea/vit	I I	6	koko tähkässä/ borst	8	ei/nej	

Kaikki numeroilla ilmoitetut ominaisuudet on arvosteltu asteikolla 1-9. / Gradering har gjorts på skalan 1-9.

Mitä pienempi arvo on, sitä aikaisempi-lyhyempi-harvempi-kapeampi lajike on. / Ju mindre numret är, desto tidigare-kortare-glesare-smalare är sorten.

Tähkän muoto / Axets form: I I=tasapaksu/parallel, / \=kärkeen kapeneva/avsmalnande, \ /=kärkeen levenevä/klubbformig, () = sukkulamainen/spolformig

Olkapään muoto / Skuldras form: 1 = luisu/sluttande, 3 = hieman luisu/lätt sluttande, 5 = suora/plan, 7 = kohonnut/stigande

11.6 Solros (*Helianthus annuus*)

Förökningssätt	Korspollinerade	
Utsädesklasser	Basutsäde gen. (B)	Certifikatutsäde gen. (C)
Förfruktsbegränsningar	Minst 1 år efter att i odlingen senast har odlats en annan solrossort eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort	
Isoleringsavstånd	Basutsäde, hybrider	1 500 m
	Basutsäde, andra än hybrider	750 m
	Certifikatutsäde	500 m
Sortbegränsningar	Inga sortbegränsningar	
Skadliga odlingsväxter	-	
Provrutor för sortäkthet	Basutsäde	30 m ²
	Certifikatutsäde	10 m ²
Hybridproduktion	Minst två odlingsgranskningar ska göras under växtperioden. För att hansteriliteten ska kunna konstateras ska åtminstone den ena granskningen utföras under blomningen. Den som granskar hybrid sorter för första gången ska ovillkorligen kontakta Livsmedelsverket före den första granskningen.	
Provruta för artrenhet	Alla utsädesklasser	10 m ²
Provruta för sjukdomar	Alla utsädesklasser	1 m ²
Primära kännetecken	Sekundära kännetecken	
Kontakta Livsmedelsverket.		

11.7 Klöver (*Trifolium*-släktet)

Alsikeklöver, rödklöver och vitklöver

Förökningssätt	Korspollinerade	
Antal skördeår	3 år i följd	andra än vit sötväppling (honungsklöver) och getruta
	5 år i följd	vit sötväppling (honungsklöver) och getruta
	Skördeåren räknas från det år då den första fröskörden bärgas. Mellanår ökar inte skördeårens maximala antal.	
Utsädesklasser	Basutsäde gen. (B)	Certifikatutsäde gen. (C)
Förfruktsbegränsningar	Minst 3 år efter att i odlingen senast har odlats en annan sort av samma klöverart eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort. Anläggningsåret är inte förfruktsår.	
Isoleringsavstånd	Odlingar under 2 ha	
	Basutsäde	200 m
	Certifikatutsäde	100 m
	Odlingar över 2 ha	
	Basutsäde	100 m
	Certifikatutsäde	50 m
Sortbegränsningar	På en och samma lägenhet rekommenderas endast odling av en sort av samma art i taget.	
Skadliga odlingsväxter	Alsikeklöver: rödklöver, rybs, vitklöver Rödklöver: alsikeklöver, lusern, sötväppling, rybs, vitklöver	
Skadliga ogräs	Alsikeklöver, rödklöver: skräppor, svinmålla, kvickrot, måror, baldersbrå, penningört, dån, pilört, stjärnblommor (vid tröskningen)	
Provruta för sortäktighet	Basutsäde	30 m ²
	Certifikatutsäde	10 m ²
Provruta för artrenhet	Basutsäde	30 m ²
	Certifikatutsäde	10 m ²
	Om den främmande arten är alsikeklöver i rödklöver eller vice versa används provrutestorleken och tabellerna för underkännande som gäller sortäktigheten.	
Anmärkning	Det finns diploida och tetraploida sorter av rödklöver. De diploida sorterna är mindre till storleken (blomställning, bladstorlek, längd) än de tetraploida sorterna.	
Primära kännetecken	Sekundära kännetecken	
- individens längd	- bladens storlek	
- växtsätt	- andelen växter med vita fläckar	
- blomningstid, utvecklingsstadium		
- beståndets färg		
- blomställningens färg		

Sortkännetecken för klöver

Puna-apila / Rödklöver

2025

Lajike / Sort	Kukinnan aikaisuus / Blomningstid	Varren pituus / Stälkens längd	Lehdykän pituus / Bladlängd	Lehdykän leveys / Bladbredd	Huomautuksia / Anmärkningar
Betty	3	4	5	6	matala, aikainen, tetraploidi
Bjursele	3	4	4	4	hyvin aikainen aikainen, joukossa valkolaikkuisia yksilöitä, muuten kukat tummia, diploidi
Gandalf	7	8	6	3	diploidi
Ilte	9	9	8	3	tetraploidi
Jokioinen	9	5	5	5	myöhäinen, valkokukkaisia yksilöitä n. 5%, jotka kukkivat myöhemmin, diploidi
Lone	8	7	6	6	tetraploidi
Peggy	6	9	5	4	tetraploidi
Raisa	5	8	2	3	diploidi
Saija	5	5	5	5	diploidi
Selma	8	8	7	5	diploidi
SW Torun	6	6	6	8	isolehtinen, tetraploidi
SW Yngve	6	5	5	5	diploidi
Varte	3	3	6	7	tetraploidi

Ju mindre numret är, desto tidigare/kortare/smalare är sorten.

Valkoapila / Vitklöver

2025

Lajike / Sort	Kukinnan aikaisuus / Blomningstid	Kasvuston korkeus / Höjd	Lehdykän pituus / Bladlängd
Isokallio	5	4	2
Jögeva 4	5	9	5
SW Hebe	3	5	5

Alsikeapila / Alsikeklöver

2025

Lajike / Sort	Kukinnan aikaisuus / Blomningstid	Varren pituus / Stälkens längd	Lehdykän pituus / Bladlängd
Frida	5	5	5
Savola (maatiainen)	5	4	3

11.8 Hampa (*Cannabis sativa*)

Förökningssätt	Korspollinerad			
	Sorterna kan vara monoika (han- och honblommor på samma växtindivid) eller dioika (han- och honblommor på olika växtindivider). Exempelvis Finola-oljehampa är dioik.			
Utsädesklasser	Utsädesklasserna är beroende av om sorten är monoik eller dioik.			
	Monoika sorter		Dioika sorter	
	Basutsäde gen. (B)		Basutsäde gen. (B)	
	Certifikatutsäde 1 gen. (C1)		Certifikatutsäde gen. (C)	
	Certifikatutsäde 2 gen. (C2)			
Förfruktsbegränsningar	Minst 1 år efter att i odlingen senast har odlats en annan hampasort eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort			
Isoleringsavstånd	Monoika sorter		Dioika sorter	
	Basutsäde	5 000 m	Basutsäde	400 m
	Certifikatutsäde	1 000 m	Certifikatutsäde	200 m
Sortbegränsningar	Endast en hampasort i taget får vara i produktion på brukningsenheten.			
Skadliga odlingsväxter	Spannmål, såsom vete, kan orsaka besvär vid sorteringen, om kärnorna är små.			
Skadliga ogräs	Åkerbinda, knölsyska, dân			
Provruta för sortäkthet	Basutsäde		30 m ²	
	Certifikatutsäde		10 m ²	
Provruta för artrenhet	Alla utsädesklasser		10 m ²	
Provruta för sjukdomar	-			
Sorter	I Finland har tills vidare (2025) utsäde producerats endast av Finola-oljehampa. Finola är en dioik och en kortväxt hampasort. Se illustrationen på följande sida. Du hittar beskrivningarna av de nya hampasorterna på sidan 86.			

Bild 26. Finola-oljehampa. Hanindividerna (*) är högre än honindividerna (**). I blomningsskedet är hanindividernas blommor större och mer framträdande.

HAMPPULAJIKKEIDEN TUNTOMERKKEJÄ / SORTKÄNNETECKEN HOS HAMPA

2025

	Tyyppi Typ	Antosyaanin voimakkuus Antocyaninfärgens intensitet		Lehti: lehdyköiden määrä Blad: antal flygblad	Keskimmäinen lehdykkä Mittenblad		Kasvuston korkeus Växthöjd	Päävarsi Huvudstam		
		lehtikanta bladskaft	hedekukka hanblomma		pituus längd	leveys bredd		nivelvään pituus längd på internoden	paksuus tjocklek	uurteiden syvyys djup av fårona
Finola	kaksi- kotinen tvåbo	hyvin voimakas mycket stark	voimakas - hyvin voimakas stark - mycket stark	vähän - keskin- kertainen låg - medium	keskin- kertainen medium	hyvin kapea - kapea mycket smal - smal	hyvin lyhyt mycket kort	hyvin lyhyt mycket kort	ohut tunn	matala grund
Finola2	kaksi- kotinen tvåbo	puuttuu tai hyvin heikko ingen eller mycket svag	voimakas - hyvin voimakas stark - mycket stark	keskin- kertainen medium	keskin- kertainen medium	keskin- kertainen medium	lyhyt kort	keskin- kertainen medium	keskin- kertainen medium	matala grund
Katani	kaksi- kotinen tvåbo	puuttuu tai hyvin heikko ingen eller mycket svag	heikko låg	vähän få	keskin- kertainen medium	kapea smal	keskin- kertainen medium	keskin- kertainen medium	keskin- kertainen medium	matala grund
Rak	kaksi- kotinen tvåbo	puuttuu tai hyvin heikko ingen eller mycket svag	heikko låg	vähän få	keskin- kertainen medium	kapea smal	keskin- kertainen medium	keskin- kertainen medium	keskin- kertainen medium	matala grund

11.9 Ärt (*Pisum sativum*)

Förökningssätt	Självpollinerande	
Utsädesklasser	Basutsäde gen. (B)	Certifikatutsäde 1 gen. (C1) Certifikatutsäde 2 gen. (C2)
Förfruktsbegränsningar	Minst 2 år efter att i odlingen senast har odlats en annan ärtsort eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort	
Isoleringsavstånd	Odlingarna ska placeras så att det inte finns risk för inblandning vid tröskningen.	
Sortbegränsningar	Inga sortbegränsningar	
Skadliga odlingsväxter	Bondböna	
	Spannmål som odlas som stödväxt kan vara ocertifierad. Odlaren ska komma överens med packeriet om användningen av stödväxt.	
Provruta för sortäktthet	Basutsäde	30 m ²
	Certifikatutsäde 1 gen.	10 m ²
	Certifikatutsäde 2 gen.	10 m ²
Provruta för artrenhet	Alla utsädesklasser	10 m ²
Provruta för sjukdomar	-	
Primära kännetecken	Sekundära kännetecken	
- förekomst av småblad	- stiplernas storlek, marmorering och form	
- blommans färg	- småbladets storlek	
- antocyaninring vid stipelns bas	- formen på baljändan	
- blomningstid	- baljans böjning, bredd och längd	
- växtens höjd	- fodrets ställning och storlek	
	- storlek och form på seglets nedre kant samt övre hackets djup och förekomst av tagg	

Av stödgrödor för ärt kan fröskörd bärgas om odlingsgranskning är möjlig.

Sortkännetecken för ärt

**HERNEEN LAJIKERAJOITUSRYHMÄT JA TUNTOMERKKEJÄ
SORTBEGRÄNSNINGSGRUPPER OCH SORTKÄNNETECKEN HOS KOKÄRT**

2025

	KORVAKKEET/ STIPLERNA				YLÄVERHOLEHDET/ FODRETS ÖVRE FLIKAR		TERIÖ/ KRONA				PALKO/ BALJ		
	PITUUS/ LÅNGD	LEVEYS/ BREDD	LAIKKUISUUS/ FLÄCKIGHET		LEVEYS/ BREDD	MUOTO/ FORM	VÄRI / FÄRG	PURJEEN LEVEYS/ SEGLETS BREDD	PURJEEN ALAREUNAN MUOTO/ SEGLETS NEDERKANT, FORM		PITUUS/ LÅNGD	LEVEYS/ BREDD	KÄRJEN MUOTO/ SPETS FORM
Astronaute	5	3	4	ei nej	3	1	valkoinen vit	5	5	keltainen gul	4	5	2
Autentic	-	-	3	ei nej	-	-	valkoinen vit	-	-	keltainen gul	3	-	2
Bagoo	5	3	4	ei nej	5	2	valkoinen vit	6	7	keltainen gul	4	4	2
Balder	5	5	6	ei nej	4	2	valkoinen vit	5	6	keltainen gul	4	5	2
Captur	5	5	3	ei nej	5	1	valkoinen vit	8	7	keltainen gul	3	3	2
Eso	6	5	5	ei nej	4	2	valkoinen vit	5	7	keltainen gul	4	4	2
Expert	5	5	5	ei nej	4	2	valkoinen vit	5	6	keltainen gul	4	4	2
Greenway	5	5	5	ei nej	4	2	valkoinen vit	5	6	vihreä grön	5	5	2
Heikki	6	5	6	ei nej	3	2	valkoinen vit	6	8	keltainen gul	3	4	2
Iconic	5	6	6	ei nej	5	1	valkoinen vit	8	5	keltainen gul	3	3	2

Ingrid	5	5	5	ei nej	5	2	valkoinen vit	6	7	keltainen gul	4	3	2
Jymy	6	5	5	ei nej	6	2	valkoinen vit	7	9	vihreä grön	4	4	2
Karioka	6	5	5	ei nej	4	2	valkoinen vit	5	7	vihreä grön	5	5	2
Karita			4	ei nej	4	2	valkoinen vit	4	7	vihreä grön	4	5	2
KWS Kidam	5	3	4	ei nej	7	1	valkoinen vit	7	7	keltainen gul	3	2	2
Lacross	6	6	6	ei nej	5	2	valkoinen vit	4	4	keltainen gul	4	4	2
Lempi	6	5	8	ei nej	3	1	valkoinen vit	6	7	keltainen gul	5	5	2
Loviisa	5	5	6	ei nej	3	2	valkoinen vit	5	5	keltainen gul	4	5	2
Martti	5	5	5	ei nej	5	2	valkoinen vit	6	8	keltainen gul	3	4	2
Matilda	6	5	4	ei nej	4	2	valkoinen vit	4	5	vihreä grön	5	5	2
NOS Impact	4	4	6	ei nej	4	2	valkoinen vit	4	6	keltainen gul	4	6	2
Ostinato	6	7	5	ei nej	4	2	valkoinen vit	5	7	keltainen gul	5	6	2
Rocket	5	5	7	ei nej	5	2	valkoinen vit	5	5	keltainen gul	5	4	2
Rokka	5	4	6	ei nej	5	2	valkoinen vit	5	8	vihreä grön	5	4	2
Rose	5	5	5	ei nej	-	2	punainen röd	6	8	ruskea brun	4	2	2
Rubicon	5	7	8	ei nej	5	2	punainen röd	4	5	ruskea brun	4	4	2
Sisu	5	5	4	ei nej	4	2	valkoinen vit	6	6	vihreä grön	5	5	2

Skol	5	3	5	ei nej	5	1	valkoinen vit	6	7	keltainen gul	3	3	2
Stroma	5	4	4	ei nej	4	2	valkoinen vit	6	6	vihreä grön	4	3	2
Symbios	-	-	4	ei nej	-	-	valkoinen vit	-	-	keltainen gul	3	-	2

Kaikki numeroilla ilmoitetut ominaisuudet on arvosteltu asteikolla 1-9./ Gradering har gjorts på skalan 1-9.

Mitä pienempi arvo on, sitä lyhyempi-kapeampi lajike on./ Ju mindre numret är, desto kortare-smalare är sorten.

Laikkuisuus/ Fläckighet: 1=hyvin harva/ mycket otät, 3=harva/ otät, 5=keskinkertainen/ medelmättig, 7=tiheä/ tät, 9=hyvin tiheä/ mycket tät

Yläverholehden kärjen muoto/ Fodrets övre flikar, form: 1=tylppä/ trubbig, 2=terävä/ spetsig

Purjeen alareunan muoto/ Seglets nederkant, form: 1=voimakkaasti ylössuuntautuva/ starkt uppåtgående, 3=ylössuuntautuva/ uppåtgående, 5=suora/ plan, 7=alas taipuva/ nederåt gående, 9=voimakkaasti alas taipuva/starkt nederåt gående

Palon kärjen muoto/ Balj, spets form: 1=terävä/ spetsig, 2=tylppä/ trubbig

11.10 Bondböna (*Vicia faba*)

Förökningssätt	Korspollinerade	
Utsädesklasser	Basutsäde gen. (B)	Certifikatutsäde 1 gen. (C1) Certifikatutsäde 2 gen. (C2)
Förfruktsbegränsningar	Minst 2 år efter att i odlingen senast har odlats en annan bondbönesort eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort	
Isoleringsavstånd	Odlingar under 2 ha	
	B- och C1-klass	200 m
	C2-klass	100 m
	Odlingar över 2 ha	
	B- och C1-klass	100 m
	C2-klass	50 m
Sortbegränsningar	Inga sortbegränsningar	
Skadliga odlingsväxter	Foderärt	
Provruta för sortäkthet	Basutsäde	30 m ²
	Certifikatutsäde	10 m ²
Provruta för artrenhet	Basutsäde	30 m ²
	Certifikatutsäde	10 m ²
Provruta för sjukdomar	-	

Primära kännetecken

- mörk fläck på blomman
- växtens höjd
- blomningstid

Sekundära kännetecken

- baljans böjning, bredd och längd
- baljornas ställning
- bladens färg

Anmärkning

Boreal Växtförädling Ab anvisar att hålla längre isoleringsavstånd för sorter vars vicin-konvicinhalt är låg. Förädlarens anvisning är att odlaren skulle använda minst 500 m isoleringsavstånd för sorter vars vicin-konvicinhalt är hög, för att halten av skadliga ämnen inte börjar öka i kommande generationer.

Odlingsinspektören bör godkänna utsädesodlingar av bondböna enligt lagstiftningens minimikrav. På odlingsgranskningar av sorter med låg vicin-konvicinhalt önskas det dock att inspektören antecknar i protokollet om förädlarens anvisade 500 m uppfylls för till exempel sorten Vire.

Sortkännetecken för bondböna

HÄRKÄPAVUN LAJIKETUNTOMERKKEJÄ/ SORTKÄNNETECKEN HOS BONDBÖNA

2025

	Kasvin korkeus Växthöjd	Lehden väri Blad färg	Kukka Blomma		Palko Balj	
			Pituus Längd	Siipi: melaniinilaikun esiintyminen Vinge: melanin fläck	Pituus Längd	Leveys Bredd
Allison	6	tummanvihreä mörkgrön	4	kyllä ja	6	6
Alviira	5	vaaleanvihreä ljusgrön	4	kyllä ja	3	4
Daisy	6	harmaanvihreä grågrön	4	kyllä ja	5	5
Futura	5	vaaleanvihreä ljusgrön	5	kyllä ja	5	7
Hammer	5	vaaleanvihreä ljusgrön	5	kyllä ja	5	5
Into	1	keskivihreä mellangrön	6	kyllä ja	3	3
Kontu	5	harmaanvihreä grågrön	5	kyllä ja	3	3
Louhi	3	vaaleanvihreä ljusgrön	6	kyllä ja	3	4

Sampo	1	vaaleanvihreä ljusgrön	4	kyllä ja	2	3
Tiffany	6	keskivihreä mellangrön	4	kyllä ja	5	4
Vire	3	keskivihreä mellangrön	5	kyllä ja	3	4

Kaikki numeroilla ilmoitetut ominaisuudet on arvoiteltu asteikolla 1-9./ Gradering har gjorts på skalan 1-9.

Mitä pienempi arvo on, sitä lyhyempi- kapeampi lajike on. / Ju mindre numret är, desto kortare- smalare är sorten.

11.11 Oljedådra (*Camelina sativa*)

Förökningssätt	Korspollinerad
Utsädesklasser	Icke sortbetecknat kommersiellt (K)
Förfruktsbegränsningar	På grund av sjukdomsrisker rekommenderas minst 5 år efter att i odlingen senast har odlats korsblommiga arter.
Isoleringsavstånd	Inget krav på isoleringsavstånd
Sortbegränsningar	Inga sortbegränsningar
Skadliga odlingsväxter	Raps, rybs
Skadliga ogräs	Småsnärjmåra
Provruta för artrenhet	10 m ²
Provruta för sjukdomar	Förekomst av vitrost noteras i protokollet.
Anmärkning	Vid produktion av oljedådra ska det beaktas att frön av raps och rybs kan vara svåra att sortera bort från skörden av oljedådra. Vid utsädesproduktion lönar det sig också på grund av sjukdomsrisker att tillämpa en femårig växtföljd, så att man som förfrukt till oljedådra inte har haft andra korsblommiga arter såsom rybs, raps eller kålväxter.

11.12 Kummin (*Carum carvi*)

Förökningssätt	Korspollinerad	
Antal skördeår	Inga begränsningar	
Utsädesklasser	Basutsäde gen. (B)	Certifikatutsäde gen. (C) Icke sortbetecknat kommersiellt utsäde (K)
Förfruktsbegränsningar	Minst 2 år efter att i odlingen senast har odlats en annan kumminsort eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort. Det ovannämnda gäller inte produktion av icke sortbetecknat kommersiellt utsäde.	
Isoleringsavstånd	Basutsäde	400 m
	Certifikatutsäde	200 m
	Icke sortbetecknat kommersiellt utsäde	Inga krav
Sortbegränsningar	Endast en kumminsort i taget får vara i utsädesproduktion på brukningsenheten. I lägenhetens övriga produktion får inte samtidigt odlas en annan kumminsort. Det ovannämnda gäller inte produktion av icke sortbetecknat kommersiellt utsäde.	
Skadliga odlingsväxter	Lin	
Skadliga ogräs	Harkål, tistel, gråbo, baldersbrå, kirska	
Provruta för sortäkthet	Basutsäde	30 m ²
	Certifikatutsäde	10 m ²
Provruta för artrenhet	Basutsäde	30 m ²
	Certifikatutsäde	10 m ²
Anmärkning	Om kumminproduktionen är avsedd för produktion av kryddväxter kan kummin produceras som icke sortbetecknat kommersiellt utsäde. I detta fall gäller inga förfrukts- eller isoleringsavståndskrav för kumminet, och utsädesproduktionen begränsas inte av övrig kumminproduktion. Utsädesklassen som produceras är icke sortbetecknat kommersiellt utsäde.	

11.13 Lupiner (*Lupinus*-släktet)

Förökningssätt	Korspollinerade	
Utsädesklasser	Basutsäde gen. (B)	Certifikatutsäde 1 gen. (C1) Certifikatutsäde 2 gen. (C2)
Förfruktsbegränsningar	Minst 3 år efter att i odlingen senast har odlats en annan lupinsort av samma art eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort	
Isoleringsavstånd	Odlingar under 2 ha	
	B- och C1-klass	200 m
	C2-klass	100 m
	Odlingar över 2 ha	
	B- och C1-klass	100 m
	C2-klass	50 m
Sortbegränsningar	Inga sortbegränsningar	
Skadliga odlingsväxter	Övriga lupinarter	
Provruta för sortäkthet	Basutsäde	30 m ²
	Certifikatutsäde	10 m ²
Provruta för artrenhet	Basutsäde	30 m ²
	Certifikatutsäde	10 m ²
Provruta för sjukdomar	-	
Primära kännetecken	Sekundära kännetecken	
- blommans färg	- längden på det översta småbladet under den översta blommande noden	
- växtens höjd	- baljans längd (kontrollera i mitten av huvudblomningen)	

11.14 Ängssvingel, rödsvingel och rörsvingel (*Festuca*-släktet)

Förökningssätt	Korspollinerade	
Antal skördeår	3 år i följd	Rödsvingel
	4 år i följd	Ängssvingel
	6 år i följd	Rörsvingel
	Skördeåren räknas från det år då den första fröskörden bärgas. Mellanår ökar inte skördeårens maximala antal.	
Utsädesklasser	Basutsäde gen. (B)	Certifikatutsäde gen. (C)
Förfruktsbegränsningar	Minst 2 år efter att i odlingen senast har odlats en annan sort av samma art eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort. Anläggningsåret är inte förfruktsår.	
Isoleringsavstånd	Odlingar under 2 ha	
	Basutsäde	200 m
	Certifikatutsäde	100 m
	Odlingar över 2 ha	
	Basutsäde	100 m
	Certifikatutsäde	50 m
Sortbegränsningar	På en och samma lägenhet rekommenderas endast odling av en sort av samma art i taget.	
Skadliga odlingsväxter	Ängssvingel: rajgräs, rörsvingel	
Skadliga ogräs	Kvickrot, kummin, harkål, baldersbrå	
Provruta för sortäktighet	Basutsäde	30 m ²
	Certifikatutsäde	10 m ²
Provruta för artrenhet	Alla utsädesklasser	10 m ²
	Om en främmande art är svår att sortera bort från skörden, såsom rajgräs ur ängssvingel, används provrutornas storlek som gäller artrenhet och tabellen för underkännande som gäller sortäktigheten.	

Primära kännetecken

- individens längd
- växtsätt och beståndets färg
- utvecklingsstadium och tidpunkt för axgång

Sekundära kännetecken

- flaggbladets bredd och längd
- axets längd när axet är fullt utvecklat
- bladens bredd

Ängssvingel och timotej

För vissa uppmätta egenskaper är variationerna större än för andra. Den sortvisa variationskoefficienten berättar hur många procent individerna i genomsnitt avviker från medeltalet för egenskapen. I strållängden förekommer mindre variationer mellan individerna än i flaggbladets och blomställningens längd. Strållängden hos enskilda individer avviker i genomsnitt 9–14 % från genomsnittslängden. Hos timotej avviker blomställningens längd 20–25 % och flaggbladets längd 25–34 % från det uppmätta genomsnittet. Hos ängssvingel avviker flaggbladets bredd 21–26 % och längden 25–32 % från det uppmätta genomsnittet. Ju mindre variationskoefficienten är, desto tillförlitligare är egenskapen vid bestämningen av avvikande individer.

Sortkännetecken för ängssvingel

Nurminata / Ängssvingel

2025

Lajike / Sort	Korren pituus / Höjd	Kukinnan aikaisuus / Blomningstid	Lippulehden pituus / Flaggbladets längd	Lippulehden leveys / Flaggbladets bredd	Huomautuksia / Anmärkningar
BOR Rasmus	5	5	2	2	
Cosmopolitan	5	4	5	5	
Eevert	5	4	2	2	
Fure	7	6	5	6	Tämligen stabilt strå
Gunvor	7	3	4	2	
Hyperbola	3	5	5	5	
Ilmari	6	6	5	5	
Inkeri	6	7	6	5	

Kalevi	5	6	5	5	Lägger sig lätt, tidigare än Antti. Flaggbladet något längre och smalare än hos andra sorter.
Kasper	6	7	5	5	Tämligen svagt strå, lägger sig, strårikare än Salten
Klaara	5	7	4	5	
Salten	7	7	5	6	Stadig med få strån, bladen tämligen breda och glansiga, sista sorten som står upprätt
Sanntu	4	3	6	3	
SW Minto	5	7	4	3	
SW Revansch	6	6	5	5	
Tored	3	4	5	4	
Valtteri	5	7	5	5	
Venni	5	5	1	1	
Vestar	2	2	7	6	
Vidvin	7	4	3	4	

Ruokonata / Rörsvingel

2025

Lajike	Korren pituus / Höjd	Röyhyn pituus / Axets längd	Kukinnan aikaisuus / Blomningstid	Lippulehden pituus / Flaggbladets längd	Lippulehden leveys / Flaggbladets bredd	Huomautuksia / Anmärkningar
Birgitta	9	9	4	6	6	
Eleanora	6	6	6	3	3	
Karolina	8	9	8	6	6	Blomställningarna slokar.
Kora	9	9	3	7	6	
Retu	9	9	5	8	7	
Swaj	8	9	3	7	5	

Alla egenskaper som anges med siffror har bedömts enligt skalan 1–9. Ju lägre värde, desto tidigare, glesare, smalare eller kortare är sorten beträffande den aktuella egenskapen.

11.15 Lin (*Linum usitatissimum*)

Förökningssätt Självpollinerande

Utsädesklasser	Basutsäde 1 gen. (B1)	Certifikatutsäde 1 gen. (C1)
	Basutsäde 2 gen. (B2)	Certifikatutsäde 2 gen. (C2)
	Basutsäde 3 gen. (B3)	Certifikatutsäde 3 gen. (C3)

Förfruktsbegränsningar Minst 1 år efter att i odlingen senast har odlats en annan linsort eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort

Isoleringsavstånd Odlingarna ska placeras så att det inte finns risk för inblandning vid tröskningen.

Sortbegränsningar På en och samma lägenhet rekommenderas endast odling av en sort i taget.

Skadliga odlingsväxter -

Provruta för sortäktighet	Basutsäde	30 m ²
	Certifikatutsäde	10 m ²

Provruta för artrenhet	Alla utsädesklasser	1 m ²
-------------------------------	---------------------	------------------

Provruta för sjukdomar -

Primära kännetecken

- blomningstid
- blommans färg
- blommans storlek
- kronbladens veck
- växtens höjd
- frökapselns storlek

Sekundära kännetecken

- färg på ståndarsträngens övre del
- ståndarknappens färg
- färg på pistillens bas
- fransar på frökapselns mellanvägg

Sortkännetecken för lin

Sort	Blomma		Ståndarens färg		Färg på pistillens bas	Frökapsel		Övriga kännetecken
	Färg	Storlek	Ståndarsträngens övre del	Ståndarknapp		Storlek	Fransar på mellanväggen	
Abacus	Vit	4	Vit	Blåaktig	Vit	4	Saknas	
Faser	Vit	3	Vit	Blåaktig	Vit	2	Finns	
Heljä	Violett	5	Blå	Blåaktig	Blå	4	Finns	
Helmi	Blå	5	Blå	Blåaktig	Vit eller blå	4	Varierar	
Laser	Vit	3	Vit	Gulaktig	Vit	3	Saknas	Veckade kronblad

Alla egenskaper som anges med siffror har bedömts enligt skalan 1–9.

Ju lägre värde, desto tidigare, glesare, smalare eller kortare är sorten beträffande den aktuella egenskapen.

11.16 Rajgräs (*Lolium*-släktet)

Engelskt rajgräs, italienskt rajgräs och westerwoldiskt rajgräs

Förökningssätt Korspollinerade

Antal skördeår För fleråriga arter är skördeårens maximala antal 3 år i följd. Skördeåren räknas från det år då den första fröskörden bärgas. Mellanår ökar inte skördeårens maximala antal.

Utsädesklasser Basutsäde gen. (B) Certifikatutsäde gen. (C)

Förfruktsbegränsningar Minst 2 år efter att i odlingen senast har odlats en annan sort av samma rajgräsart eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort. Anläggningsåret är inte förfruktsår.

Isoleringsavstånd

Odlingar under 2 ha	
Basutsäde	200 m
Certifikatutsäde	100 m
Odlingar över 2 ha	
Basutsäde	100 m
Certifikatutsäde	50 m

Sortbegränsningar På en och samma lägenhet rekommenderas endast odling av en sort i taget.

Skadliga odlingsväxter Kummin, andra rajgräsarter, ängssvingel, rörsvingel

Skadliga ogräs Kvickrot, harkål

Provruta för sortäktighet

Basutsäde	30 m ²
Certifikatutsäde	10 m ²

Provruta för artrenhet

Basutsäde	50 m ²
Certifikatutsäde	10 m ²

Om den främmande arten är en annan rajgräsart, såsom italienskt rajgräs i en odling av engelskt rajgräs, används provrutornas storlek och tabellerna för underkännande som gäller sortäktigheten. Om den främmande arten är en annan art som är svår att åtskilja, såsom ängssvingel i en odling av westerwoldiskt rajgräs, används provrutornas storlek som gäller artrenheten och tabellerna för underkännande som gäller sortäktigheten.

Primära kännetecken

- individens längd
- växtsätt
- utvecklingsstadium och tidpunkt för axgång
- beståndets färg

Sekundära kännetecken

- flaggbladets bredd och längd
- axets längd när axet är fullt utvecklat
- bladens bredd

Sortkännetecken för engelskt rajgräs

Sort	Stråets längd	Blomningstid	Flaggbladets längd	Flaggbladets bredd
Riikka	5	7	5	5
SW Birger	7	4	7	6

Alla egenskaper som anges med siffror har bedömts enligt skalan 1–9.

Ju lägre värde, desto tidigare, glesare, smalare eller kortare är sorten beträffande den aktuella egenskapen.

11.17 Raps och rybs (*Brassica napus* ssp. *oleifera* och *B. rapa* ssp. *oleifera*)

Vid granskningen konstateras om det finns raps i rybsen eller vice versa.

Kännetecknen som åtskiljer raps och rybs

Egenskap	Raps	Rybs
Bladens färg	Blåskiftande grön	Klargrön
Storlek	Större i alla avseenden, grövre stjälk	Skörare och kortare (blommor, skidor, stjälk osv.)
Bladskivornas hår	Bladen saknar hår	Nedre bladen ofta håriga
Vaxbeläggning på de nedre bladskivorna	Finns.	Saknas.
Blommor som just slagit ut	Är på samma nivå som knopparna.	Sträcker sig högre än knopparna.
Stjälkbladen	Basen omsluter stjälken endast delvis.	Basen omsluter stjälken helt.

Rybs är av samma art som rova, och de påminner om varandra. Också rybs och kinakål är av samma art. Raps är av samma art som kålrot, och de påminner om varandra. En skada kan påverka tillväxten och utseendet hos raps och rybs mycket kraftigt. Exempelvis kan en skada på en ung växt åstadkomma en kraftig tillväxt, vilket kan leda till att växtindividen som skadats som ung kan bli avsevärt högre än det övriga beståndet och ha en relativt stabil stjälk. När man söker efter avvikande individer lönar det sig således alltid att undersöka basen på exceptionellt stora raps- och rybsindivider ifall de skulle vara skadade. Skadade växter räknas inte som avvikande. Områden utan klorofyll som ibland observeras på bladen är inte ett tecken på avvikelse. En blomfärg som avviker från den dominerande färgen är å sin sida ett tecken på avvikelse.

Syntetiska sorter av raps och rybs

Odlingsgranskning av syntetiska sorter (t.ex. Synthia och Synneva) innehåller ett undantag jämfört med granskning av populationssorter. Sortäktheten i en Synthia-utsädesodling som har grundats med utsäde av utsädesklass B blir lidande om odlingen gränsar till en Synthia-odling som har grundats med utsädesklass C. Kravet på isoleringsavstånd enligt utsädesklassen måste alltså uppfyllas även när en Synthia-odling som grundats med utsädesklass C finns i närheten av en utsädesodling som grundats med B-grundutsäde.

Hybridsorter av raps och rybs

Odlingar avsedda för produktion av raps- och rybshybrider ska granskas tre gånger under växtperioden. Den första granskningen görs före blomningen, den andra i mitten av blomningen och den tredje i slutet av blomningen. Steriliteten för den hansterila linjen ska vara minst 98 procent.

Raps (*Brassica napus ssp. oleifera*)

Förökningssätt	Korspollinerad	
Utsädesklasser	Basutsäde gen. (B)	Certifikatutsäde gen. (C)
Förfruktsbegränsningar	Minst 5 år efter att i odlingen senast har odlats en annan rapssort eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort. En rapshybrid ska produceras på ett åkerskifte där det inte odlats korsblommiga växter på fem år. För höstraps räknas anläggningsåret som förfruktsår.	
Isoleringsavstånd	Andra än hybrider	
	Basutsäde	200 m
	Certifikatutsäde	100 m
	Vid produktion av hybridutsäde	
	Basutsäde (föräldralinjerna)	500 m
	Certifikatutsäde (hybridproduktion)	300 m
Sortbegränsningar	På en och samma lägenhet tillåts endast odling av en sort i taget. På lägenheten kan man samtidigt producera en sort av vårraps och en sort av höstraps.	
Skadliga odlingsväxter	Rybs, senap	
Skadliga ogräs	Småsnärjmåra	
Provruta för sortäkthet, andra än hybrider	Basutsäde	30 m ²
	Certifikatutsäde	10 m ²
Provruta för artrenhet, andra än hybrider	Basutsäde	30 m ²
	Certifikatutsäde	10 m ²
	När det gäller arter som är svåra att skilja åt genom sortering, såsom raps och rybs, används tabellen för underkännande som gäller sortäktheten.	
Sjukdomar	Bomullsmögel	1 m ²
	Förekomsten anges i protokollet i formen st./1 m ² . Vid riklig förekomst av bomullsmögel anges en procentuell uppskattning.	
Hybridproduktion	Se avsnitt 9.6. Den som granskar hybrid sorter för första gången ska kontakta Livsmedelsverket före den första granskningen.	
Primära kännetecken	Sekundära kännetecken	
- beståndets tidighet och färg	- skidans egenskaper: sprötets och basens	
- blommans färg	längd, skidans färg	
- tendens att lägga sig, stjälkens tjocklek och längd	- de nedersta bladens tandning och	
	flikighet	

Rybs (*Brassica rapa* ssp. *oleifera*)

Förökningssätt	Korspollinerad	
Utsädesklasser	Basutsäde gen. (B)	Certifikatutsäde gen. (C)
Förfruktsbegränsningar	Minst 5 år efter att i odlingen senast har odlats en annan rybssort eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort. För höstrybs räknas anläggningsåret som förfruktsår.	
Isoleringsavstånd	Andra än hybrider	
	Basutsäde	400 m
	Certifikatutsäde	200 m
	Vid produktion av hybridutsäde	
	Basutsäde (föräldralinjerna)	500 m
	Certifikatutsäde (hybridproduktion)	300 m
Sortbegränsningar	På en och samma lägenhet tillåts endast odling av en sort i taget. Rybs, kinakål och rova är av samma art. På lägenheten kan man samtidigt producera en sort av vårrybs och en sort av höstrybs.	
Skadliga odlingsväxter	Raps, senap	
Skadliga ogräs	Småsnärjmåra	
Provruta för sortäktighet, andra än hybrider	Basutsäde	30 m ²
	Certifikatutsäde	10 m ²
Provruta för artrenhet, andra än hybrider	Basutsäde	30 m ²
	Certifikatutsäde	10 m ²
	När det gäller arter som är svåra att skilja åt genom sortering, såsom raps och rybs, används tabellen för underkännande som gäller sortäktigheten.	
Sjukdomar	Bomullsmögel	1 m ²
	Förekomsten anges i protokollet i formen st./1 m ² . Vid riklig förekomst av bomullsmögel anges en procentuell uppskattning.	
Hybridproduktion	Se avsnitt 9.6. Den som granskar hybrid sorter för första gången ska kontakta Livsmedelsverket före den första granskningen.	
Primära kännetecken		Sekundära kännetecken
- beståndets tidighet och färg - blommans färg - tendens att lägga sig, stjälkens tjocklek och längd		- skidans egenskaper: sprötets och basens längd, skidans färg - de nedersta bladens tandning och flikighet

Sortkännetecken för raps och rybs

Kevätrapsi

2025

Vårrabs

Lajike / Sort	Varren pituus / Stjälkens längd	Lidun palko-osan pituus / Skid balja längd	Lidun palko-osan leveys / Skid balja bredd	Lidun nokan pituus / Skid stift längd	Lituperän pituus / Skid skaft längd	Huomautuksia / Anmärkningar
Cleopatra	4	5	5	5	5	
Laima	5	6	5	5	5	
Proximo	5	3	5	3	5	
Selma	6	6	4	5	5	

Alla egenskaper som anges med siffror har bedömts enligt skalan 1–9. Ju lägre värde, desto tidigare, glesare, smalare eller kortare är sorten beträffande den aktuella egenskapen.

Lajike / Sort	Varren pituus / Stjälkens längd	lidun palko- osan pituus / Skid balja längd	lidun palko- osan leveys / Skid balja bredd	lidun nokan pituus / Skid stift längd	lituperän pituus / Skid skaft längd	Huomautuksia / Anmärkningar
Aurea CL	4	4	4	2	3	imidazolinoni-herbicidejä kestävä lajike, aikainen, Kuutaren toinen komponentti
Birta	9	9	6	7	4	
Bor 12063	4	3	6	7	3	Synthian ja Synnevan toinen vanhemmaislinja

Bor 120214a	6	5	6	4	5	Synthian toinen vanhemmaislinja
Bor 120311a	3	2	6	1	2	Synnevan vanhemmaislinja
Bor 44908	4	3	5	3	4	Sinuhon toinen komponentti
Bor 64021	3	3	4	5	8	Sinuhon toinen komponentti
Cordelia	7	5	5	5	5	
IMI 4025B	6	9	6	8	5	Kuutaren toinen komponentti
Juliet	6	6	5	5	5	
Kuutar	7	8	5	4	3	synteettinen imidazolinoni-herbisidijä kestävä lajike, komponentit Aurea CL ja IMI 4025B
Sinuhe	7	5	5	7	7	Synteettinen lajike komponentit Bor 44908 ja Bor 64021
Svea	6	5	-	6	-	
Synneva	4	3	6	5	4	synteettinen lajike: vanhemmaislinjat Bor120311a ja Bor 12063
Synthia	6	6	6	6	6	synteettinen lajike. vanhemmaislinjat Bor 120214a ja Bor 12063
SW Petita	5	5	5	6	4	
SW Rebus	5	5	5	5	5	

Alla egenskaper som anges med siffror har bedömts enligt skalan 1–9. Ju lägre värde, desto tidigare, glesare, smalare eller kortare är sorten beträffande den aktuella egenskapen.

11.18 Timotej (*Phleum pratense*)

Förökningssätt	Korspollinerade	
Antal skördeår	5 år i följd	
	Skördeåren räknas från det år då den första fröskörden bärgas. Mellanår ökar inte skördeårens maximala antal.	
Utsädesklasser	Basutsäde gen. (B)	Certifikatutsäde gen. (C)
Förfruktsbegränsningar	Minst 2 år efter att i odlingen senast har odlats en annan sort av samma art eller ett till sin äkthet okänt parti av samma sort. Anläggningsåret är inte förfruktsår.	
Isoleringsavstånd	Odlingar under 2 ha	
	Basutsäde	200 m
	Certifikatutsäde	100 m
	Odlingar över 2 ha	
	Basutsäde	100 m
	Certifikatutsäde	50 m
Sortbegränsningar	På en och samma lägenhet rekommenderas endast odling av en sort av samma art i taget.	
Skadliga odlingsväxter	Rörflen	
Skadliga ogräs	Skräppor, svinmålla, kvickrot, tuvtåtel, viol, baldersbrå, åkerkårel, syror	
Provruta för sortäktighet	Basutsäde	30 m ²
	Certifikatutsäde	10 m ²
Provruta för artrenhet	Alla utsädesklasser	10 m ²
Primära kännetecken	Sekundära kännetecken	
- individens längd	- flaggbladets bredd och längd	
- växtsätt och beståndets färg	- axets längd när axet är fullt utvecklat	
- utvecklingsstadium och tidpunkt för axgång	- bladens bredd	

Ängssvingel och timotej

För vissa uppmätta egenskaper är variationerna större än för andra. Den sortvisa variationskoefficienten berättar hur många procent individerna i genomsnitt avviker från medeltalet för egenskapen. I strållängden förekommer mindre variationer mellan individerna än i flaggbladets och blomställningens längd. Strållängden hos enskilda individer avviker i genomsnitt 9–14 % från genomsnittslängden. Hos timotej avviker blomställningens längd 20–25 % och flaggbladets längd 25–34 % från det uppmätta genomsnittet. Hos ängssvingel avviker flaggbladets bredd 21–26 % och längden 25–32 % från det uppmätta genomsnittet. Ju mindre variationskoefficienten är, desto tillförlitligare är egenskapen vid bestämningen av avvikande individer.

Sortkännetecken för timotej

Timotei / Timotej**2025**

Lajike / Sort	Korren pituus / Höjd	Kukinnan aikaisuus / Blomningstid	Lippulehden pituus / Flaggbladets längd	Lippulehden leveys / Flaggbladets bredd	Röyhyn pituus / Axets längd	Huomautuksia / Anmärkningar
Diandra	5	2	2	5	4	
Dorothy	4	1	1	5	1	
Grindstad	5	2	4	5	3	Tidigaste timotejsorten, beståndet ljust, kort ax i förhållande till strålängden
Haukila	6	4	5	5	6	
Hertta	3	7	4	3	6	
Iki	6	4	5	5	6	Korret alkavat nuokkua tuleentumisen edetessä
Jonatan	6	4	6	5	7	
Lidar	4	3	5	5	2	Korta strån och blomställningar
Liljeros	2	1	6	5	4	
Maikki	7	5	2	7	4	
Nokka	7	4	6	6	5	Lång (vissa år), upprättstående och kort flaggblad i förhållande till längden, upprätt växtsätt
Nuutti	3	8	4	5	3	Kortstråig, spenslig sort

Phlewiola	5	3	5	5	5	
Pirkko	3	4	1	5	2	
Rakel	4	3	4	5	3	
Rhonia	5	4	5	5	4	
Rubinia	6	4	5	5	4	
Saga	6	4	6	6	7	Tämligen långt flaggblad i förhållande till strållängden, tunt ax, smäcker sort
Switch	6	4	5	6	5	
Tammisto II	5	4	5	5	5	Bredbladig och stabil sort
Tenho	5	4	5	4	5	
Tryggve	6	2	7	6	6	
Tuukka	5	4	5	5	6	Rätt hög pch relativt smalbladig
Tuure	5	4	4	5	5	
Uula	6	6	5	5	6	
Vähäsöyrinki	4	4	5	5	6	Beståndet mörkt

Alla egenskaper som anges med siffror har bedömts enligt skalan 1–9. Ju lägre värde, desto tidigare, glesare, smalare eller kortare är sorten beträffande den aktuella egenskapen.

11.19 Icke sortbetecknat kommersiellt utsäde

Rörflen, fjällgröe, vit sötväppling, bovete, svartsenap

Förökningssätt	Korspollinerade	
Antal skördeår för fleråriga arter	3 år i följd	Fjällgröe
	5 år i följd	Rörflen, vit sötväppling
Utsädesklasser	Icke sortbetecknat kommersiellt utsäde (K). Grundutsädet ska vara certifierat eller godkänt (K).	
Förfruktsbegränsningar	Inga förfruktsbegränsningar	
Isoleringsavstånd	Svartsenap 200m. För andra arter finns inga krav på isoleringsavstånd	
Sortbegränsningar	På en och samma lägenhet rekommenderas endast odling av en sort av samma art i taget.	
Skadliga odlingsväxter	Fjällgröe: andra gröearter	
Provruta för artrenhet	Basutsäde	30 m ²
	Certifikatutsäde	10 m ²

Om fröna av en främmande art är svåra att avskilja från skörden av odlingsväxten används de ovannämnda storlekarna på provrutorna

12 Identifiering av flyghavre

Förekomsten av flyghavre konstateras per brukningsenhet. Odlingsinspektören ska därför ge akt på eventuella flyghavreförekomster på hela brukningsenheten även utanför utsädesodlingen. **Särskild uppmärksamhet bör fästas vid omgivningen runt lador, djurstallar och anläggningar för spannmålshantering samt vid vattendragens stränder. Risken för spridning av flyghavre ökas också av flyghavreförekomst på grannlägenheter, djurens förflyttningsstråk och elledningar över åkrarna.**

12.1 Allmänna kännetecken för flyghavre

Bland annat följande egenskaper gör att flyghavren kan upptäckas i beståndet:

- *längd*
- *vippans utseende*
- *färg*

Längd

Flyghavren utvecklas långsamt i början. När växten har bildat full vippa höjer den sig över de flesta bestånd. Vid odlingsgranskningen är en kikare ett bra hjälpmedel för att observera flyghavreindivider som är högre än det övriga beståndet. Man ska då kika i nivå med beståndets medelhöjd, och närmare undersöka de individer som tydligt höjer sig över denna. En del flyghavretyper kan dock ha kortare strå än normalt. Flyghavren når sin fulla längd först i mitten av juli. Den lämpligaste tidpunkten för att hitta flyghavren infaller därför i allmänhet mot slutet av juli. Flyghavren har dock ett svagt strå och lägger sig lätt. Möjligheten att upptäcka flyghavre minskar betydligt i ett liggande bestånd. Som en följd av kemisk flyghavrebekämpning kan en del av flyghavren utvecklas till svaga individer som är svåra att upptäcka i beståndet.

Vippans utseende

Flyghavrens vippa är mycket yvig och lång med späda vippgrenar, och skiljer sig därför tydligt från vippan hos odlad havre. De kraftiga borsten som sticker ut från varje småax ger vippan ett "taggigt" utseende. På grund av de långa vippgrenarna börjar vippan snabbt hänga när kärnorna mognar. Vippans utseende är det viktigaste kännetecknet då man letar efter flyghavre i rågbestånd, och i ett senare utvecklingsskede också i havrebestånd.

Färg

Färgen ger antydningar om flyghavreförekomst främst före beståndet bildar vippa. Flyghavrens blad är mer gulskiftande gröna än hos de flesta av våra spannmålsarter. Bladverket är också kraftigt slokande. I mognadsstadiet kan de grå- och brunfärgade mörka kärnorna hos den flyghavre som förekommer allmännast i Finland göra det lättare att hitta flyghavren.

12.2 Noggrannare kännetecken för flyghavre

En misstänkt individ, dvs. växt som grott från ett frö, kan fastställas som flyghavre med hjälp av följande kännetecken:

- *kärnornas utseende*
- *strånoderna*
- *kanthår på bladskivorna*
- *luddig behåring på nedre bladslidorna*
- *vaxöverdrag*

Följande kännetecken gäller för de allmännaste typerna av flyghavre i Finland. Det förekommer dock också flyghavretyper för vilka de nämnda kännetecknen inte gäller.

Om man inte uppnår full säkerhet eller enighet vid identifieringen kan flyghavreindividen skickas till Livsmedelsverket för bestämning. Man ska då skicka hela växten med rötter, eftersom en del av kännetecknen finns vid växtens bas. Sätt inte in växten i en sluten plastpåse, eftersom växten då kan börja ruttna. Bestämningen är avgiftsfri. Skicka växtindividen för bestämning med ett följebrev till adressen *Livsmedelsverket, utsädesenheten, Tampereentie 51, 32200 LOIMAA*. Märk också kuvertet/paketet "Flyghavreprov".

12.2.1 Kärnornas utseende

Fästpunkten vid *kärnans bas* är hos flyghavren utbredd till en sned, ellipsformad och skålliknande formation. Hos vanlig havre finns ingen skålbildning, utan basen är smal och slutar tvärt. På båda sidorna av basen har flyghavren rikligt med kraftiga hår. Vanlig havre har endast några hår, vars längd varierar enligt sorten.

Basalstjälken (Bild 49) finns på kärnans buksida och är en del av småaxets stomme. Den stickformade basalstjälken finns vid kärnans basdel. Basalstjälken har riklig behåring och dess spets är utbredd till en sned, ellipsformad formation. Hos vanlig havre är basalstjälken kal, och jämbred med en tvär spets.

På *kärnans skal* finns hos många flyghavretyper långa hår, men även hårlösa typer förekommer allmänt. Skalet hos vanlig havre är alltid kalt, men vissa typer av lantsorter av havre kan ha hår på skalet, åtminstone på småaxens ytterkorn. Hos flyghavren har varje kärna ett kraftigt, vridet och knäböjt borst, som efter mognaden är mörkt. Hos vanlig havre förekommer borst relativt sällan, och då endast på den största kärnan i småaxet, den så kallade yttre kärnan. Hos vanlig havre är borstet sällan knäböjt, utan mer eller mindre rakt.

Kärnans färg är efter mognaden vanligtvis grå eller brun hos de flyghavretyper som förekommer i Finland.

Till formen är flyghavrens kärna lång, smal och platt, och betydligt tunnare än en havrekärna.

12.2.2 Strå och blad

Strånoderna

Vissa havresorter, har behåring ovan- och nedanom strånoden. Hos andra havresorter saknas behåringen. Hos flyghavren är området runt noden kalt. Ibland kan man ändå påträffa en flyghavreindivid med behåring ovan- och nedanom strånoden. I dessa fall är dock håren avsevärt fler och längre än hos havresorter med behåring vid strånoden.

Kanthår på bladskivorna

Flyghavren har långa och styva hår vid de nedersta bladskivornas kanter och bas. Dessa hår förekommer alltid på de nedersta bladen, och de syns bra även på torra och skrumpnade blad. Även odlad havre kan ha hår på bladskivornas kanter.

Luddig behåring på nedre bladslidorna

Många flyghavretyper har rikligt med luddig behåring på de nedre bladslidorna. Det finns dock även flyghavretyper som saknar sådan behåring. Bladslidorna hos vanlig havre är i praktiken alltid kala.

Vaxöverdrag

Flyghavrens bladslidor, skärmfjäll och blomfjäll saknar vaxöverdrag. Hos havresorterna förekommer vaxöverdrag enligt sortegenskaperna eller inte alls.

12.3 Flyghavre, fatuoider och korsningar

Odlad havre kan ibland, till följd av nedärvda defekter, bilda individer som påminner om flyghavre, så kallade fatuoider. Det är därför viktigt att kunna skilja på flyghavre och fatuoider.

En fatuoid är vanligtvis inte högre än det normala beståndet, och den observeras i allmänhet på grund av vippans kraftiga och flyghavreliknande borstighet. Fatuoidens vippa påminner i viss mån om vippan hos den sort av vilken den har bildats. Fatuoidens vippa är i varje fall mindre, har kortare vippgrenar och är tätare än en flyghavrevippa. Hos fatuoidens kärna är basen och behåringen samt basalstjälkens och borstets egenskaper likadana som hos flyghavren. Kärnans skal saknar dock alltid hår. Kärnan är större och trindare än hos flyghavren. Kärnan har sin färg enligt den sort fatuoiden härstammar från. I fråga om strånoden och kanthåren på bladskivorna påminner fatuoiden om den sort den bildats från. Exempelvis har en fatuoid av Belinda-havre kanthår på bladskivorna, och en fatuoid av Kontio-havre behåring ovan- och nedanom noden. Fatuoidernas bladslidor är liksom hos odlad havre alltid kala.

På ett flyghavreområde kan man påträffa individer som är korsningar av odlad havre och flyghavre. Deras egenskaper ligger ofta mellan dessa arter. Exempelvis kan endast de yttre kärnorna ha en skålformad bas osv. För bedömningen av sådana individer är det säkrast att begära hjälp av Livsmedelsverkets utsädesenhet med identifieringen.

12.4 Identifieringstabell för flyghavre

Tabell 6. Identifieringstabell för flyghavre. Sorterna som nämns i tabellen nedan är sorter som finns upptagna i Finlands nationella sortlista (2020). Utsädesaffärerna kan också marknadsföra och odlarna odla sorter som inte finns i Finlands nationella sortlista, och vilkas egenskaper inte har beaktats i tabellen.

EGENSKAP	FLYGHAVRE	FATUOID	VANLIG HAVRE	OBS!
Längd	mycket lång	kortare än flyghavre	kortare än flyghavre	
Vippa	mycket stor och yvig med späda vippgrenar	mindre och tätare än flyghavre	mindre och tätare än flyghavre	
Färg som omogen				
Hela växten	gulskiftande grön	mörkare	mörkare	
Blomfjällens, skärmfjällens och bladslidans vaxöverdrag	inget vaxöverdrag	enligt sorten	finns eller saknas, varierar mellan sorterna	
Kärna				
Bas	skålformig	skålformig	smal, slutar tvärt	
Basalhår, "mustascher"	rikligt	rikligt	i allmänhet ett fåtal, längden varierar	
Basalstjälk	hårig med skålformig spets	hårig med skålformig spets	kal med tvär spets	
Kärnans skal	hårigt eller kalt	kalt	kalt	hårigt endast på flyghavre samt på vissa lantsorter och utländska sorter
Ytan på kärnans skal	grov	slät	slät	
Förekomst av borst	på varje kärna	på varje kärna	endast på yttre kärnorna, på många sorter sällsynt även där	
Borstets utseende	kraftigt, vridet och knäböjt	kraftigt, vridet och knäböjt	ofta klen och rakt	
Kärnans färg	vanligtvis grå eller brun	enligt de sorter som odlas	enligt de sorter som odlas	
Kärnans form	liten, lång, smal och platt	större och trindare än flyghavre	större och trindare än flyghavre	
Behåring ovan- och nedanför strånoden	kalt	kalt eller hårigt	kalt eller hårigt	
Kanthår på bladskivorna	nästan alltid	ja eller nej	ja eller nej	
Luddig behåring på nedre bladskidorna	ja eller nej	nej	nej	endast på flyghavre

Bild 28. Flyghavrevippa

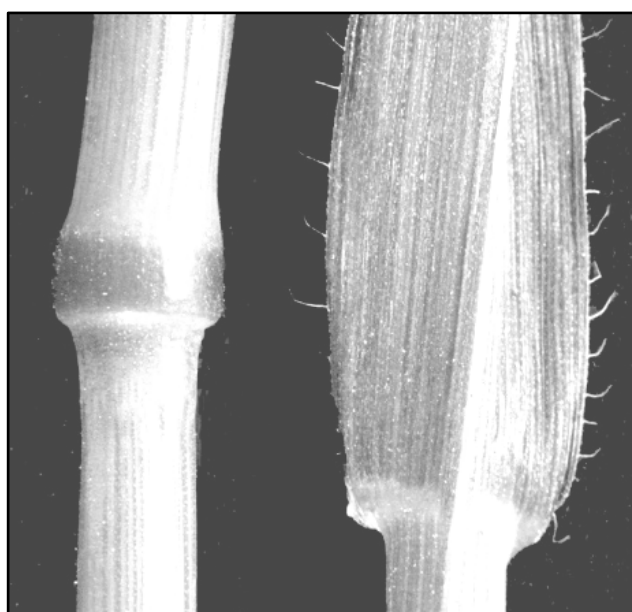

Bild 29. Flyghavrens kala nod, bladskivans bas och kanthår

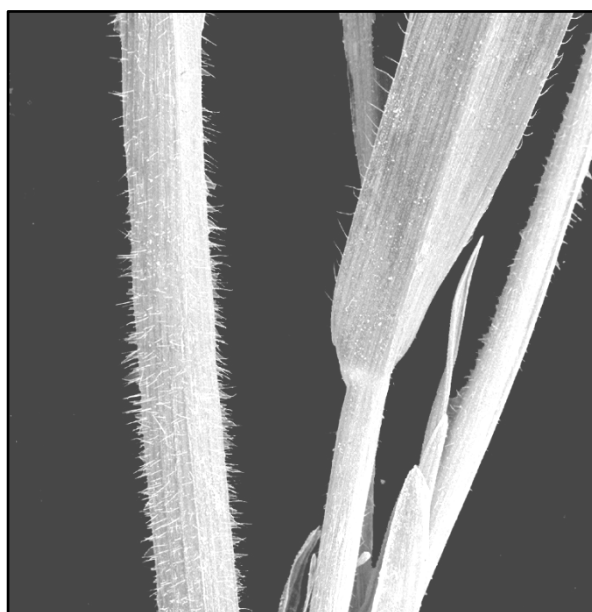

Bild 30. Flyghavrens nedersta bladskidor kan ha en luddig behåring.

Bild 31. Mogna kärnor av flyghavre

Bild 32. Mogna kärnor av en fatuoid

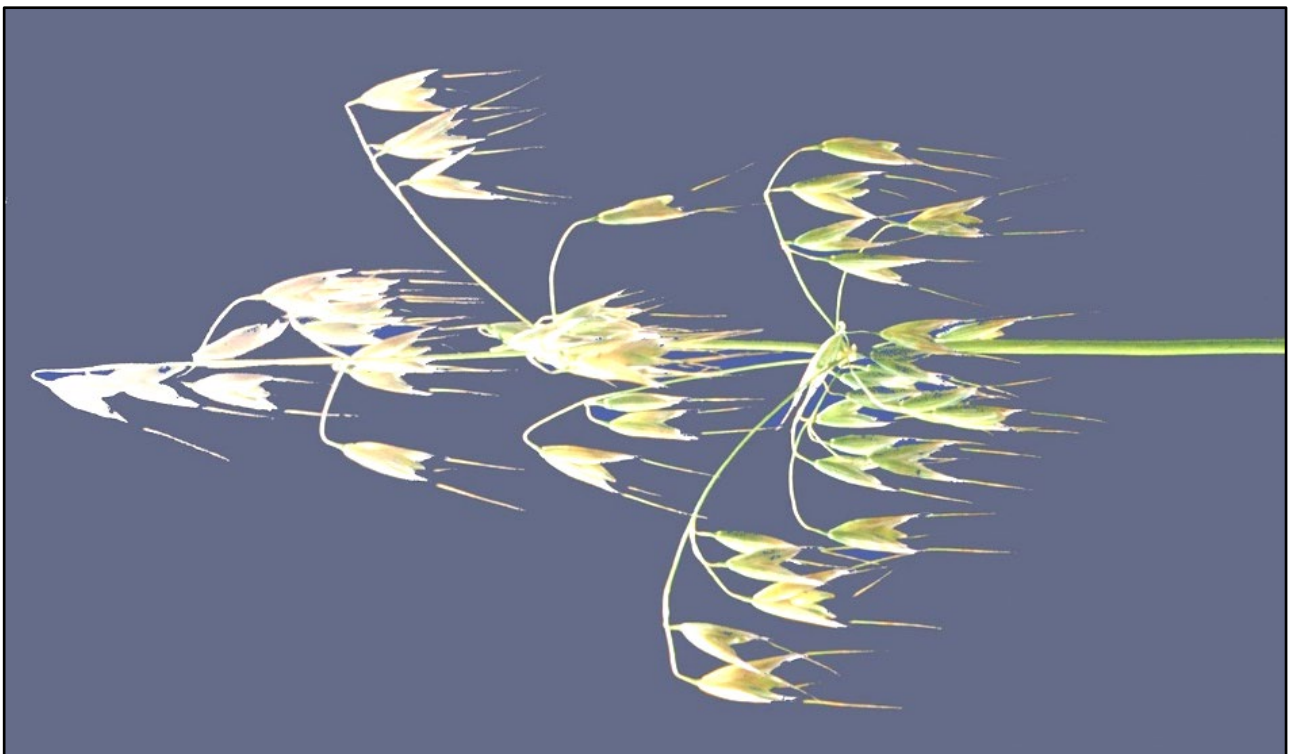

Bild 33. Vippa av fatuoid. Fatuoidens egenskaper påminner om modersorten.

13 Utsädesburna växtsjukdomar

13.1 Vitrost (*Albugo candida*)

Vitrost angriper bland annat oljedådra (*Camelina*), rybs, raps och senap. Under blomningen blir spetsarna på skotten missformade, och täcks av ett klarvitt puderliknande mögellager. Blommorna kan vara rosettliknande och gröna. Topparna som angripits av vitrost blir till slut smutsbruna. Vitrosten övervintrar i marken och i fröna, men den viktigaste källan torde vara lomme.

13.2 Havreflygsot (*Ustilago avenae*)

Havreflygsot observeras bäst vid havrens vippbildning. De svarta sotvipporna framträder ett par dagar senare än de friska, och sjuka växter blir en aning kortare än friska.

13.3 Flygsot på korn och vete (*Ustilago nuda* och *Ustilago tritici*)

Flygsot på korn och vete observeras bäst när säden går i ax. Sotaxen framträder några dagar tidigare än de friska axen, och skiljer sig från det friska växtbeståndet genom sina svarta kärnor som är fyllda med sotmassa. I blomningsstadiet frigörs sotsporerna och sprids med vinden till friska ax. Kvar blir endast de tomma axspindlarna.

13.4 Kornets bladfläcksjuka (*Pyrenophora teres*)

Bladfläcksjukan orsakar långsmala fläckar som löper i nervriktningen på kornbladen och bildar ett nätformigt mönster (nättypen). Fläckarna är bruna och omges av gul cellvävnad. Bladfläcksjukan kan också förekomma i en "fläcktyp" som är svårare att identifiera, och som bildar ovala jämnbruna fläckar. Denna form kan lätt förväxlas med *Bipolaris* på korn. Bladfläcksjuka har ingen direkt inverkan på axets utveckling.

13.5 Strimsjuka (*Pyrenophora graminea*)

Strimsjuka känns igen på strimmorna som löper i nervriktningen på kornbladen vid stråskjutningen. Strimmorna är till en början gula men blir senare bruna. I slutet av sommaren strimlar sig bladen vid strimmorna. En växt som lider av strimsjuka utvecklar inget ordentligt ax, utan axet blir helt eller delvis kvar i slidan. Individer som drabbats av strimsjuka är mindre än de friska, och kan därför vara svåra att upptäcka i ett mognande bestånd.

13.6 Bomullsmögel (*Sclerotinia sclerotiorum*)

Bomullsmögel är en värdväxlande växtsjukdom, som under regniga somrar orsakar skördeförluster på raps, rybs och senap. Sjukdomssymtomen framträder i beståndet 3–4 veckor efter blomningen. I bladvecken och på sidoskotten, där det samlats bland annat växtrester från blommorna, bildas till en början vattniga fläckar. Stjälken blir ljus, och senare brun. Den övre delen av skottet kan dö. De sjukdomsdrabbade växterna brister lätt. Sjukdomsalstraren är lätt att identifiera genom de svarta, avlånga sklerotierna som bildas inuti stjälken. I våta förhållanden bildas ibland också knölar på stjälkarnas yta.

13.7 Mjöldryga (*Claviceps purpurea*)

Mjöldrygans värdväxter är alla spannmåls- och gräsväxter, men den förekommer mest allmänt i råg. Det första symptomet på smitta är den sockerhaltiga vätska, honungsdagg, som avsöndras vid blomningen. Senare bildas svarta blå-rödskeftande sklerotier, mjöldrygor, i axet.

13.8 Stinksot på vete (*Tilletia caries* och *Tilletia laevis*)

Växtindivider som angripits av stinksot på vete är lägre än det friska beståndet. Den svarta sotspormassan finns innanför kärnans skal, vilket innebär att den är svår att upptäcka. I axgångsstadiet är ett ax som angripits av stinksot något mörkare grönt än ett friskt ax. När säden gulnar är det sjuka axet ljusare och gråare än ett friskt ax. I ett ax som är angripet av stinksot är kärnorna i en mera utspärrad ställning än i friska ax. Den illaluktande spormassan frigörs först vid tröskningen.

Kasvinsuojeluseura publicerar guider om sjukdomar i stråsäd och andra åkerväxter: *Ajankohtaisia kasvinsuojeluohjeita*. Kasvinsuojeluseura ry:n julkaisuja n:o 103.

Sjukdomsinformation och bilder på webben

Farmit.net (på finska)

<https://www.farmit.net/kasvinviljely/kasvinsuojelu/kasvitaudit>

Lantmannenagro.fi (på finska)

<https://www.lantmannenagro.fi/asiakasohjelmat/viljelyohjelma/kasvinsuojelu/kasvitautilien-ja-rikkakasvien-tunnistuskuvat/>

Vieraslajit.fi (på finska)

<http://vieraslajit.fi/lajit/HBE.MG7/list>

Bomullsmögel (på finska)

https://portal.mtt.fi/portal/pls/portal/tuh_mtt.tuh_mtt_perus_pack.tul_tuhoojatiedot_kasper?p_tuhooja_segno=59520

Erja Huusela-Veistola, LUKE

Bild 34. Havreflygsot

Marja Jalli, LUKE

Bild 35. Flygsot på korn

Marja Jalli, LUKE

Bild 36. Kornets bladfläcksjuka

Marja Jalli, LUKE

Bild 37. Strimsjuka

Asko Hannukkala, LUKE

Bild 38. Mjöldryga

Asko Hannukkala, LUKE

Bild 39. Bomullsmögel

14 Fakturering av odlingsgranskningen

Inspektören fakturerar för sitt arbete enligt de överenskomna ersättningarna i det avtal om köptjänster som skickats från Livsmedelsverket. Som bilaga används den fakturabilaga som beretts av Livsmedelsverket. Fakturabilagorna genereras i systemet i två omgångar, den första i början av augusti. Fakturabilagorna skickas i första hand via e-post till inspektörerna.

14.1 Uppgifter som ska ingå i fakturabilagan

Uppgifterna fås direkt från Livsmedelsverkets system enligt önskat tidsintervall, exempelvis för odlingsgranskningsprotokoll som anlänt 15.7–31.7.2025. Uppgifterna från systemet till bilagan baserar sig på följande uppgifter av inspektören:

- odlingsgranskningsnummer
- odlare
- uppdragsgivare, som betalar granskningen
- art
- sort
- granskad areal av den sort som odlas till utsäde (ha)
- granskad areal på ett skifte som är under uppsikt i fråga om flyghavre, som ska faktureras uppdragsgivaren (ha).

Livsmedelsverket lägger dessutom till följande uppgifter:

- grundavgift
- ersättning som betalas ut enligt den granskade arealen
- summa (€).

14.2 Granskning och ifyllande av bilagan samt sändning av fakturan

1. Kontrollera att uppgifterna i bilagan är korrekta och korrigerar dem vid behov.
 - Skiftenas arealer ska stämma överens med den inspekterade utsädesodlingsarealen.
 - Den inspekterade arealen för flyghavreskiftet ska vara angiven.
2. Lägg till körda kilometer och använd tid i de avsedda fälten. Det är inte nödvändigt att specificera dem per odling. Det är tillräckligt att ange de kilometer som körts och den tid som använts för inspektionerna under en dag. Beräkna det totala antalet kilometer och anteckna det i bilagan. Beräkna det totala beloppet för reseersättning utifrån antalet kilometer och kilometerersättningen, och anteckna det i bilagan. Beakta inverkan av årsgränsen på 5000 km på ersättningen.
3. Datera och underteckna varje sida av bilagan.
4. Fakturera ersättningarna så snart som möjligt, dock senast före årets slut. Livsmedelsverkets e-fakturaadress finns angiven i bilagan. Om du är en privat näringsidkare, var beredd att på begäran skicka ett intyg om giltig pensionsförsäkring för företagare, men bifoga inte intyget till fakturan.

5. Ange FO-nummer på fakturan och lägg till mervärdesskatt om du är momspliktig.

14.3 Fakturering av tillsynskontroller (Duplicate)

Livsmedelsverket gör upp en separat fakturabilaga över tillsynskontrollerna. Odlingsinspektören går igenom bilagan såsom framförts ovan.

Protokollen ska returneras till Livsmedelsverket och uppdragsgivaren den första vardagen i den följande veckan efter granskningen. **Granskningsprotokollen för ängssvingel och höstsäd ska returneras till Livsmedelsverket senast den sista juli.**

Odlingsinspektören meddelar sin åsikt om huruvida odlingen ska godkännas eller underkännas i odlingsgranskningsprotokollet, där uppgifterna antecknas i för dem reserverade punkter. Odlingsinspektören ska beakta utsädesproduktionen som helhet. Livsmedelsverket kan underkänna odlingen eller inspektören föreslå att odlingen underkänns redan före den egentliga granskningen, om det klart framgår att produktionsförhållandena inte uppfyller kraven. Livsmedelsverket fattar det slutliga beslutet om godkännande eller underkännande av odlingen.

Odlaren bekräftar med sin underskrift att hen har lämnat korrekta uppgifter i protokollet och att granskningen har utförts. Om odlaren är av annan åsikt än inspektören gällande till exempel förekomsten av flyghavre ska ett växtprov skickas till Livsmedelsverket för bestämning. Inspektören skickar protokollet till Livsmedelsverket även om odlaren efter slutförd granskning vägrar underteckna protokollet. Till protokollet bör då bifogas en redogörelse över händelseförloppet och varför odlaren vägrade underteckna protokollet. Om odlaren är missnöjd med granskningen ska hen omedelbart begära en omgranskning av Livsmedelsverket.

15 Bilder på odlingsväxternas art- och sortegenskaper

Bilder: Markkanen S., Paavilainen K. och Ulvinen O., om ingenting annat nämns.

15.1 Ärt

Bild 40. Ovanför: ärt med småblad, nedanför: ärt utan småblad.

Bild 41. Till vänster är seglets nedre kant uppåtriktad. I mitten är seglets nedre kant rak, och till höger är seglets nedre kant nedböjd.

15.2 Havre

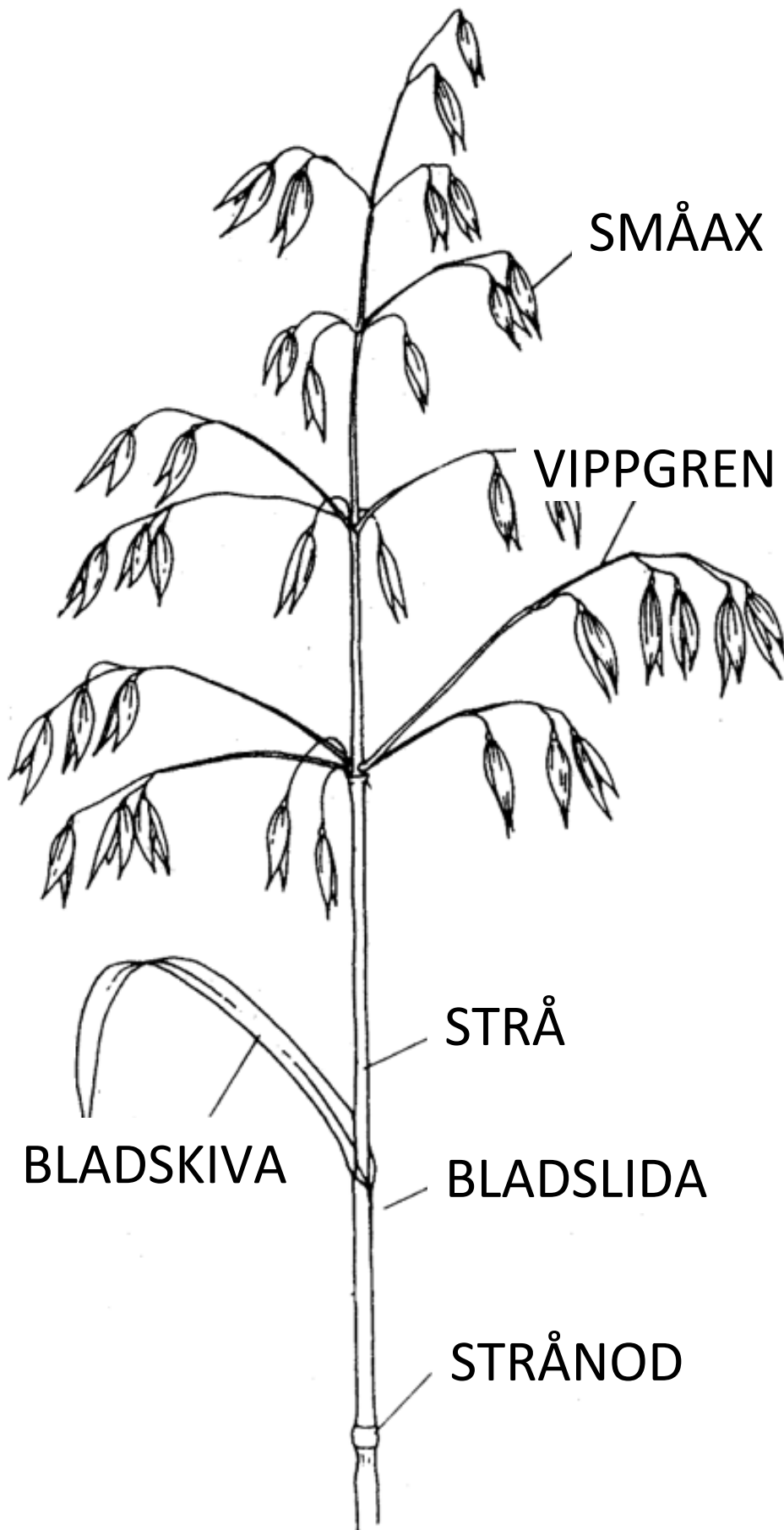

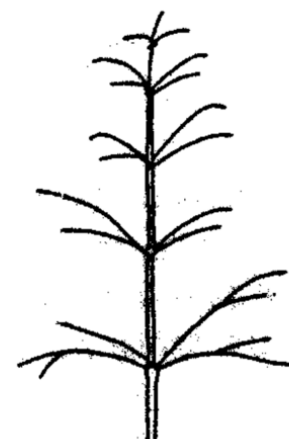
Bild 42. Havrens huvudskott och vippa

ensidig

mellanform

jämn

Bild 43. Vippgrenarnas placering. Växtförhållandena och utvecklingsstadiet påverkar egenskapen. Vinden kan göra att också jämna vippor ser ensidiga ut. Vid vippbildningen ser vipporna ofta ensidiga ut, men senare placerar grenarna sig jämnt.

upprätt

halvt upprätt

vågrätt

hängande

kraftigt hängande

Bild 44. Vippgrenarnas ställning. Vipporna ser desto mer hängande ut, ju närmare skördetiden kommer.

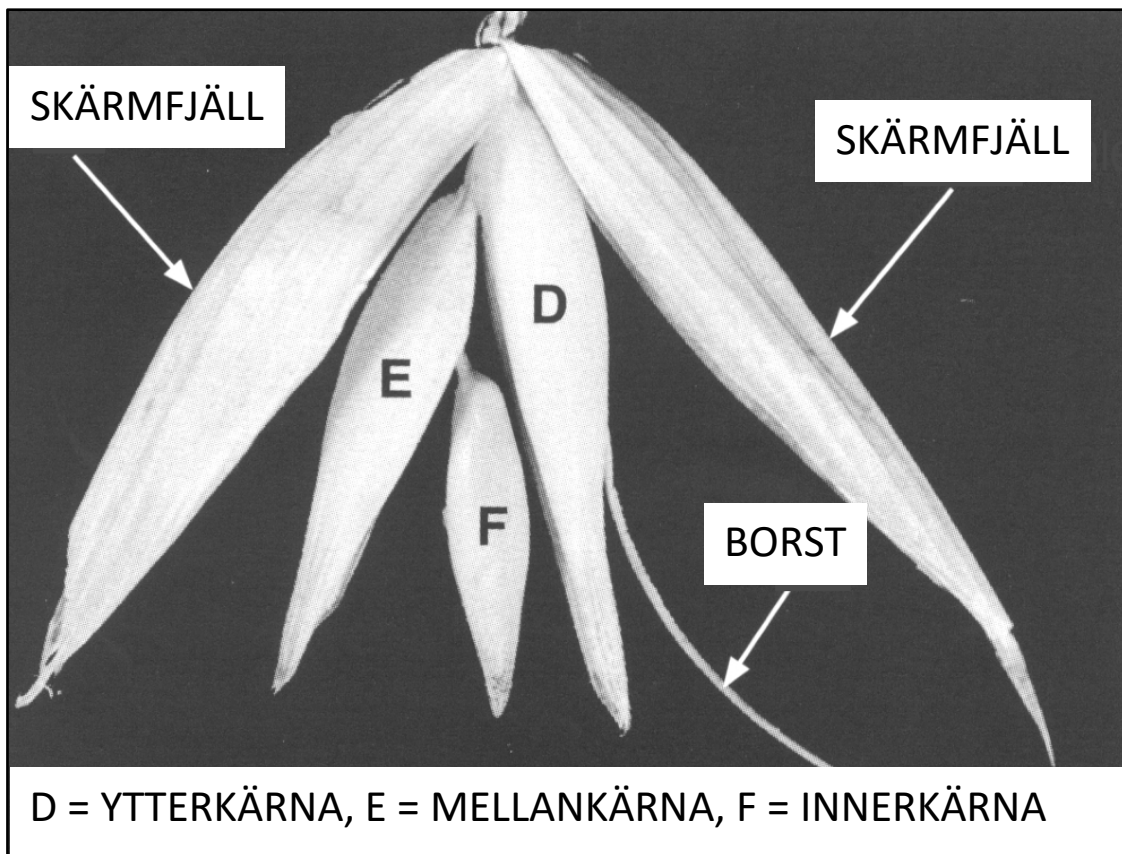

Bild 45. Småaxets uppbyggnad hos havre. I havre undersöks kärnans egenskaper alltid på ytterkärnan.

Bild 46. Havren indelas utgående från skalets färg (blomfjällets färg) i vitskalig (till vänster), gulskalgig (i mitten) och mörkskalig (till höger).

Bild 47. Vaxöverdraget på yttrekärnans blomfjäll hos havre blir kraftigare från vänster (1) till höger (9).

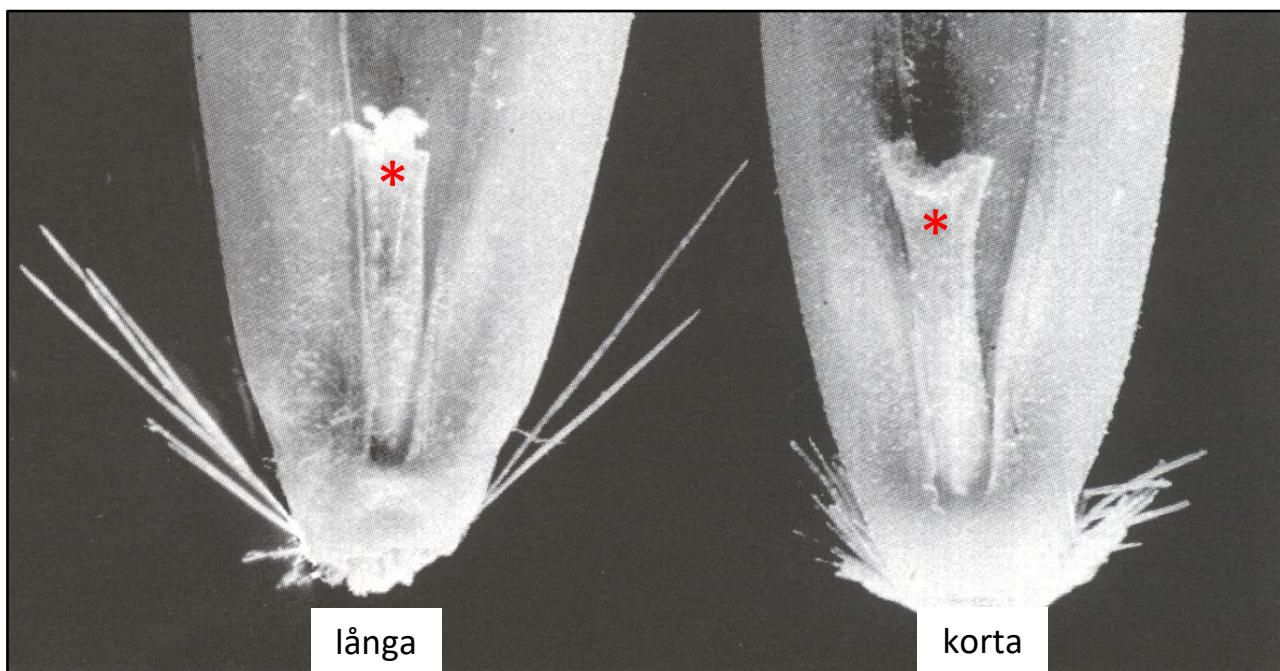

Bild 48. Havrekärnans basalhår. På kärnorna syns också en stickig basalstjälk (*).

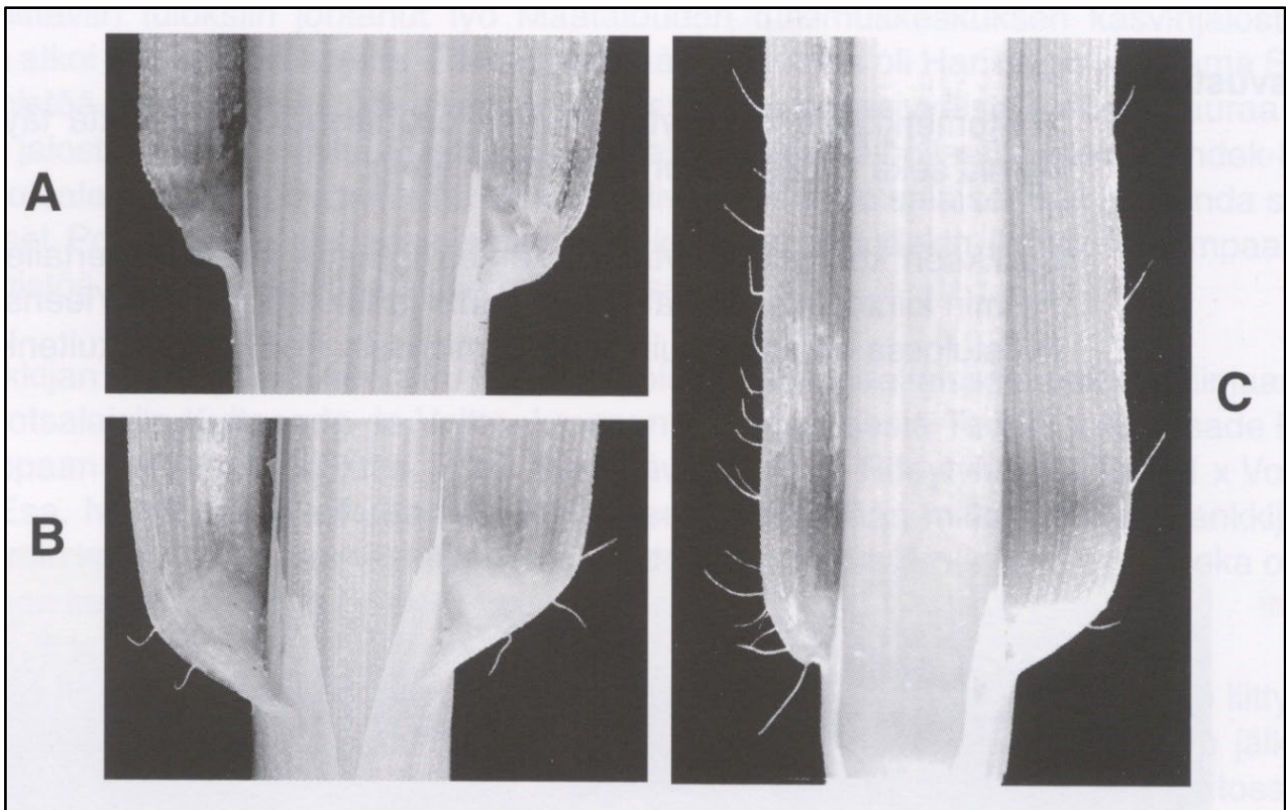

Bild 49. Kanthår på havrens bladskiva. I bild A och B saknas kanthår. I bild B finns håren vid bladfästet, och räknas därför inte. I bild C finns kanthår.

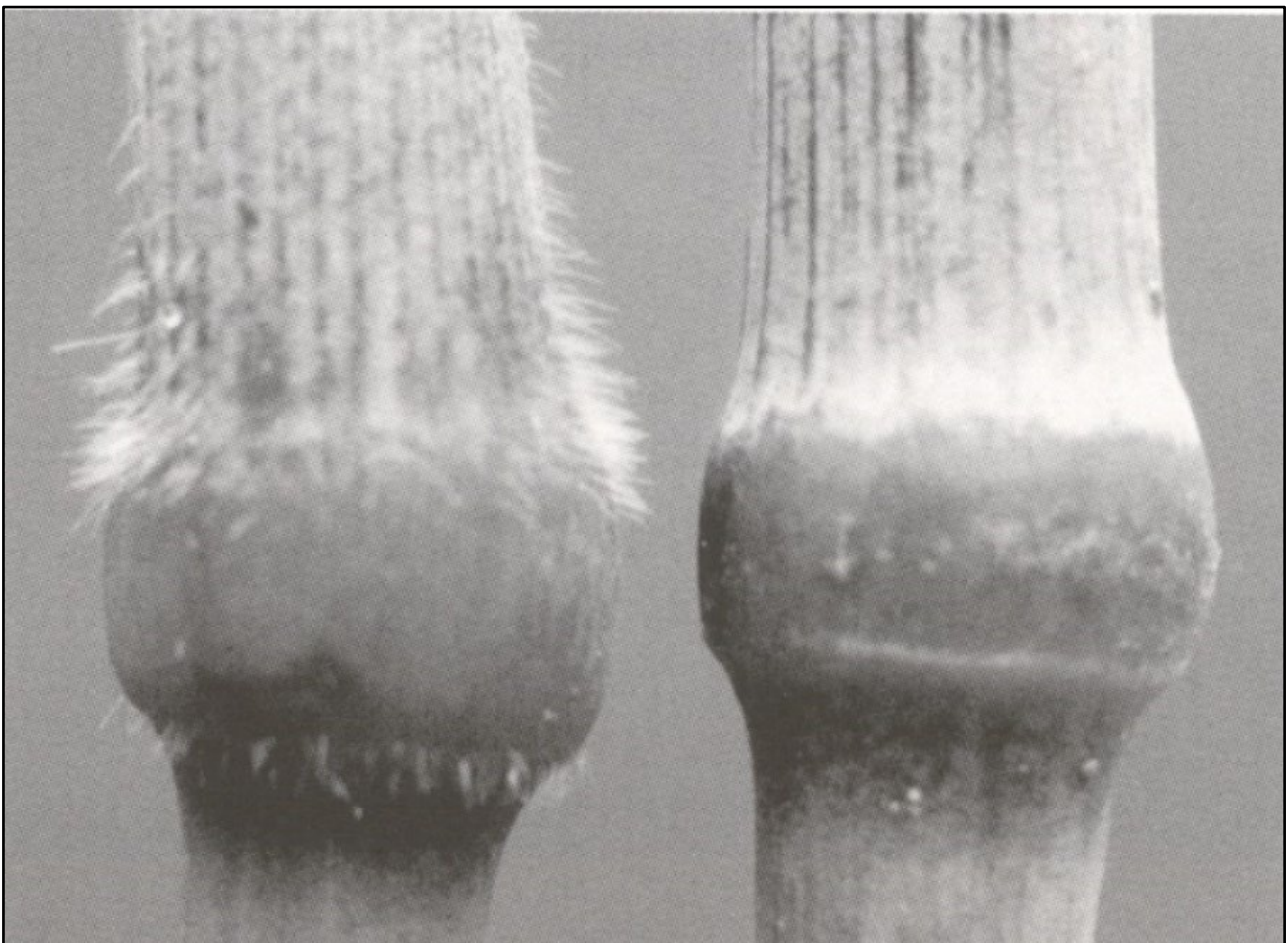

Bild 50. Hårighet på havrens översta nod. Noden till vänster är hårig och noden till höger är kal.

15.3 Korn

Bild 51. Axets form. Till vänster syns flerradigt korn och till höger syns tvåradigt.

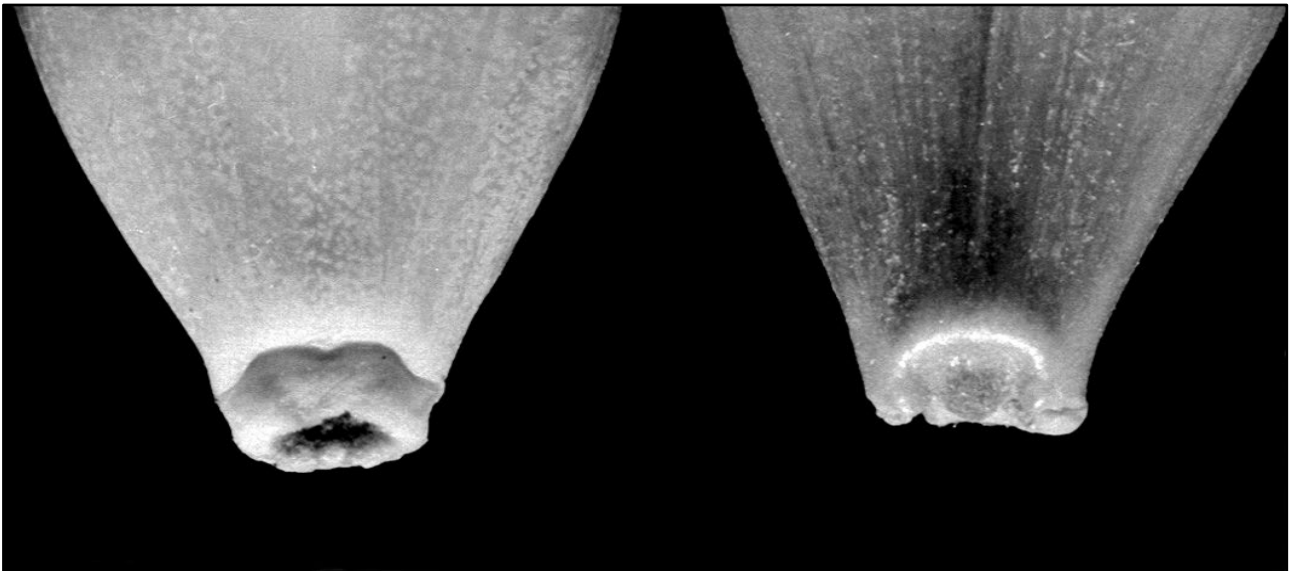

Bild 52. Formen på kornkärnans basaldel. Den vänstra kärnan har en fåra och den högra har en fördjupning i basaldelen.

Bild 53. Kornkärnans basalborst och deras längd. Kärnan till vänster har korta basalborst och kärnan till höger har långa.

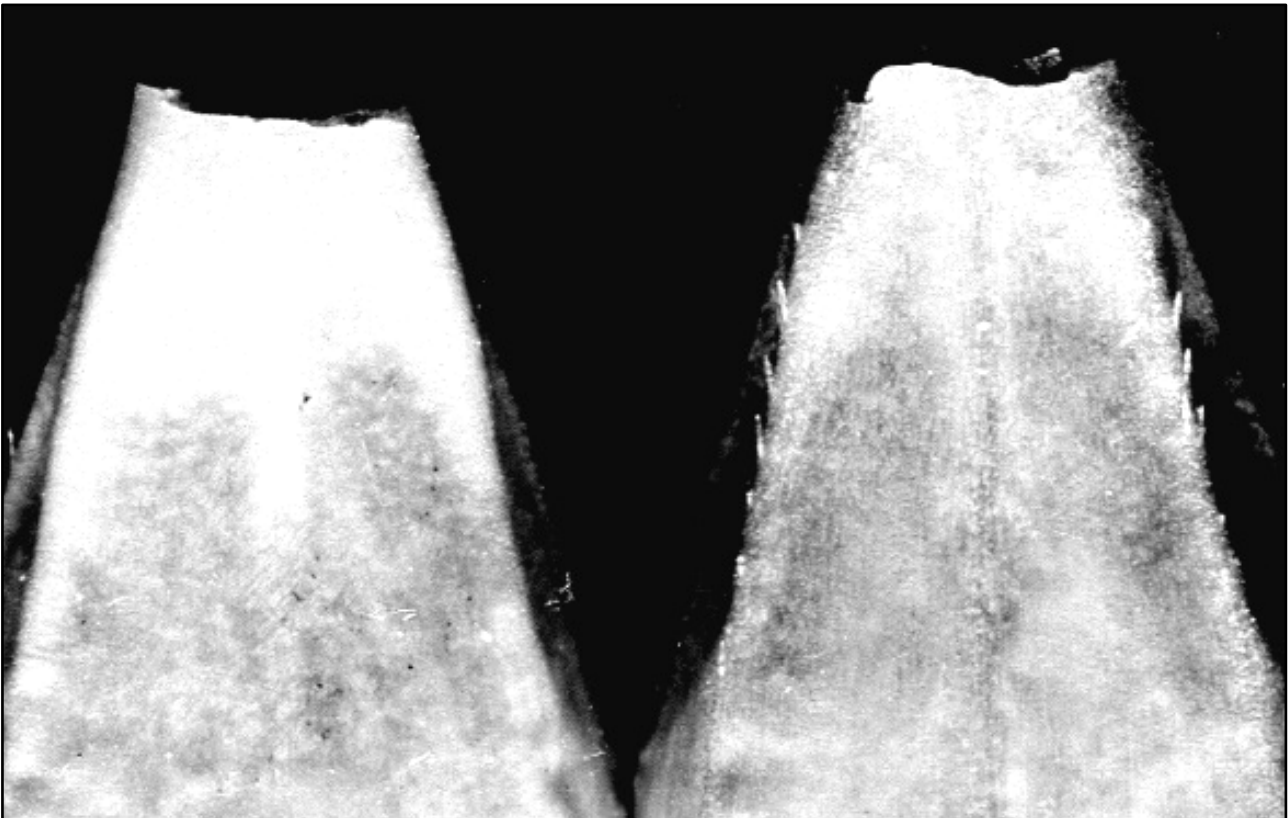

Bild 54. Hullingar på kornkärnans sidoryggnerver. Kärnan till vänster saknar hullingar medan kärnan till höger är försedd med hullingar.

Bild 55. Den övre delen av axspindelns segment hos korn kan ha en upphöjning (till vänster) eller sakna upphöjning (till höger).

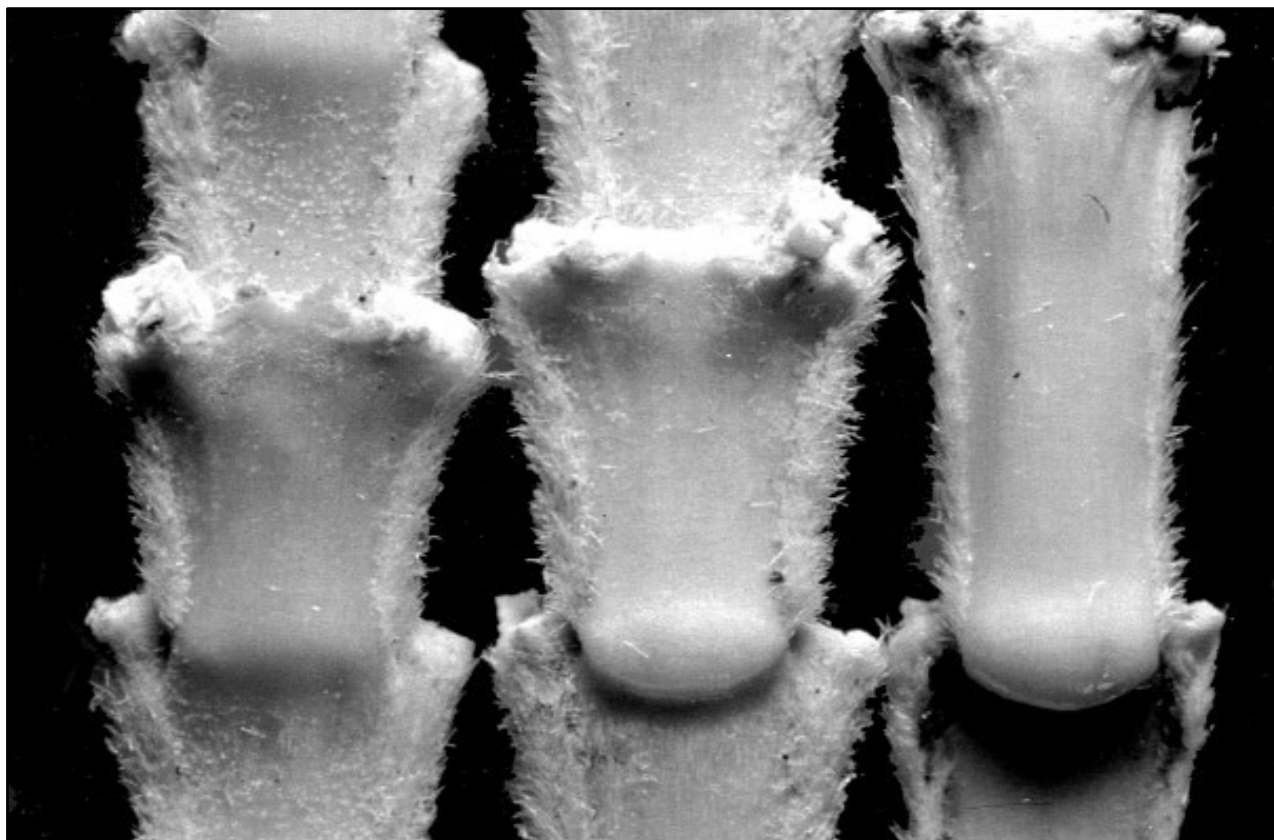

Bild 56. Den nedre delen av axspindelns segment hos korn kan vara flack (till vänster), genomsnittlig (i mitten) eller brant (till höger).

15.4 Raps och rybs

Bild 57. Rybs till vänster och raps till höger. Hos rybs finns de utspruckna blommorna ovanför knopparna, medan blommorna hos raps finns på samma nivå eller nedanför.
Bilder: Järvenpää 2005 och Hauke 2006.

Bild 58. Rybs till vänster och raps till höger. Hos rybs omsluter stjälkbladens bas stjälken helt och hållet (stjälskomfattande). Hos raps omsluter stjälkbladens bas inte stjälken.

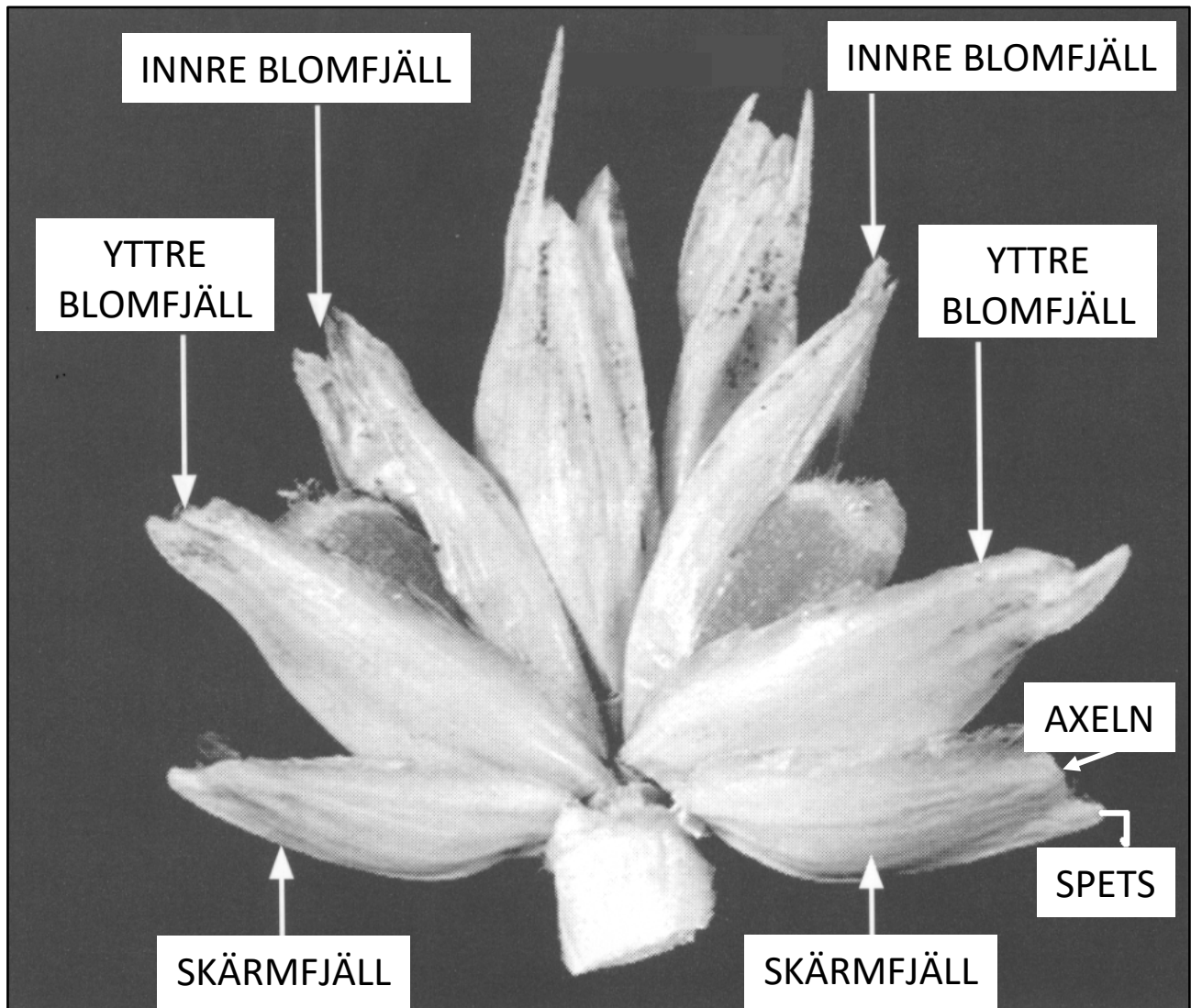

Bild 59. Småaxets uppbyggnad hos vete

Bild 60. Axelns bredd och form hos vetets skärmfjäll. I bild A och B är axeln mycket smal (värde 1), C smal (värde 3), D och E genomsnittlig (värde 5) och i bild F bred-mycket bred (värde 8). I bild D är axeln sluttande, E upphöjd och i bild F något sluttande. Skärmfjäll A har en luddig yta.

Bild 61. Vaxöverdrag på veteax. På bilden syns två ax med lindrigt vaxöverdrag (värde 2–3) och ett med kraftigt vaxöverdrag (värde 8–9).

Bild 62. Färgen på ett moget veteax är ljus eller brun.

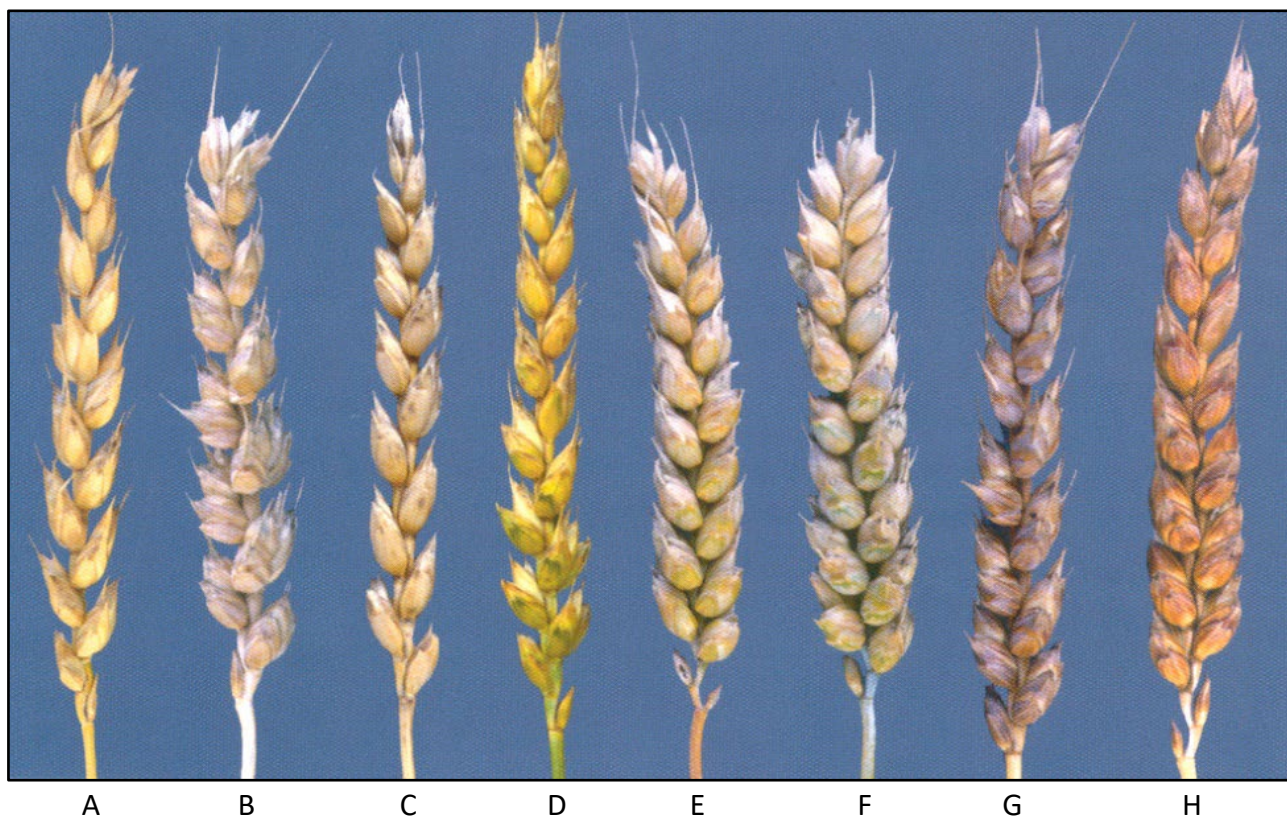

Bild 63. Axets täthet varierar enligt utvecklingsstadium och växtförhållanden, och kan därför endast jämföras med de övriga växterna i beståndet. På bilderna är axen A och C glesa (värde 3). Axet H är genomsnittligt (värde 5) och axet F är tätt (värde 7).

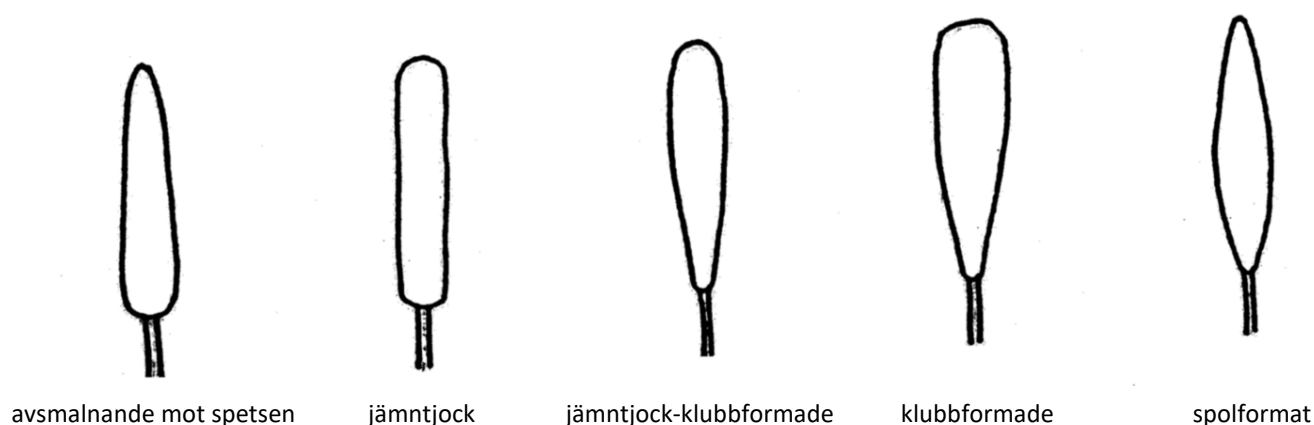

Bild 64. Axets form bestäms enligt var axets bredaste punkt ligger. Axets form påverkas av axets utvecklingsstadium och växtförhållandena, så att till exempel axen i en jämntjock sort kan smalna av mot spetsen om beståndet har lidit skada och kärnorna i spetsen inte har utvecklats normalt. På samma sätt kan ett ax som smalnar av mot spetsen bli spolformat, om de nedersta kärnorna inte utvecklas ordentligt. Ax som vuxit i ett stressat, skadat och glegt bestånd är ofta mer klubbformade än de övriga. Även i goda växtförhållanden kan en sort utveckla två olika slags ax, till exempel avsmalnande mot spetsen och jämntjocka eller jämntjocka och klubbformade.

Bild 65. Variation i längden på vetets borst. Vetets borst är en strumpliknande förlängning i spetsen av det yttre blomfjället. När det gäller borsten finn det tre huvudtyper av vete: helt borstlösa (axet till vänster), kortborstiga (axet i mitten) och långborstiga (axet till höger) sorter.

16 Ordlista och definitioner

Stamutsäde (prebasic seed, PB), utsäde som förädlaren framställer på eget ansvar av förädlarmaterial och som uppfyller kvalitetskraven för basutsäde. Stamutsäde används för produktion av stamutsäde och basutsäde.

Flyghavreindivid, växt som grott från ett frö.

Hybrid, sort som fås fram genom korsning av strängt inavlade föräldralinjer. Vid korsning av två sådana föräldralinjer stiger plötsligt graden av ärftlig variation kraftigt, vilket leder till att avkastningsförmågan stiger.

Självinkompatibilitet, att växtindividen inte kan pollineras med sitt eget pollen eller pollen från en annan växtindivid av samma härstamning. För att kunna producera frö behöver växten således pollen av en annan individ med annan härstamning.

Förädlare, den växtförädlare som utvecklat sorten.

Förädlarmaterial (F-material), utsäde av en förädlad sort, som används av förädlaren eller dennes representant för upprätthållande av sorten eller för framställning av stamutsäde.

Växsort, en antingen i naturen funnen eller framförädlad registrerad odlingstyp av en växtart, som uppfyller vissa krav i fråga om egenskaper (åtskiljbarhet, beständighet och tillräcklig homogenitet).

Fältförsöksgranskning, kontroll av sortäktighet för grundutsäde, som utförs på Livsmedelsverkets sortfält.

Sortäktighet, att provet representerar en viss sort, motsvarar beskrivningen av den och är tillräckligt homogent, dvs. sortrent.

Sortrepresentant, den växtförädlare som utvecklat sorten eller sådan ägare till sorten som fått användningsrätten till den av förädlaren utvecklade sorten.

Icke sortbetecknat kommersiellt utsäde (K), officiellt odlingsgranskad och laboratoriegranskad artren frövara som får produceras endast av särskilt fastställda arter.

Marknadsföring, alla sådana metoder som en näringsidkare, och också odlaren, använder för att främja försäljningen av utsädet eller erbjudande av det på försäljningsställen, i tidningsannonser eller som ambulerande försäljare eller andra sådana metoder med vilka flera potentiella köpare kan nås. Överlåtande av grundutsäde för avtalsproduktion är också marknadsföring.

Basutsäde (basic seed, B), utsäde som har framställts på förädlarens ansvar i enlighet med vedertagen praxis för upprätthållande av sorten, och som Livsmedelsverket har certifierat.

Populationssort, traditionell sort som har förädlats genom korsning av individer med de önskade egenskaperna. De avkommeindivider där de värdefulla egenskaperna hos föräldrarna kombineras på bästa möjliga sätt väljs ut för att föröka sig sinsemellan. Genom urval och korsning under flera generationer får man en ny sort. Genom intern pollinering i en odling av populationssorten produceras mera utsäde av sorten.

Certifikatutsäde (certified seed, C), utsäde som härstammar direkt från basutsäde eller från föregående generation av certifikatutsäde och är certifierat av Livsmedelsverket.

Certifiering, officiell försegling av ett handelsparti frövara och anbringande av garantibevis efter att det vid en officiellt förrättad kontroll av utsädesodlingen och kontroll av ett officiellt uttaget prov på det rensade utsädespartiet har konstaterats att utsädespartiet är rätt angivet beträffande sorten och sortrent samt att det uppfyller kvalitetskraven för utsädesklassen i fråga.

Utsädesklasssystemet, utsädespartiernas härstamning. Varje parti kan utgående från utsädesklassen härledas till förädlarens material om det har producerats enligt utsädesklasssystemet.

Standardutsäde, utsäde av grönsaksväxter som är officiellt odlingsgranskat och laboratoriegranskat och uppfyller kraven för den aktuella utsädesklassen. Standardutsäde ska vara tillräckligt identifierbart och sortrent.

Syntetisk sort, fröblandning av skörd från två eller flera separat förökade utsädeslinjer, av vilken man genom vidare odling producerar utsäde av den syntetiska sorten. För en syntetisk sort utväljs föräldrar med olika härstamning, goda agronomiska egenskaper och tillräckligt enhetligt utseende. I bruksutsädet av en syntetisk sort uppnås, som ett resultat av korsningen av olika utsädesproduktionslinjer, en heteros som ökar avkastningsförmågan.

Granskningsintyg, ett analysintyg över undersökt prov som ges av en officiell kontrollinrättning (Livsmedelsverket/utsädesenheten eller en utländsk officiell kontrollinrättning).

Garantibevis, etikett som fästs på varje förpackning i det aktuella handelspartiet och av vilken framgår partiets handelspartibeteckning, utsädesklass samt produktions- och kvalitetsuppgifter.

Tillsynskontroll, officiell kontroll som utförs av tillsynsmyndigheterna och som kan avse affärer, packerier eller jordbrukslägenheter.

Tillsynsmyndigheter, jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket, landsbygdsavdelningen vid närings-, trafik- och miljöcentralerna samt kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter. Tillsynsmyndigheterna kan till sin hjälp anlita personer som är anställda vid landsbygdens rådgivningsorganisationer eller som annars är lämpliga för uppgiften.

Brukningenshet, en produktionsenhet som är en ekonomisk eller teknisk helhet som förvaltas av odlaren eller odlarna och som används för jordbruk och trädgårdsodling (= en gård).

Odling, ett område som består av ett eller flera jordbruksskiften med samma växtsort som odlingsgranskningen gäller.

Officiella åtgärder, uppgifter och åtgärder som jord- och skogsbruksministeriets beslut om utsädesproduktion förutsätter och som en anställd vid Livsmedelsverket eller en av Livsmedelsverket auktoriserad person utför på uppdrag av Livsmedelsverket.

17 Kontaktuppgifter

Tabell 7. Frågor om odlingsgranskningarna besvaras av följande sakkunniga vid Livsmedelsverket:

Sakkunnig	Ansvarsområde	Telefon
Soile Alander	sortäkthet hos ärt och bondböna	040 575 5192
Leena Kankaanpää	sortäkthet hos korn	040 829 4173
Anu Laakso	fakturerings, flyghavre och allmänna ärenden	040 489 3304
Sami Markkanen	sortäkthet hos korspollinerade arter	040 829 4543
Maarit Markkula	flyghavre och allmänna ärenden	040 846 9148
Tuula Niemi	fakturerings och begäran om odlingsgranskning	040 489 3305
Kaarina Paavilainen	sortäkthet hos vete och allmänna ärenden	040 833 2480
Päivi Paju	fakturerings och begäran om odlingsgranskning	040 489 3307
Antti Pasto	identifiering av flyghavre	040 833 2483
Taija Rantanen	sortäkthet hos havre	040 829 4539
Ritva Vallivaara-Pasto	flyghavre och allmänna ärenden	040 833 2482
Toni Valo	flyghavre och allmänna ärenden	050 471 7076

E-postadresserna har formen fornamn.efternamn@ruokavirasto.fi.

Den gemensamma e-postadressen för odlingsgranskningsärenden är viljelystarkastus@ruokavirasto.fi.

Numret till Livsmedelsverkets telefonväxel är 029 530 0400.

Utsädesenhetens postadress:

Livsmedelsverket/utsädesenhet
Tampereentie 51
32200 LOIMAA

Bilaga 1

Meddelande från odlingsinspektören till odlaren ____/____/____

Bästa utsädesproducent!

Tiden för odlingsgranskningarna börjar vara inne. Jag vill meddela att jag har fått i uppgift att granska följande av era utsädesodlingar:

Arter och sorter	Fullständiga jordbruksskiftessignum	Exakta arealer (ha)

Kontrollera att alla granskningar finns med i listan. I odlingsgranskningsprotokollet efterfrågas **jordbruksskiftessignum**, exakta **arealer** och **förfruktsuppgifter**. Det lönar sig alltså att se till att skiftesbokföringen finns till hands. Även utsädespartiernas **garantibevis** efterfrågas, och det finns alltså skäl att ta fram också dem på förhand. På så vis sparar vi tid för de egentliga "fackfrågorna".

Ring gärna direkt till mig om ni har frågor i anslutning till granskningarna.

Inled inte tröskningen av utsädesodlingen innan odlingen har granskats! Odlingsgranskningen är utförd först när inspektören har gjort upp ett odlingsgranskningsprotokoll över den!

Med vänlig hälsning,

(namnförtydligande)

tfn _____

LIVSMEDELSVERKET

Ruokavirasto • Finnish Food Authority

Odlingssgranskning på gång

Odlingssinspektör auktoriserad av Livsmedelsverket

tfn. _____

LIVSMEDELSVERKET

Ruokavirasto • Finnish Food Authority

Framsidas bilder: Tarja Hietaranta